In baptismo soluunt crimina · ni iam legi
tima coniugia · Cum enim in baptismo transi
migrat de una in unam · & nimirum uxo
rem legitimam · quando mutat eam qui ni
mirum unam · sed transit de gente ad
gentem · Igit quia iam suffugium non habent
separandi · impleant dictum apli · ut una
nimes unum sentientes · permaneant in aspe
ctu dni nri · Hos aut cognita referam ·
quia quendam francum & mulierem saxonem
talia egisse cognouim · Siquis p hec hui
sci concilii institutione parui pendens ·
aliam duxerit · cui cumq; gentis fuerit · eam
nec arceat · ut forsitan ei penitentia copulam
De illius coniugatus quoq; legem
De framia nobilis quidam homo nobilis
de saxonia, saxonum lege duxit uxorem
Tenuit multis annis & ex ea filios procreauit ·
Verum quia non his diebus unum legibus saxones
& franci · causatus est quod eam non sua ut fran
corum lege desponsauerit · l' acceperit ut non
dotauerit · dimissaq; illa duxit alteram ·
Definiunt sup hoc sca synodus · ut ille
transgressor euangelice legis subiugari pe
& penitentiis · audiant & cate
ant omnes · timeant · & nemo cre
mihi in consolationem ut audiui
in testimonium dolor mis · Coperi
fornicari uobis non licet · sufficiant
res · concubinas uobis non licet habere
ds si uos surdi estis · audiant
uos contemnitis · concubinas non licet
Et si non habetis uxores · tam non licet
bere concubinas · quas p ea dimittat
tis uxores · Tanto maior damnatio
si uolueritis habere & concubinas
Non licet uobis habere uxores quarum
martii uiuunt · Hec uobis femmis
ros licet · quoq; priores uxores
teria siue ista coniugia · non sunt
sed iure seli · Hec illa femina licet
que p repudium discessit a marito
fornicationis causa licet uxore
dimittere · si illa uiuente · non licet
De eadem re:
Augustin am · Qui uxore optat
sic illa uirgine inuenire desider
ipse usq; ad nuptias uirginitatem

Exodus · xxi · Deut · xxiv · Exodus · causidem ·

E insiedeln Cod. 370 , fol. 32

Stockholm Stiftsbibl.

Cod. 370 (194) fol. 32a

Smaragdus abbas Mtrij S. Michaelis in Dioecesi Verdunensi, floruit sub Ludovico Pio.

Scripsit Commentar. in Regulam S. Benedicti, et alia in script.

Smaragdus abbas.

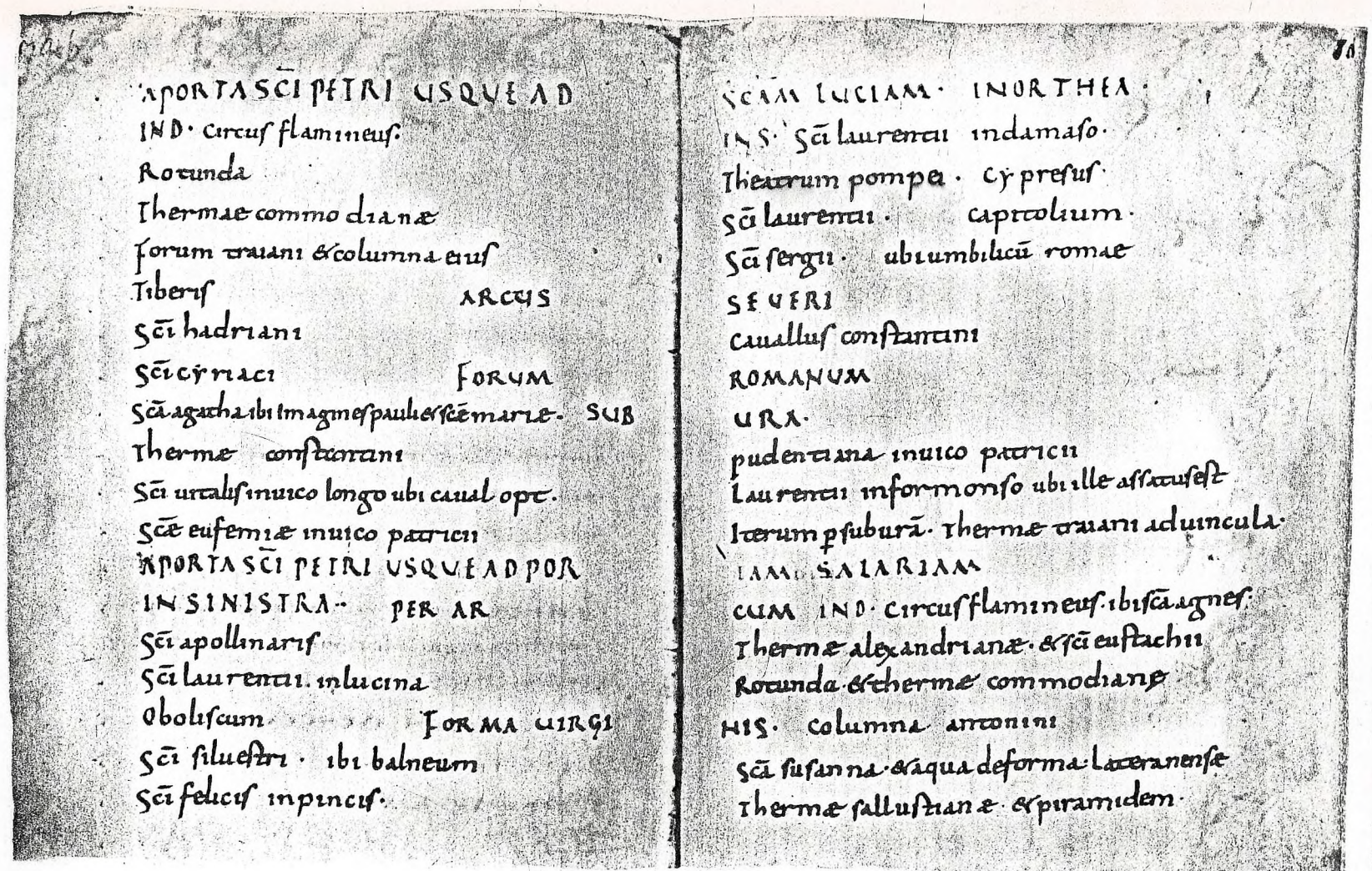
Quisquis amas scripticos legis cognoscere sensus
Et tales que cupis doctorum capere fructus
Fauus egregiu calamum perquire libelli ;
Iscute paginulas sollers mente sagaci
Quid teneat scripcium sublato tegmine disce ;
Apula fert animas uerbo condita salutis
Pollet eanim sacris nimium scripcisque figuris
Ensibus elucet lauto sermone nitescit
Argenta nitidos distancia limite campos
Enimium grauidos diuino munere cunctos
Ordine multa dico conspersos semine uatum
Omnes in gremio digestos iste libellus ;
Aurea dequorum proprio sudore recusa
Ure fauente do patres foxere metalla ;
Aquibus eximios nitido sermone repletos
Unt proprio nisi modulo componere libros ;
Exquibus hunc modicum sacro carismate plenu
Inspirante dono uolui conjungere librum ;
Quimihi perspicue diffloranti dinima legis
Quae tenet in sacris monstret nudata figuris
Abdita quirescret necnon quimisteca pandat
Proferat in medio sacro cudogmate cuncta
Quae latuere diu caeco subtegmine clausa ;
Utrutulus nocuas pellat demtae latebras
Incula disrumpat cordis eliminet umbras
Radicet q. sacro mentis spiramine fibras
Ut tualeat nobis diuino semine tacto
Fore polimadidus doctoru uomere cultus
Cordis opimus ager centenos reddere fructus ;

Scripsit commentat. in Regulam S. P. N. Benedicti ;
Tractatus de vitijs et virtutibus, aliaq.
in Scripturam Sacram. al.

k. Omnipotens genitor lumen q. et lucis origo.
k. Denichilo iussu uerbi qui cuncta creasti.
k. Humano generi peccata ponderi pressa. C. Etmundi culpam mundis sanguine fuso.
Adcenum terre missus genitoris abarce. C. Induens carnem castae deiturgine natus
k. Equalis patri nato spsl alm
k. Trinus psonis deus unde
terre fed unus
k.

Einsiedeln Stiftsb. 39, fol. 1v

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 264, f. 1, 87

APORTA SCI PETRI USQUE AD
IND· circus flamineus·
Rotunda
Thermae commo dianæ
forum traiani & columna eius
Tiberis ARCUS
Sci hadriani
Sci cyriaci FORUM
Sca agatha ibi imagines pauli & Sce marie· SUB
Therme constantiani
Sci urbis inuico longo ubi caual opt·
Sce eufemiæ inuico patricii
APORTA SCI PETRI USQUE AD POR
IN SINISTRA· PER AR
Sci apollinaris
Sci laurentii. in lucina
Obeliscum FORMA URBIS
Sci siluestri· ibi balneum
Sci felicis in pincis·

Sca Lucia· INORTHEA·
IN S· Sci laurentii in damaso·
Theatrum pompei· cy presus·
Sci laurentii· capitolium·
Sci sergii· ubi umbilicu romae
SEVERI
Caballus constantini
ROMANUM
URA·
pudentiana inuico patricii
Laurentii in formoso ubi ille assatus est
Ierum p subura· Therme traiani ad uincula·
IAM SALARIAM
CUM IND· Circus flamineus· ibi sca agnes·
Therme alexandrianæ· & sci eustachii
Rotunda & therme commodiane
HIS· columna antonini
Sca susanna· & aqua deforma· Laceranense
Therme sallustianæ· & piramidem·

EINSIEDELN Stiftsbibliothek, MS. 326, p. 396 u. 397 ausleinend f. 79v + 80r!
9 × 13,7 cm

TAFEL XX

Brenner, SMAH 1

Lælio cæsari diui hadriani augusti filio. cos ij.

Quod duce te mundus surrexit in astra
triumphans.
Hanc constantinus uictor tibi condidit aulā.
mppp. clemētissimis.
felicissimis toto orbe uictoribus DDDNNIS.
arcadio honorio. theodosio. AUGGG. adper
enne indiciū triumpho
quo gentiū nationē in omne æuum dom
cere exti. arcum. simulacris eox ero
pq̄ pærisq. decora. S.P.Q.R. totius operis
splendore.
philippus. uc. præfectus urbi. triumphiū.
sordiū squalore foedatū & marmorum
nuditate deforme. adcultū pristinū
reuocauit.
Ti claudius drusi fl. cæsar augustus
germanicus. pontifex max. trib potest.
imp. xi pp. cos desig iiii. arcus ductus.

Einsiedeln Cod. 326, f. 68b

Q.

Per uigiles pastor oculos sui luminis implet
Angelici natu celebrans ex uirgine xpm
Inueniunt celsu pannis præsepe iacentem
Cum erat exultant alacres & numen adorant

Q.

Impius innumeris infantu cædibus hostis
Perfurit herodes du xpm quærit in illis
Fumant laste oblo paruor sanguine cunæ
Vulneribusq. madent calidis pia pectora matrum

Q.

Per fudit fluuio pastus baptista locustas
Siluarumq. fauis & amictus ueste cameli
Tinxerat ex xpm sed sps aethere missus
Testatur sanctum quitantis crimina donet

Q.

Excidio templi ueteris stat pinna superstes
Structus enim lapide exillo mones angelus usq.
Insæculu sæculi quē spræuerant ædificantes
Hic caput est templi & lapidu compago nouor

Einsiedeln Cod. 326, f. 95^

Hoc ē in principio quando peccauit supbum · id diabulū separando eum a bonoꝝ cōsortio ;
Deinde xpi iudicio et michaēs pphetā sic loquit dicens: Audite colles iudicium dnī & fortia fundamenta terrae quia iudicium dnī cū populo suo et cū isrl iudicabitur dicens: populeme quid feci tibi & quid molestus fui tibi respondeme. Tunc enī iuxta malachiā · Videbunt in quem confixerē. et plangent eum planctu quasi sup unigenitū · et dolebunt sup eum ut dolere solē in mortē primogeniti · Dolebunt enim eum a secrucifixū cui uidere nt iudicantē & in patris ac in sua maiestate manentē atq; regnantē. Iob quoq; ante legē euangelicā uir iustus, clarus redimendum se et resuscitandū et dō iudici quiuenturus sē · iudicare eum uos & mortuos p̄sentandū pphetica auctoritate p nuntiat dicens:
Credo enim quod redemptor meus uiuit · & in nouissimo de terra resurrecturus sim · Et rursū circūdabor pelle mea · & in carne mea uidebo dm · quē dm̄ nisi qui uidendus sē in iudicio · sicut legimus · Uidēr inquē compunxerē · quē quidem dicunt meo loco iudicaturū impios · ubi ipse ē iudicatus · Iobel pphetā testante · Exsurgunt quidē inquit & ascendant oēs gentes in uallē iosaphat · ibi sedebo ut iudicē oēs gentes in circuitu · Nam pleriq; ibi asserē futurū ee iudiciū · ubi passus ē dnī · Esaia probante · consumationē & eleuationē dnī dī & exercituū faciet in medio orbis terrę · Quę consūmatio & abbreuiatio processurā q̄ · por ē esse · nisi iudicii futuri · sedubi sit mediū terrae illud fidele de passione testimoniū dā ostendit quidicit · Dī autē rex nr̄ ante sēcula operatus ē salutē in medio trę · Nulla dnī est alia salus nr̄ā · nisi redemptio dnī nr̄i saluatoris · quae in medio trę portatē · Ecce noui testamenti iudicē et regem de pphetis · et xpm̄ & legeomniū dnm̄ · Tenent ifra omā libris hebreoꝝ · legunt cuncta sed nō intellegunt · Quaomnia signata illius pphetā testante · Et ei sermones libri huius · si cui ser mones libri signati · quem si quis dederit homini nescienti litteras · & dicat lege · Ille respondeat · nescio litteras · Et rursum det alteri litteras scienti et dicat lege · Ille uero respondeat · Non possū signatus ē enim lib · Haec sunt testamenta ueteris signacula · quae filius & heres resignauit oculis cordis nr̄i in luminans · sicut scriptum ē · Liga testimoniū · signa legem in discipulis meis · Habemus enī aduentellegendū xpm̄ ducē legem · Testes prophetas · & quib, diuinitatem ei · & nom · gentē quoq; & genus · patriā · nationē · uir tutes & curationes · conphensiones · palmas · & flagella · conputationes · suspensionē · fellis & aceti potationē · mortē · sagittā · sepulchrū · infernū · & incorruptionē corporis · resurrectionem carnis · ascensionē hus in caelis · regnū atq; iudicii declarauimus.

EXPLICIT LIBER PRIMUS · INCIPIT LIBER SECUNDUS

I Quia ad dī cultum omnes gentes uocentur.
II Quia in xpō credere cunctis gentib, iussum est.
III Quia & iudei & gentes sub xpī regimine uocentur
IIII Quia ante gentes in xpō credere poterant quā iudei.
V Quia in fine mundi crediturisunt iudei

Einsiedeln StiftsB. 169 (468) p. 31

Abb. 118a

nichodemū. & xii uiros quidixerant quō nonē
natus exfornicatione. dic adeos. quidfaciam
quō sedtiofit inpopulo; dicunt ei; Nescimus.
ipsi uideant; iterū pila. conuocans omnē mul
titudinem iudeoꝝ dix̄ eis; Scitis qua consuetu
do ē diem azimoꝝ. utdimittā uob̄ unctū. ha
beo enim insignē unctū incarcere homicidam.
quidicit barrabbas. Inhunc enim qui adstat
ihm. nullā culpam inuenio mortis; Quē uultis
dimittā uob̄? Clamauer̄ iudei dicentes; Barra
ban. dimitte nob̄; dic̄ eis pilatus. Quid enim faciā
de ihū. quidicit xps̄? dicunt oms̄. crucifigatur;
Iterū dixer̄ iudei: Non es amicus cesaris. sihunc
dimittis. q̄ dix̄ se filiū dī & regē. & ne forte tu
hunc uis ēe regē. & non cesarē. tunc furore
repletus pilatus. dix̄ adeos. Semp gens ura se
diciosa fuit. & qui puob̄ fuer̄. contrarii eis fustis;
Responder̄ iudei; Quis pnob̄? dic̄ eis pilatus; Dī
ur quierunt uos de dura seruitute. egyptioꝝ &
eduxit uos de egypto. & pmare deduxit uos sic pari
dam tram. & inheremo cibauit uos manna. & co
turnice. & eduxit uob̄ de petra aqua. & potauit
uos & legem ded uob̄. & inhis omnib; inritantes
dm̄ urm̄. quesitis uob̄ uitulū fusilem indm̄. & ex
cerbantes dm̄ urm̄; & uoluit uos occidere. & dep
catus ē puob̄ moy ses. utnon morirētis. & nunc
dicitis quia ego regē odio; & surgens pilatus

Einsiedeln Stiftsb. 169 (468) p. 75

nec ū desola locutione· sed etiā significatiua locutione que ē int̄pretatio hoc libro
a aristotele tractat· ideo quo inuerbis atq; nominib; et significatiuis locutionib;
nom̄ interpretationis aptatur· a comuni noe eox dequib; hoc libro tractabit· idē
ab interpretatione ipse q̄q; de int̄pretatione liber inscript ē· Cui expositionem nos
scilicet quā maxime aporphirio quāquā etiā aceteris tranferentes latina ora
tione digessim· Hic enī nob expositor· et intellect acumine· et sententiax dis
positione uidet excellere· Crunt ergo interpretationis due prime partes·
nom̄ & uerbū· His enī quicquid ē in animi intellectib; designat· His namq; totus
ordo orationis efficit· Inquantū uox ipsa quidē intellectus significat· in
duas ut dictū ē secat partes· nom̄ et uerbū; Inquantū ū uox p intellectuum
medietatē· subiectas intellectui res demonstrat· Significantiū uocū aristo
teles numerū indecē p̄dicam̄ta parat ē· Atq; hoc distat libri hui intentio·
ap̄dicamentox in denariā multitudinē numerositate collecta· ut hic quidē
tantū de numero significantiū uocū querat· quantū ad ipsas attinet·
uoces· quib; significam uocib; intellect animi designent· que sunt scilicet
simplicia quidē noa et ūba· ex his uero composite orationes· Predicam̄torū
uero hec intentio ē· de significatiuis rerū uocib; dicere· in tantū· quantū eas
medius animi significet intellectus· Vocis enī que dā qualitas ē· nom̄ et uerbū
que nimirū ipsa illa decē p̄dicamenta significant· Decē namq; predicam̄ta
nunquā sine aliqua uerbi qualitate uel nominis p̄ferentur· Quare erit
libri hui intentio de significatiuis uocib; in tantum quantū conceptionis
animi intellectq; significent· Decē predicam̄tis aut libri intentio· inei
comm̄tario dicta ē· q̄m sit de significatiuis rerū uocib; quot partib; distribui
possit eax significatio· in tantū· quantū p̄sensuū atq; intellectuū medietatē
res subiectas intellectibus uoces ipse ualeant designare· In opere ū de poetica
n̄ eo dē modo diuidit locutionē· sed omnīs omino locutionis partes adposuit·
confirmans ee locutionis partes· elementa· sillabas· conuunctiones· articul·
noa· casus· uerba· orationes· Locutio nāq; n̄ insolis significatiuis uocib; constat·

p̄mo res· u· intellect̄ ni seqūt nox· p hoc dic· p̄t p intellectuū mediet̄ē·

Decem

E-Universitätsbibl. Stift KB. 301 (469) p. 5

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 1

et ūbū ut dicat, ābulat siplicē fecit, enuntiatiua oratiōē. Enuntiatiua
nāq oratio est ut sup memoratū quę habē in se falsi utriq designationē.
Sed in hoc qđ dicūm socrates ābulat aut uerum est necesse ē cuncta aut falsum.
Hoc enū sic ābulante socrate dr uerū est sinon ābulante falsū. P hoc ergo
enuntiatiua oratio simplex ex solis uerb atq nominib. Quare sup fluū est
querere cur aliasqq quę uidentur orationis partes non ppositę quarum
totius siplicē orationis sed tantū siplicis enuntiationis insticiat elēta
partes quāquā duę ppę partes orationis ēe dicendę sint hoīm scilicet
atq uerbū. Hęc enū p sēsē utraq significant. Coniunctiones aut tp positio-
nes nihil omnino nisi cū alijs iuncte designant. Participia ūbo cognata
t qđ agere rendi in ueniant t qđ tēp, pp a significatione cuncta. Inter recti
ones ū atq, p nōa nec ñ ad ūbia tm nomina loco ponenda sit. dicerto qđ aliq đ
significat in definitū ubi nulla ē t passiones significatio t actionis. Qđ si
casib hoy quędā flecta nō poss nihil impedit. Sunt enū quędā nōa quę mono ptota
nominant. Qđ siqs ista longius & ñ p x imę petita ēē arbitret illud tam cēdit
qđ sup ia dixim nec ēē æquū. calūniari ei. q ñ de omi oratione sed de tantū siplici
enuntiatione pponat. qđ tantū sibi ad definitionē sup fecit. quantū arbi
trat sit opi instituto sufficere, Quare dicendū ē aristotilē nomis orationis
partes hoc opę uelle definire sed tantū solius simplicis enuntiatiuę oratio
nis. quę s scilicet nom & uerbū; Argumentū aut hui rei hoc ē. Post quam
enim ppositū dicens p mū oportet cōstituere q đ sit nom & q đ uerbū institui
in q đ quid sit oratio. sed mox ad didit. et q đ sit negatio. q đ affirmatio.
q đ enuntiatio. postremo ū q đ oratio; Qđ si de omi oratione loqueret post
nom & ūbū. nūde ad firmatione & negatione & post hanc de enuntiatione
sed mox de oratione dixisset &; Nec ū qm post nomen & ūbū pposita oīa
ad firmationē negationē et enuntiationē & post orationē ppositū
cōtendē ē. id qđ ante dixim nō orationis. cum sālus sed siplicis enuntiatiuę
orationis. quę duūdē ad firmationē atq negationē duūsionē participium facere
b uoluisse.

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 10

dico socrates ambulat minor oratio ē. quā cū dico socrates nō ambulat; Quare sēdm
si
quantitatē adfirmatiua minor ē. eā porō q̄q ēe necesse ē; Illud q̄q adiunx.
adfirmationē quendā ēe habitū negationē ū ꝓpriationē; sed ꝓ habitus pri
uationē adfirmatio igit negatione prior ē; Et singula p sequi laborē cū alius
q̄q mod demonstraret adfirmationē negationi ēe porē. ā cōmuni eas generē
separaret. nullas enū species arbitrat sub eodē genere ēe posse. inq̄b. aliq̄d ꝓ us
t posterius consideret; Sed ꝓ phurius atr. sese docuisse species enuntiatio
nis. ēe adfirmationē et negationē unius cōmunis. quos unctuo praetū reduc.
Hic ū alexandri argumentationē talurationē dissoluit; Aer enī non oportere ar
bitrari quę cūq. quolibet m̄ priora teneāt alius. ea sub eo dē genere poni nō posse
ſ. quę cūq. sēdm ēe suū atq. substantiā ꝓpria uel posteriora ſ. ea sola sub eo dē
posterius
genere nō ponunt; Et recte dr; Sieni omē quic quid ꝓ us ē. cū eo q̄d prius ē.
sub uno genere ēe nō potest. nec ꝓmis substantiis. et sedis cōmune genī potest
ēe substantia; Q̄d qui dic. a recto ordine ratiōn exorbitat; Sed quē admodū
quāquā sint ꝓmę et sedę substantię. tamen utraq. ēq̄ liē in subiecto nonſ.
et idcirco ēe ipsoꝝ ex eo pendet q̄d in subiecto nō sint. atq. ideo sub uno sub
stantiæ genere collocant. ita q̄q. quanq affirmationes negationib. uno ratio
nis plationē ꝓ ores sint. tamen ad ēe. atq. ad naturā ꝓpriā. ēqualiē enuntiatio
ne participant; Enunciatio ū ē. in qua uerū aut falsū a inueniri potē; Qua
in re. et affirmatio et negatio ēquales s; Aeq̄liē enī et affirmatio et negatio
uerītatē et falsitate participant; Quo circa q̄mid q̄d s affirmatio et negatio
tio. ēq̄ liē ab enunciatione participant. a cōmuni eas enunciationis genere
diuidi nō oportet; Mihi q̄q. uidet q̄d porphirii sit sequenda sententia. ut
affirmatio et negatio. cōmuni enunciationis generi supponant; Longa
nāq. illa et multiplicia alexandri argumenta soluta ſ. cū demonstrauit
nō mod omib. ea quę ꝓ ora ſ. sub cōmuni genere poni nō posse. sed quę ad ēe
ꝓ ꝓpriū atq. substantiā ꝓpria ſ. illa sola sub cōmuni genere cōstituī atq.
poni nō posse; Sirianus uero cui philoxenus cognomen est. hoc loco

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 12

recte quoq; cēnt significatiua p̄dixit · errorēq; lectoris ex multiplici uere
rā lite uenientem sententiae suę manifestatione conpescuit · atq; hoc mo
do nihil meo deprehenditur ee supfluum · nihil abordinis continuatio
ne sęiunctū · Querit ū porphirius cur ita dixerit · Sunt ergo eaq; ſ uuo
ce · & nisic · sunt igit uoces · et rursus curita & eaq; scribunt · et n̄ dixerit ·
et ut ergq; qđ resolut hoc m̄ · Dictū est tres esse apud peripatheticos orationes
unā quę litteris scriberet · aliā quę pferet uoce · tertiā quę coniungeretur
in animo; Qđ tres orationes sunt · partes quoq; orationis ee triplices nul
la dubitatio ; Quare qm̄ uerbū & nom̄ principalia orationis partes sunt ·
erunt alia uerba & noā quę scribant · alia quę dicant · alia quę tacitam̄
te tractent · Ergo qm̄ pposuit dicens · primū oportet constituere qđ
sit nom̄ utqđ uerbū · triplex autē nominū naturae · atq; uerborū · deq; ub ·
potissimū pposuerit · utq; definire uoluerit ostendit ; Et qm̄ de his
nominib · loquit ac uerbis quę uoce pferunt · idem ipsū planius explicans
ait · sē ergo eaq; ſ uuoce · earū quę ſ in anima passionū notę · et ea
quę scribunt · eorū quę ſ uuoce uelut si diceret · Ea uerba & nomina
quę in uocali oratione pferunt · animę passiones denuntiant ; Illa autē
rursū ba [redacted] & noā quę scribunt · eorū uerborū nominū quę
significan [redacted] tę pręsunt · quę uoce pferunt ; Nā sicut uocalis
orationis [redacted] ūba et noā conceptiones animi intellectę quę sig
nificant · ita q̄q · ūba & noā illa quę ī solis litterarū formulis iacent · ilorū ūborū
& nominū significatiua sequeloquium · i quę p uocē sonant ; Nā qđ ait · sq̄ ea q ſ i uoce ·
subaudiendū ; ūba & noā · et rursus cū et ea q scribunt · idē subnectendū rursus ;
ūba scilicet & noā ; Et qđ rursus adiecit · eorūq; ſ i uoce addendū eorū nominū atq ·
ūborū · q̄ pferat atq · explicat uocalis oratio ; Qđ si nihil deesset omino ita fore ut totus
plenitudo sententiae ; Sunt g̃ ea ūba et noā quę ſ in uoce · earū quę ſ in ani
ma passionū notę · et ea uerba & noā quę scribunt · eorū ūborū etno
minū quę ſ in uoce · qđ cōmunit intellegendū · licet ea quę

Einsiedeln Stiftsb. 301 (969) p. 20

ut supra demonstratū ē nō eas dē uocib· omēs· aut is dē mutantē glemātas· atq
hoc ē q dat· Sunt ergo ea que sunt in uoce earū quae s in anima passionum
note· et ea que scribunt· eoꝝ que s in uoce· et quē admodū nec litterę oēs
eaedem· sic nec eaedem uoces· Quoꝝ aut hę primoꝝ note eaedem oēs passiones
animę s· et quorū eaedē similitudines· res eaē eaedem· de his quidē dictū
ē in his· quae s dicta de anima· alterius ē enī negotii· Cum igit̄ prius posuis
set nomen et uerbū et quae cū q· secutus ē postea se definire p̄ mutasset· haec inte
rim p̄termittens de passionib· animę· de q· tarū notis quae sunt scilicet uoces·
pauca p̄mittit· Sed cur hoc ita inter posuerit· plurimi cōmentatores causas redde
re neglexerant· Sed atrib: [illegible] adhuc sę iam ratio huius interpositionis
explicata ē· quoꝝ herminiꝰ q[illegible] are rum uel itatę longe dis iunctę ē· Ait enim·
id circo aristotiles denotasse animę passionū interposuisse sermonē· ut utilitatē ppo
siti operis inculcaret· Disputaturus enī de uocib· quę s notas animę passionū· recte
de his quę dā antep̄misit· Nā cū suę nullus animę passiones ignoret· notas quoq· cum
cum animę passionibus s in nescire utilissimū ē· Neq· enī ulle cognosci possunt· nisi p uoces
que s tarū scilices notę· Alexander ū dia huꝰ modi int̄positionis reddidit causā· Q m in q t ū
ba & noa int̄ratione simplici contineantur· oratio ō ex uerbis nominib· q· coniuncta ē· &
inea ia ueritas aut falsitas inuenit̄· sic eaūt quilibet sermo sit simplex· si ueia oratio con
iuncta atq· cōposita· ex his que significant momentū sumunt· In illis enī prius ē eorū ordo
& continentia· p redundat in uoces· Quo circa q m significantiū mo tū ex his que signifi
cant̄ oritur· id circo prius nos de his quę uoces ipse significant docere p̄ponit· Sed her mi
nius hoc loco repudiandus est· Nihil enim tale quod ad causā propositę sententię per
tinet & explicuit· Alexander uero strictim· proxima intelligentia praeterrectus
tetigit quidem causam· non tamen principalem rationem aristotelicę propositi
onis exsoluit· Sed porphirius ipsam plenius causam originemq· sermonis huius
ante oculos conlocauit· qui omnem apud priscos philosophos de significationis· vi·
contentionē litemq· retexuit· Ait namq· dubie apud antiquorum
philosophorum sententias constitisse q d est proprie q d uocibus·

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p.17

subiunxim̃ deeē uideant̃. Quare nēe disiuncta sententia. sedprimę ppositioni
contenua. Nā cūquid sit uerbū. q̄dnom̃ definire cōtentus. cūnominis & uerbi
natura sit multiplex. dequo uerbo etnōe tractare uelle. clara significatio
ne distinxit. Incipiens igit̃ abhis nominib; acuerbis quæ inuoce sē. quorū
eēnt significatiua disserit. Aut enī hęc passiones animę designare. Illud q̄q;
adiecit. quib; ipsa uerba etnōa quæ inuōcę sē designent̃. his scilicet quæ litte
rarū formulis exprimunt̃. Sedqm̃ nōmnis uox significatiua est. uerba uero
tnōa nūquā significationib; uōcarent. qm̃ quę nōmnis uox quę significat
quædā positione designat. sed quędā naturalit̃ ut lacrimę. gemit. atq; mero
rem animaliū q̄q; ceterorū quę dā uoces naturalit̃ aliquid ostentant. ut excanū
latratib; iracundia. eorūq; alia quadā uoce blandimenta monstrant̃. uerba
enōa uoces. sed uoces significatiuę. nec solū significatiuę. sedetiā quæ
positione designent aliquid natura; ndixit. sunt igit̃ uoces earū quę
sunt inanima passionū notę. Nam neq; omnis uox significatiua ē. et
sunt quędā significatiuę quę naturalit̃ npositione significrent. Q
si ita dixisset. nihil adproprietatem uerborum et nominum ptineret. Quo
circa noluit communiter dicere uoces. seddixit tantum ea quę sunt in
uoce. Vox enim uniuersale quiddam ē. Nomina ū et uerba partes. Pars
autē omnis intoto ē. Uerba ergo et nōa qm̃ sunt intra uocē. recte dictū ē.
ea quę sunt inuoce uelut si diceret. quę intra uocē continent̃. intellectuū
designatiua sunt. Sed hoc simule ē. ac si ita dixisset. Uox cepto modo sese habens
significat intellectus. Non enim ut dictum ē nomen et uerbū uoces tantū
sunt. sicut nummus quoq; nonsolum aes impressum quadā figura ē ut nūm
uocetur. sed etiam ut alicuius rei sit precium. Eodem quoq; modo uerba etnōa
nonsolum uoces sunt. sed positę adquandam adintellectuum significationē.
Uox enim quae nihil designat. ut ē garalus. licet eam gramatici figurā
uocis intuentem nomen ee. contendant. tamen eam nomen philoso
phia nonputauit. nisi sit posita. ut designaret animi aliquam

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 21

quoq; omniũ. alię scdm placitũ designant. alię ũ naturaliter. Nomen ergo scdm placitũ
est; Positione enim factũ est. subiectęrei nota; Nihil enim nominũ est qđ naturaliter
significet; Nonenim nom informat significatio. sedscdm placitũ significatio;
Nã et inlitterati soni significant. ut sunt ferarũ. quos ideo sonos uocant.
q̃m sunt quaedã mutaanimalia. quę uocẽ omnino non habent. sedtan
tũ sonitũ quodã concrepant; Qui dã enim piscęs ñ uoce sedbranchiis sonant.
Et utporphirius autumat. cicadaq; pectus sonitũ mittit; Quorum
omniũ nihil est nom; Hocautem dictũ est. ñ qđ nullũ nomen sit
harũ uocũ. quasanimalia proferunt. sedqđ his ñ uelud nominib; utant.
Nã quia uis uox inlitterata sit. et natura significãnt latrat canis. & dr tam
& leonis fremit. et taurus mugit. hec sunt noã ipsarũ uocũ quę animalibus
proferunt. sed ñ hoc dicimus q̃m eox nihil nom. sed q̃m horũ sonorũ
nihil tamen est ut nom ẽ possit. idẽ ut scdm ea uelud nominib; utentes.
feresibi innuẽ collo, quant; Habent enim significationem. sed ut dictũ est
naturalẽ; Nom autẽ scdm placitũ ẽ. Non homo ũ ñ est nom; At uerbum
positũ est nom. qđ illud oporteat appellari; Neq; enim oratio. aut negatio
est; Sedsit nom infinitũ; Supius omnia quaecũ q; extra nomen sunt.
predictis adiectionib; anoẽ separa ut. nunc ũ q̃m sunt quae dam quę
sub definitionẽ quidẽ nominis cadant. ut deanũ tam anoẽ discrepare.
de his disserit. ut quid ẽẽ nom integre uideat expediat; Quod enim
dicim ñ homo. sed ñ equus. oratio quidẽ ñ ẽ; Omnis enim oratio aut nomi
nib; ẽstat & uerbis. aut solis duob; ut plurib; uerbis. uel solis nomini bus;
Ineo aut qđ ẽ ñ homo. unũ tantũ nom ẽ. qđ dr homo; Id autem qđ est.
non. neq. nom ẽ. neq. uerbum; Quare neq. ex duob; uerbis. aut ex uerbo &
noẽ; Verbum enim ineo nullũ ẽ; Quare id qđ dicim ñ homo. oratio non est.
Iam ũ nec uerbũ ẽẽ monstrare supfluũ ẽ. cũ in uerbis sęp tẽpora reperiuntur.
in hoc ũ nullum omnino quisquam tẽp inueniat. Sednec negatio est; Omnis
enim negatio oratio est; Non homo ũ cũ oratio non sit. nec negatio ẽ ẽ

Einsiedeln Stiftsb. 301 (469) p. 40

Nondum ergo quidem constituit intellectum nec q̄ audit q̄ sit. sed ad hoc aristotelē
retulisse putandum. q̄m quilibet auditus cū significatiua uocē cooperit animo.
eius intellegentia mittet; Ut cū quis audit homo. quid sit hoc ipsum q̄ tacepit mittet
cōprehendit. cōstituit q. animo. audisse se animal racionale mortale. Si quis uero
huiusmodi uocē cooperit. quę nihil omino designet. animi ei nulla significatione
neq; intellegentia roborat. erratq; acuerritur. nec ullius designationis simb;
conquiescit; Quare aristotelis recta sentia ē. cū uerba sēm se dicta tē. noā. & di
cōtē cōstituere intellectui audientē q. q̄ sit; Sed huiusmodi quęstio.
ab aspasio p̄ ponitur. ab eodē q. resoluta; Post quā igitur aristotelis sēm se dicta 5
uerba noā tē. constituit. quid inquit. sed sic. t nō ē. nō dū significat. Qd 5
huiusmodi ē. ac si diceret. Significat q̄ dē q̄d dā uerbis uelut anominib;
sed nulla unde tamen negatio ad firmatiue p̄ficit; Cū enim dico sapit. est
quidē quę dā significacio. sed nihil aut tē. aut nō tē. demonstrat. idē. neq;
ad firmatiuū aliq̄d nec negatiuū ē. Nā si ad firmatio et negatio in intellectui u
cōpositionib; inuenit. ut sup̄ iā docuit. neq; noā sola dicta nec uerba. aut affir
mationē aut ullā facientē negationē; Pluribus enim modis docuit alias aristotelis
nūreb; sed in intellectib; ueritatē falsitatē q. tē. cōstituta; Qd si unreb; tē
ueritas falsitas ut. in uocibus sola dicta. aut ad firmatio et. aut quę ei contraria tē.
negatio. Nō ū qm̄ in intellectib; iunctis. ueritas & falsitas ponit. oratio ū. opinionis
atq; intellectus passionū q. animę interpres ē. quare sine cōpositione intellectuū
uerborū q. ueritas et falsitas nō inuidet existere. Quocirca p̄t aliquā cōpositionē
nulla ad firmatio t negatio ē; Uerba igit̄ p̄ dicta significant quidē
quid dā. & sunt rei noā sed nō dū ta significant. ut ut tē. aliquid t nō tē.
constituant. id est aut ad firmationē faciant aut negationē. Nam
sicut in nominis partib; aut uerbi partes ipsę significant nihil.
omnis uero simul designant. ita quoq; in ad firmationibus aut negatio
nibus. partes quidem significant. totę uero coniunctae ueru
sal sumq; designant. ut cum dico socrates philosophus ē. socrates

Einsiedeln Stiftsb. 301 (469) p. 49

enuntiatiua · que unū significant tē unctione una · plures aut que plura.
& n unū tīnē iuncte; Hic monstrat · qm tu cū dixit · ē aut una prima oratio ·
enuntiatiua adfirmatio · deinde negatio · prima eū n de ea oratione dixis
se que naturalit una ē · si de affirmatione · alioquin hic quoq · repetens ita
dixisset · ē aut prima una oratio enuntiatiua que unū significat; Sed qm
n ita dix · manifestū ē · qđ dudū primā n ad orationē que pret ē iunctionē
una ē retulisse · sed ad affirmationē · qua negatione priorē esse consta
ret · sed hoc iā superius dictū est; Quid aut sibi uelit · hec enumeratio · pau
cis expro ma; Multas enī ē fusiones · multosq; in rationibus errores
hic loc optime intellectus uerat q · pcept sustulit · & ē hec expositio
qua nullus ante porphiriū exposituq uidit; N ē idē namq; una esse
orationē & multiplicē · qđ simplicē · et cōposita · & distat una a simplici · dis
tat etiā multiplex a composita; Est ergo una oratio que unū significat ·
multiplex aut que n unū si plura; Fit aut hoc in hui modi orationib; · ut
cū dico cato philosophus ē · hec oratio n ē una · n enī unū significat ·
potest enī monstrare & catonē uti censē ee philosophū · potest etiam os
tendere & catonē censo ex oratorē ee philosophū; Qua in re n una est
oratio · atq · ideirco inutilis ense q dē catone uera ē · in oratore uero falsa;
Hui modi ergo orationū · multas uocam; Sin ū unū significet · ut cū dicim
in charta scribit · illā dicim unā; Ergo una que sit multiplex oratio ·
ex his intelligit · que significant; Si enī unā significat rē · una ē · si multas ·
multiplex; Simplices aut & cōpositę orationes · n ad significationē · sed
ad tminos ipsos dictiones q · que in ppositionib; sumunt referende sit;
Est ē q dē simplex oratio enuntiatiua · que ex solis duob; tminis ē stat ·
ut ē homo uuit; Siue aut ex his ppositionib; omīs addat · ut ē omīs hom
uuit · siue nullus · ut nullus uuit lapis · sialiq homo uuit · qm ter
mini ipsi duo sunt · simplex uocat ppositio; Composita uero · si ultra
duos tminos enuntiat · ut ē plato philosophus · ilico ambulat; Hic

Einsiedeln StiftsB 301 (469) p. 69

posteriuſ negotiū; Sed negotiū poſt ē ſiliationē poſuit. ccuncta quę ad conſo
lationis naturā addi opę tebat. poſt negotiationiſ interpoſitionem ſubdidit.
Cſt aūt hoc modo; Sioña inquit neceſſitas agit. ñopę tet conſiliari. qm̄ ſi hoc
facimuſ. pueniet nobis hoc. ſi uero hoc fatim ñ puenier; ſi nihil eñ, phibet fruſtra
unū dicere. alterū negare dicentē. ſi hoc facimuſ. erit hoc. aut non erit; Quod
eñ euenturum eſt. fieri. ſi uelle pē ſilium ēiecter hoc poſſe fieri ſi quid aliud
fecerit. ſi uelle neget hoc poſſe fieri ſi hoc qđ dixit fatiat; ex neceſſitate eñ
futurū ē. quicquid uſ ipſę uerū dixerit; Q đ ſic ſiliari omnino non opę tet.
nec negotiari opę tebit. idē nullū incipere negotiū. ſiue eñ quis incipiat
ſiue non incipiat. qđ ex neceſſitate ē. ſine ulla dubitatione puenier; Quare
nihil alē homo altero diſtabit homine; Coeñ meliores homines iudicam.
qđ meliores inē ſilio; Sed ubi conſiliatio fruſtra ē. cuncta neceſſitate faci
ente. homines quoq. inſenihil differt; Ipſa eñ conſiliatio nihil differe
utrū bona an mala ſit. cūpuenta neceſſitas infati adminiſtrationē ē ſiſtat;
Quare ſi bonū ē ſilii homines laude digniſ. malī conſilii uitu peratione. non
aliter hoc erit uiſte. nſi ut malus actus. malūq. conſiliū ex contra bonum
innā ſit poteſtate eñ fato; Cum eñ nulla ex neceſſitate ē ſtringat euent
rei. ñ ē cliberū uoluntas arbitriū. uñ ſit fatali ſeruiens neceſſitati; Ergo
neq. đ hoc mūdo ſimplices rerū ordineſ poſuer. rapien diſ. Sed hi qui imper
mixta hac mundana mole. ñ p mixtas q̄q. auctę cauſas accipiunt repu
diandi; ſñā neq. qui caſu oña euere dicunt recte arbitrantur neq. qm̄
neceſſitatis uolentia finguntur. ſana opione tenent. neq. omia ex libero
arbitrio ē manifeſtū eſt. ſed ex omiū ex cauſę mixtę euentus; Sunt enim
quędam ex caſu. ſunt aliqua ex neceſſitate. quędam eñā uidemus libero
teneri iudicio. et actuū quidē nr̄ę. uoluntas in nob eſt; Noſtra eñ uolun
tas. domina quo dā modo ē noſtrę actuū. et totius uiterationis. ſed eñ eodem
modo; Cuent q̄q. ultrā ē poteſtate; palia nāq. re aliqđ ex libero arbitrio facien
tib. ex iſdē ueniens cauſa. casus int̄ ſtrepit utroū ſorobem deponens quis ut

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 139

sunt ee possibile & ii inquib; utrüq; ẽ angit & ee. nẽ ee. quare & fieri & non
fieri & multa nob manifesta sunt sicse habenta. utqm hanc ueſtem
possibile ee incidi. & nincidit. sed prius exeri. simlit aut & non
incidi possibile ee. neni eee eam prius exeri. nisi eee possibile non in
cidi; Quare & inalus facaurus quecüq. sdm ponenta dicunt huiusmodi
manifestu ee qm nomia ex necessitate t sunt t fiunt. sed alia quidẽ utrü
lib & & non magis t adfirmatio t negatio uera ee. alia ů magis quidem
in plurib; alterü sed contangit fieri & alterü ad alterü ů minime; Conci
liauit quidẽ sensus ẽ ex superiorib; hoc modo; Supra eni dr; Quodsi n haec
s possibilia. uel ut omia necessitas administ & eadem eni a nobis quidda
ee principiu futurorum & an ris accib; atq; consilius his illud addidit. qm
quaedam aliqua. quae possibilia quidẽ sunt ee. cüñ sint. & nee cü sint. hec tia
simul auferunt. sine necessitas momib; dominet; & sensus quidẽ cü superioribus
ita ẽ iunctus ẽ quidaut habeat argumentationis uta sententia. hoc modo
pspiciendu ẽ; Possibile ee dr. quod in utraq; parte facile naturae suae
ratione uertat. ut nec cü n sit possibile sit ee. nec cü sit. utn sit res illa
phibeat; Ita ergo & quod possibile dicim. a necessitate se ungim; Alit eni dr
possibile me ee. ambulare cü sedea. alit solẽ nee in lagunario & post
paucos dies in aquario transgredi; Ita eni possibile ẽ. ut etia nec esse sit.
possibile aut dicere solemus. quod & cü n sit ee possit. & cüñ sit n ee uerü
possit; Siquis ergo omia necessitata subiecerit. ille naturā possibilitatis
intercipit. Tres ergo sententiae de possibilitate; Filio eni dicit possibile ee.
quod natura ppria enuntiationis suscipiat ueritatẽ. ut cü duco meo hodie
ee. theocrita bucolica relecturu. hoc simil erga phibeat quantu in se ẽ
potest ueracit pdicari; Codẽ aut modo idẽ ipse filio necessariu ee definit.
quod cü uerü sit quantu in se ẽ nüqua possit suscepturu ee. mdacu n necessarium
aut idẽ ipse decminat. qd quantu in se ee possit suscipere falsitatem; Impos
sibile ů quod sdm ppria naturā nüquam possit suscipere ueritatem;

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 145

Abb. 126a

seconstitui. Iuste tam aliqs questionē uidrat opponere. cur cū iā dixerit
pt uerbū enunciationes nulla racione posse constitui. nunc idē repetit
quasi nil debis antea p̄ dixisset. sed supfluū uideri debet. Quō enī infinitū
nom cū negatiua particula nom ē infinitū. idcirco putaretur fortasse ne
gatio ee qđ diceret nō homo. Qđ si hęc negatio. homo affirmatio. Ne in hoc
ergo quisq; laberet errore. hoc dix. et cgrue repetiuit. quō pt uerbū ee
enunciatio nō potest tāquā si diceret. Nemo arbitret infinitū nom ee ne
gationē. nec nom adfirmationē. Sed enī uerbū affirmatio et negatio nul
la ūquā potest racione cōstitui. In hoc illud qq; nō erat. qđ uerbū infinitū &
negationē significaret. et infinitū uerbū. Idenī quod dicimus nō ambulat
et infinitū ē et uerbū et negatio. Sed pse quidē si dicat simplex. sine aliqb;
alis adiectionib; infinitū uerbū ē. Sin ū cū nomine aut cū infinitonōe
p̄ferat. nō iā infinitū uerbū. sed negatio accipit. utn negatiua particula
habeat cū ambulat iuncta. non infinitū nom efficiat nō ambulat. si in
ppositione quę ē homō ambulat. hominem non ābulare designet. Atq;
ideo ait. Subiecta quidē in ppositionib; posse ee ut nōa. ut infinita nōa
p̄dicatiua ū. pt uerba ee non posse. Nam siue in affirmationib; quis cogit
id uerbū. sine dubio p̄dicaut. siue in negationib; non infinitū uerbū. sed
tantū uerbū cui addita non particula. totā qualitatē ppositionis. ex af
firmatiua in negatiua cōmut &. Quare recte nullā differentiā ppositio
nū de infinitis uerbis fecit. Infinita enī uerba [redacted] tunc sunt infi
nita. cum sola sunt. si ū cū infinito nōe iungant. Aut nōe. non infinita
uerba iā sunt. sed infinita. cū negacione tm in tota ppositione intelli
guntur. Sic ergo quēadmodū stoici uolt adnōa negationes ponerent. ut homo
eet. ambulat negatio ambiguū ee posset. cū dicim nō homo. an infinitū
nom eet. an ū finitū. cū negatione cōiunctū. Sed qm aristoteli plac & uerb
negationes oportere cōungi. infinita magis uerba ābigui intellecta sūt.
an infinita uideant. an cū negacione finita. Atq; ideo ita discernit.

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 161

nicaſ. poſt eruſauit monſtrabitur hoc etiã in his ẽ quedẽ minacionẽ habent uniuer
ſalitatiſ. t particularitatiſ; Adfirmatio ſimplex. oppoſitio una negatio ſimplex
quededarẽ. Adfirmatio ſimplex. oppoſitio negatio ſimplex. homo uſtus eſt. homo uſt²
nẽ ẽ; Adfirmatio ex infinito. oppoſitio una negatio ex infinito. homo nõ uſtus ẽ
homo uſtus nẽ ẽ; Simpliceſ inſup poſita deſcriptione pppoſitiones uocauit; inq¹b;
nom̃ p̃dicat² ut homo uſtus eſt homo uſtus nẽ ẽ; [illegible] inq¹b; nom̃ in
finitũ principaliter p̃dicat². ut ẽ homo nõ uſt² ẽ. homo nõ uſt² nẽ ẽ; Siue autẽ ẽ
p̃dicat². ſiue poſt ea idẽ eſt. nec hoc curbat. qd ariſtoteles ẽ primũ dixẽ. noſ
uero poſteremũ ſed idẽ ẽ; Fiunt igit² oppoſitiones. viiii pppoſitiones. hę pppoſitio qr
neſ. viiii. ex ſenario pppoſitionũ numero. ad pauciora reducte ſẽ. Si eni ſimpliceſ
& ex duob; tm̃inis fuiſſent. hoc modo ẽent. homo ẽ. homo nẽ ẽ; Iuſtus ẽ; nẽ uſtus;
nõ uſtus ẽ. nõ uſtus nẽ ẽ; & ẽent he ſex pppoſitiones. poſſet quidem aduci. hoc quidem
& iam ut de infinito non eſt ſubiecto fierent pppoſitiones. ut eſt non homo nonẽ;
Sed debiſ poſteruſ dicit. nunc autem ſex ille ſimpliceſ in uiii. rapte ſẽ. ideirco
qm̃ res ſimpliceſ iuncte naturaliter redeunt pauciores. coniunctio enim
ipſa numerum minuit. ut ſi ſint decem. res & ſingule ſingulas iungan
tur. ut bini fiant. quinarius numerus & coniunctionis reditus ea enim
hoc modo. x. erant pppoſitionis ut ſupra docuit. quę & ſimpliciter dice
rentur. ſed hę adſtricte ſunt. & coniunctione deminute ſ; Nam qd
poſuerunt iſte. viii. homo eſt homo non eſt. uſtus eſt . . uſtus
non eſt; Hae coniunctione induas redacte ſunt. iunctus enim homo
cum uſto duas propoſitiones fecerunt. homo uſtus eſt. homo uſtus
non eſt; Rurſus ad eundem ipſum hominem infinitum cum predi
catur. alię duę propoſitiones ex infinito predicato. ratio
nabiliter oriuntur. homo non uſtus eſt. homo non uſ
tus non eſt; Quorum duę ſunt oppoſitiones. quatuor
uero propoſitiones; Ita agitur & ex propoſitionibus. id eſt. eſt homo.
non eſt homo; eſt uſtus. non eſt uſtus. Quorum ſex ſint propoſi

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 165

sequere tur negacionē ꝰ priuatoriam simplex affirmacio nonsequere tur;
Rursus uideamus ꝯ unopposita parte qualis sit consequentia; Induersa enī parte
adfirmacionē quidē priuatoria sequit̄

nā siuerū ee dicere quō est inustus homo · uerum
ē dicere quō nonē iustus homo; Quoenī inustuse · iustus nonē; ꝯ adfirmatiuę
p̄dicatorie eius scilicet quedicit ē inustus homo ueritatē · sequitur negacio
simplex quee nonē iustus homo hocautē conuertatur; Neq· enim simplicem negati
uam sequitur priuatoria adfirmatiua; Nam siuerū est dicere quō nonē iustū homo
nonest omiō uerum qm̄ ē inustus hocmo decequo enī uerumest dicere quō eq· non
nonē iustus homo nā quiomiō nonest nec iustus homo ē · sednondecodē equo di ci
potest uere· quō equus ē inustus homo; Namquihomo nonē nec iustus ee potest;
Quare ueritatem negati uesimplicis · nonsequitur ueritas priuatiuę adfirma
cionis· ueritatē autem affirmacionis priuatorię sequitur exnecessitate
ueritas simplicis negatiuę; Quoourcamonstratum est · hoc inuerisq· quoniam
adfirmacionem quidē simplicē sequeretur negatio priuatoria · negacionem
uero priuatoriam · nonsequitur adfirmacio simplex · rursus adfirmacionē ²puatoria
sequit̄ negacio simplex negacionem simplicē · nonsequitur adfirmacio priuatoria;
Hisergo ita positis deinfinitis priuatoriisq· tractemus; Priuatorię nam que
ꝯ infinite adfirmaciones adfirmacionibus negaciones consentiunt negacionibus
hoc modo; Adfirmacio enī priuatoria quę dicit est iustus homo consentit
infine adfirmacione quę dicit est non iustus homo idem sed inre
significant utrę q· ꝯ priuatoria adfirmacio ꝯ infinita adfirmacio· Etquāquā
in aliquo sermone prolacione discrepent · tamen significacione nil diso
parant nisi tantum quod quemilla inius tum ponit ideest priuatoria · hec
ponit esse non iustum Etrursus nacio priuatoria quecest nonius tū homo
consentit atq· concordat cinegacioni quecest infinita nonē nonius tus homo;
Hecquoq· idem quod sibi iste consentiunt; Sequitur autem simplicē adfirma
cionē caquedicē ē iustus homo ²puatoria negacio quedicit nonest inius tus

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 173

nuā infinitā · simplex sequit adfirmatiua · aut infinita adfirmatiua · simplicem negatiuam sequit · sicut inpriuacionib· quoq· fiunt; Inpriuacionib· namq· nec ad firmacionē simplicem · priuatoria negacio sequebatur · nec simplicem negacionē· priuatoria adfirmacio consecutaest; Sensus ergo huius modi est; Quattuor istae er̄ · id est · iiii· ꝓpositiones ex quib· duplicem fieri oppositionem dixerat · iiii· aut sunt istae · duae simplices adfirmatiua · est iustus homo · negatiua · nō ē· iustus homo; Et duae infinitę · adfirmatiua · ē nō iustus homo : negatiua · non ē· non iustus homo; Quarum inquit duae scilicet · negatiua infinita · & negatiua simplex · sic se habebus ad adfirmacionē · & negacionem · sēm consequentiam · id est ita ad alias duas adfirmationes · simplicem · et infinitam · ipsę duae negaci ones seq̣ cuntur · ut eas priuationes sequebant; Duae uero minimae · id ē · simplex adfirmacio · et infinita adfirmatio non se habebt̄ sēm consequentiam · ipse duae adfirmationes · ad duas negationes · infinitam scilicet · et simplicem · quas nō seq· bant· sicut nec dudū has negationes · priuatorias · q̄q· adfirmationes secutae sunt; Quod ū aut · sēm adfirmacionē · et negacionem · non ita intelligendū est · quasi una sit adfirmacio aut una negacio; Sed q̄m iiii· ꝓpositionib· inquibus duae quidē· adfirmationes erunt · duę ū negationes · adfirmationes · simplex quidem · est iustus homo · infinita autē ē · non iustus homo · negationes autem simplex quidem · non est iustus homo · infinita autē · non ē non iustus homo · q̄m adfirmationes duas · simplicem quidem · ē iustus homo · infinitam · est non iustus homo · duę negacio nes sequebantur · simplex negacio · quę est · non est iustus homo · infinitam adfir macionem · quę dicunt · ē nō iustus homo & rursus infinita negacio · simplicē adfirmacionē sequebatur · q̄m ergo ut dictum est · duas adfirmationes · simplicē & infinitā · duę negationes · sīplex & infinita sequebant̄ · hoc autē · & impri uacionib· erat ideirco dictū ē · ad adfirmacionē & negacionē sēm ēsēq̄ntiā sic se habebt̄ harū · iiii· ꝓpositionū · duas sicut et iam se priuationes haberent; Ad adfirmacionem autem · & negacionem · dixit · quod duas adfirmationes · duae negationes sequerentur duae uero minimae · id est duae negationes ·

Einsiedeln SKMB. 301 (469) p. 177

Jue enī qm indefinitę erant. et scdm diametrū. quę erant simul ueraſ eē contingebat. et omīs oīb; Qd siquis adin definitarū descriptionem redeat. diligenter agnoscet; Hic autē inquit. hoc ē inhis quę definitę ſ. non idem est; Hoc sic monstrat; Cappositio enī quę dicit. omīs ÷ iust' homo. non consentit. contra dictionisuę. quę dicit. non omīs ē iustus ho; Rursus ea quę dicit. omīs ÷ non iustus homo. non consentit rursus ei quę dic. non omīs ÷ non iust' homo. hæc oī contrarię datiū cas'. ipsius consentiebat; Quare. cūm ra ē unuersalis adfirmatio simplex. quę dicit. omīs ÷ iustus homo. sine dubio falsa est quæ dicit. omīs ē non iustus homo; Sed hac falsa. contra dictio eius uera erit; Uera ē igit ea quę negat dicens. n omīs ē n iustus homo; Quo circa hæ duę ppositiones angulares ueræ ali quoties inueniuntur. omnis ē iustus homo. n omnis ē non iustus homo; Contingit uero aliquando ueras ēē. sed n inquit omīno; Nā si aparticulari negatione indefinita coeperis. non idem ē. idest n eadem ueritas uenit; hoc autē tali pbatur modo; Si enī ue ra ē. qm n omīs ē n iustus homo. falsa ē ea quę dic. omīs ē n iust' homo; Cst enī ei contra dictorie oppositа; Hac autē falsa quę dic. omīs ē n iust' homo. n omīno uerā necesse ē ēē eam quę pponit. omīs ē iustus homo. idcirco qm hæ duę sib contrariorz loco oppositę sunt; Contrariasaut ppositiones simul falsas ēē posse sup' docuim'; Ergo n necesse ē. si falsa ē omīs ē n iust' homo. uerā ēē eā quę dic omīs ē iust' homo; Qd si n neces se ē. hoc potest ut utrę q' sint falsæ; Quę ēē euenit aliquando. ut uera hac ppositione quę dicit. n omīs ē n iust' homo. falsa sit illa quę p ponit. omīs ē iustus homo. Quare. n similit scdm diametrū inueri tate ppositiones sibi ēsentiunt; Atq. hoc quidē herminus nrecte ex positione dicens ordinē turbat; Siquis autē uel hoc qd herminus aut. diligenti agnoscat. t id qd sup' nos dixim'. cognoscit multa ēē diffe

qr

qr

·XII·

Einsiedeln Stiftsb. 301 (469) p. 192

inspexerunt nauunt · simulr solent sehabere determinatas ppositiones · adnumerant ppositionu & ppositionu · sedaria adconsequentia · Naq; e· consequentia negacionu ad adfirmaciones inhis ppositionibus simplicibus & infinitis · quepter determinatione dnr · eade se similitudo habe inhis · quedeterminacione pferuntur; Sedqm nunomnib; omia similia habent · idcirco addidit · notans · sednsimilr angulares contingit ueras · ee · contingit aut aliquando sensus aut tor huius modi; Similr inquit sehabent hepppositiones quesedm determinatione dnr · infinite adsimplices · & simplices adinfinitas · que admodu ille qq; sese habebant · quesine determinacione indefinite dicebant · sedhabes quanda dissimilitudine · qd angulares ppositionis inhis que cu determ qr
inatione · dnr · nec de modo uerae fe · quomodo ille quesine determinatione pferabant · uel infinite uel simplices · Videamus ergo prius an eade inhis que determinatesunt sit consequentia · que inhis e · que indefinite pferuntur · postudeam · quesit mangularb; dissimilitudo · Disponant ergo nsolu eae · quesimplices tinfinite · sunt sederia quesunt priuatoriae · & prius quide disponant hoc modo · simplex adfirmacio & hae quidem indefinite · idest pt uniuersalitatis · aut particularitatis · adiectione · subhis subaffirmatione · quide simplici · ponat negacio · priuatoria · subnegacione uero simplici · adfirmatio priuatoria · Haeqq; rursus indefinite · subhis aut ponant subaffirmatione priuatoria · et sub simplici negatione adfirmacio infinita · subpriuatoria aut negacione · & subsimplici affirmacione ponat negatiua · et hae quoq; indefinite · & inde terminate sine ulla uelumussalitate ut particularitate · subhis aut disponant haequas determinatas · tumussalitatis quantitate · tparticularitatis · uocam ·

Einsiedeln Sk/StB. 301 (469) p. 183

Abb. 127a.

rentiã expositionis. & meliorẽ superiorẽ iudicans ei siqd nobis credit recte consentiã. Hae igit duę expositę s. alię ait. aut n homo ut ad subiectũ aliqd addito ut ẽ iustus n homo. n ẽ iustus n homo. ẽ n iust' n homo. n ẽ non iustus n homo. Magis ait plures his n eẽ oppositiones. hae ait extra illas ipsas secdm se erunt ut noẽ utentis. eo qd ẽ n homo. Suppa iã erat omẽm subiectũ ÷ aut ex nomine simplici & finito aut ex noẽ rursus infinito consistere. et eorũ oppositiones ostendit. qd ẽẽt duę et. 4or. ppositiones. duæ quidem simplex subiectũ nom habentiũ. duę ů infinitiũ positas. quando ÷ tertio adiacens p̃dicare t. illic q̃q. duplicit oppositiones fieri dix cũ scilic & finitum nom eẽt. infinitiũ uero p̃dicatũ. eorũq. utẽsẽ eã cõsequentiã demonstrauit. qualẽ haberent priuatorię ad eas dẽ ipsos simplices. quib. ex infinito noẽ ppositiones comparare t. et qm omis harũ uarietas ppositionũ uasit. cum ẽ tertiũ p̃dicat. ut aut & subiectũ. & p̃dicatũ finita sint. aut subiectũ q̃dẽ finitũ. p̃dicatũ ů infinitũ. de quib. sup locũ ẽ. cum eorum cõsequentiam demonstrauit. aut infinitũ habent subiectũ. finitũ ů p̃dicatũ. aut infinitũ & subiectũ & p̃dicatũ. et habent quidẽ p̃positiones utrũq. finitũ. ut ẽ homo iustus ẽ. homo iustus n ẽ. finitũ ů subiectũ. infinitũ p̃dicatũ. ut est homo n iustus ẽ. homo n iustus n ẽ. & harũ quid̃em consequentia sup monstrata ẽ. alię s. quę infinitũ habent subiectũ. & quasi noẽ utrum. noẽ infinito ut non homo iustus ẽ. n homo iust' n ẽ. utrum enim hae ppositiones subiecto. id est n homo. ut noẽ p̃dicato uero eo qd ẽ iust'. hoc ẽ enim qd ait. alię ait ad n homo. ut adiectũ aliqd addito. siquis enim ponat n homo quidẽ subiectũ. & de hoc aut finitũ nom p̃dicet. ut ẽ iust'. aut infinitũ. ut ẽ n iustus. utroq. modo duplicẽ rursus facit & oppositionẽ. 4or. sunt ait ppositiones hae.

est n homo n iust'. — Nẽ non homo iustus.

est n homo n iust'. — Nẽ n homo non iustus.

nhis igit. 4or. ppositionib. oppositionib. ů duplicib. n homo quidem subiectus ẽ. sed in superiore oppositione finitũ q̃dẽ p̃dicat nom qd ẽ iustus

Einsiedeln Sk/StB. 301 (469) p. 193

dear aut negationē. Qd aut dr̄x dialecticā uīrogationē pr̄tionē rr̄ responsionis t ppo
sitionis t alterius paris cr̄r̄ dictionis huiusmodi est quisq; uīrogat affirmationē
aut eandē exspectat ut auditor sibi respondeat aut contr̄ dictionē ut siqs fic dicat
t uīrogat hō animal est si ille annuerit ppositionē reddidit eam scilicet quā ppositū
uīrogans si ū uīrogantē aliq; an hō animal sit respondens dixerit nō cr̄ dictionē re
spondisse uidebit. Ille ēn uīrogationē uīrogauit ille negationē respondē qd est
cr̄ dictio rursus si negationē uīrogē & ille respondeat negationē eandē ppositionē
reddidit quā si qui uīrogabat antē p posuerat si ū uīrogant alio negatio
nē ille affirmationē responderit cr̄ dictio responsa est hoc est ugr̄. qd aut uīroga
tionē responsionis ēr̄ pr̄tionē & cui responsionis addidit t ppositionis si ūdē respon
deat qd ille uīrogat t alterius paris contra dictionis sicū ille affirmationē in
trogat ille responderit negationē t si cū ille negationē unuīrogatione posue
rit ille affirmationē unresponsione reddiderit uīrogationis aut secundū per
ipatheticos duas species ē. aut cū dialectica uīrogatio est aut cū nō dialectica
nō dialecticē aut uīrogationis. Duē s species sicut auduum. docē una q dē
sumentes accidens uīrogam. cui illud accidat. ut cū uidem dom̄ ciceronis si
uīrogem. qs illic maneat. t quando subiectū q dē ipsū & rē sumimus. qd aut illi
accidat. ut uīrogam. ut si ipsū ciceronē. qs uideat. & uīrogē q duīrat. & hec
una species est eoz. quē sedm accidens nō dialecticē uīrogam. Altera ū quandoq
ponentes nom̄. qd sit. querim̄ aut genus. aut differentiā. aut diffinitionē req̄ren
tes. ut siqs uīrogēt quid sit animal t quando diffinitionē. aut aliq d supius dic
toz. Sumim̄. & querim̄. cui illa sit. ut siqs querat animal rationale. mortale.
cuius sit diffinitionis. qm̄ ū hec q dē p̄dicant. cōposita ut unū sit omnē prē dica
mentū. eoz. q extra prēdicant alia ū non. quē differentia est de homine uerū ē
dicere. & extra animal & bipes ut unū & homini & albū & hec ut unū si non
si cultus & bonus. quia cultus bonus. sicut qm̄ alterutrū dicet & utrūq
dicet. multa. & inconuenientia ēr̄ de homine ens & homini uerū ē.
dicere. & albū. quare & omne rur[illegible] sus malbū & homini. quare era

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 221

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 241

241

1356.

Nr. 301.

amo dñi o° cc°. l°vi Karolus
mpator placita habuit apud
Hulenberg vbi multa pncipes
conuenerunt. abbas quoq; mo. gene
de Brandes. Clemens sun ogsm
hemmeli Spichwardi pro negoo
sio expediendo ibi dimsit. qui
inde rediens. pbendam mdum ogo
apstro mpatrice mperuit.

[illegible] terra & germine saluatorem.
[illegible]nine dominatorem terre deprecemur de
[illegible]fion. Aperiat terra. Tece apparebit
[illegible]etum simonem fecerit expectacionem
[illegible]rdabit. Tece dominus noster cum
luminabit oculos seruorum suorum
dicetur unga deadhee esse a flos de
a ere mfacia singulum lumboꝝ
n renum eius. Circumdee super eum
us sapiencie & intellectus. Feere mthea.
emulus euocabitur deus forus ipsedebit
ud patres su suspendet cunus populus
rui. Ipso benedicentur omnes tribus
magnificabunt eum. Cunus.
quia pdest.
e uenie ad saluandum nos Ae nia Ae nia.
f cunctis gentibus & replebitur gloria
ia. Cum prua mdicta Ae ssim
[illegible]mine & mox tardate Ae nia. Dom.

qđ sic se maffirmationib; hab. ita qq. innegationib: ut theophrastus acutissime
pspex. Sunt enī cōsequūtia maffirmatiuus. ut necessitatē rei. cōsequeretur reipos
sibilitas. possibilitatē ū necesse nec necessitas sequeretur. Idē qq, poenit p
spicientibus innegationibus apparebit. Veneas nāq, negatio inecessario faciesq,
huius mōdi negationē. quę dic̄ nō necesse ē ū necessitas infringit. & totā ppositionē adpossibile duxit; Qđ enī nō necesse ē. fracto rigore necessitatis. adpossibi
litatē. pducētē. sedpossibilitatē necesse sequebat nec necessitas. Recte igit
fractū necessitatē. adpossile pducētū cū negatio dicit nō necesse ee. nec nō ee
nec nō cōtingere ee cōsequit. Rursus quodicit possibile ee. siei diminutio ne
gationis addatur. tollo possibile et adnecessitatis ppetuitatē. negatiua
forma totā ppositionē reuocat. ut nō possibile. Qđ enī nō possibile fieri nō potest
ut sit qđ aut fieri nō potest. ut sit necesse ē ut nō sit. Ergo necessariā quandā ū
habet hęc ppositio. inqua dicam nō posse ee aliquid. Sed necessitatē seq̄batur
nessentia. possibilitas. nō necesse aut ee adpossibilitatē respicit. Recte igit
nō necesse ee qđē iā possibilitas sequetur ppositionē quędic. nō posse ee. qđē ne
cessitatis. Alii ergo ordines ppositionū sunt. nullam eadē ut necessitatē cum
ta sequuntur possibilitatē ū necessitas nō seq̄tur. Hic oritur quęstio subdificilis. Nam
necessitatē seq̄tur possibilitas. nō necesse. aut possibilitatē finis ē cur nō necesse ee
sequit. idqđ dicimus nō necesse ee. Nā si possibilitas seq̄tur necessitatē nō necesse.
aut ee possibilitatē seq̄ deb& necessitatē idqđ nō necesse p̄dicamus quhoc mō dissol
uit. nō possibile ee quā quā ū habeat necessitatis. differt. tam. necessitate.
ut illud adfirmatiuū hab& speciem. illudū negatiuū. sicetā possibile ee. &
nonnecesse ee differunt eotamū. ut illudē adfirmatiuū illudū negatiuū.
cūius significationis eadē sit. Sednecessitatē adfirmatio possibilitatis. ē tm
genus sequebat. Quā quā tam possibilitatē imutetur. eique consentiat
idqđ dicimus. nō necesse ee. tam negatio quędic. Recte igit adfirmationē
qđ ē necesse ee nō seq̄tur negatio pquā aliquid nō necesse ee. ppōnimus. hanc
q̄dē hui solutionē questionis theophrastus ut doctissimus repperit. Nos aut

Einsiedeln StiftsB. 301 (469) p. 233

A Numero 89. B. V. Einsid lensis

Migne 6. fl. 71.

SECVNDE ISAGOGARVM LIB PRIMVS. s. nauclerii.

ecundus hic attepte expositionis labor. nre sene
tanslationis expediet. inquaquide uereor. ne subieri
fedi mi pus culpa. cum uerbu uerbo expressu cō
paratiq; reddideri; Cuius inceptum eo q̄ in his
scriptis inquibus rerū cognitio quęritur. ad luce
lanę orationis lepos sedis corrupta ueritas exprimi nda est;
Quod circa mutuū p fecisse uideor. si philosophię libris latina
oratione cōpositis. p integerrimę transtionis sinceritate nihil
ingrecorū litteris ampliꝰ desideretur; Etq̄m humanis ani
mis excellentissimū bonū philosophię cōparatū sit. ut tua
& filo quoda p cedat oratio. ab animę ipsius efficientissor
diendum est. Triplex omino animę uis inuigetandis corporib;
dep henditur: quarū una quide uita solū corpori subministrat. ut nascendo crescat. alendoq; sub sistat. Alia sentiendi
iudiciū p bet. Tertia intellectus & ratione. tnis subnixa est;
Quarū quide primę id officium est utp creandis. nutriend.
alendis q; corporibus p stosit. nullū uero rationis p stet
sensus ue iudiciū. hęc aut e herbarū atq; arborum & quic
qd terre radicitus affixum tenet. Sed uero cōposita atq; con
iuncta est. ac prima sibi sumens & in parte constituens. va
riū derebus capere potest ac multiformę iudiciū. Omne
eni animal qd sensu uiget. ide & nascitur. & altitur. Sensus
uero diuersissimi. & usq; ad humanū numeri crescunt;
Ita quicqd tantū altitur. non etiā sentit. Quicqd uero sentit re

Einsiedeln Stiftsb. 315 (605) p. 2

vinculo conectit & continet. Quo circa nō est putandus diuisionē
fecisse. sed omē quic quid inhac generis significatione intelle
gendū fuit aperuisse. Ordo aūt ūborum ita se habet. quē ī p̄baturi
intellegendus. Genus enim dicitur & aliquorum adunum se alīq̄m
habentium collectio. & adse inuicem aliquomodo habentium.
Rursus collectio subaudīnda. Est enim zeuma; cuius signi
ficationis adiecit exemplum; sēdm quam significatio
nem romanorū dr̄ genus. abunius scilicet habitu
dine; Dico aūt romuli; & multitudinis. Rursus ha
bitudinem. habentium aliquo modo adinuicē cognationē. ēā
scilicet quę abillo ē. id romulo. sēdm diuisionem abalius
generib; dictā scilicet multitudinis. Hęc enim multitudo.
seadunum & adse inuicem habens. genus dicta ē. ut
abalius discerneretur. ut romanorum genus abarthe
niensium cęterorūq; separaretur. ut sic integer ūborū
ordo sit. Gen̄ enim dicit̄ dicit̄ & aliquorum collectio
adunum se quodāmodo habentium & adse inuicem.
Sēdm quā significationē romanorum dr̄ genus. adunius
scilicet habitudinem; Dico aūt romuli & multitudinis.
sēdm diuisionē abalius generib; dictā habentium. sci
licet hominum aliquomodo adinuicem. ēam quę abillo
ē. id romulo cognationem. ēaq; hęc actenus. Nunc de
secta generis significatione dicendum est. Dicitur aūt & aliter
rursus genus. qđ ē unius cuiusq; generationis principi
um. tabeo qui genuit. t a loco in quo quis genitus ē.

Einsiedeln Stiftsb. 315 (605) p. 6

Aff 125 b

52 b

Philosophiae speciesꝰ tripertita est. Vna naturalis. que grece phisica appellatur. In qua de nature inquisitione disserit̃. Altera moralis. que grece ethica dr̃. in qua de moribus agit̃. Tercia racionalis. que greco uocabulo loica appellat̃. In qua disputat̃. quẽ admodũ in rerũ causis. uel uite moribꝫ uersatꝰ ipsa queratꝰ. In phisica igit̃ causa que rendi. In ethica. ordo inuendi. In loica. ratio intelligendi uersatur.

Einsiedeln StiftsB. 315 (605) p. 52b

Abb. 125a

Λ peri. gr̃. lat̃. de. ermenias. int̃ ꝓtationē. ꝛ ē gen̄ gr̃ ꝓ ablatiuo.

8. Numero 15. b. v. Einsiedeln

B

RIMVOPOR

i. diffinire

TETLONSII

tuere quid sit nomen et quid uerbū. postea quid est negatio et affirmatio. & enuntiatio. et oratio. Sunt ergo ea quę sunt in uoce earum quę sunt in anima passionum notę. & ea quę scribuntur eorum quę sunt in uoce. & quē admodū nec litterę omnibus eędem. sic nec eędē uoces. Quorum aūt hę primorum notę. eędem omnibus passiones animę sunt. ſtequorū hę similitudines. res etiam hę. Quorū aūt hę primorum notę. eędem omnibus

i. ūba ꝛ uoces. passiones. i. intellectuū signa. intellectus. quæ dā animę passiones. notæ. genib. postionē fē. i. uoces. genib. qꝫ naturales sunt. i. passiones animę. fē. i. rerū

Quatuor sē de qb hic loqr̃. res. intel lect⁹. uoces. litterę. quoꝝ duo sunt naturalia. duo secdm positionē.

Λ uox. intellectus ipsā rē signif. Sed pus intellectū. secdo loco ipsā rē signif. ergo quæ uox signif passionē animę si. illa qꝫ prima. Vē qd adiect

nonis est. Hoc enim idem opposita negare negationem qꝫ affirmat affirmatio. & de eodem. ut de aliquo singulariū. ut de aliquo uniuersalium tuniuersaliter tnonuniuersaliter. Dico aūt ut est socrates albus non est; socrates albus est. Sic aūt aliud aliquid. ut de alio idem. non opposita. sederit ab ea diuersa. Hinc uero quę est. omnis homo albus est. illa quę est. nō omnis homo albus est; Illi uero quę est. aliquis homo albus est. illa quę est nullus homo albus est; Illi autem quę est. homo albus est. illa quę est non est homo albus. Manifestum est ergo quō uni negatio ni una affirmatio est opposita; quōaliter sunt contrariæ aliæ contradictoriæ. ſtequę sint hæ. dictum est. Vel quando

predicari. i. subiecto. predic.

Vt socrates disp

Abb. 121 b

Abb. 121 a

non dicat hocidē ipsum. manifestū
est quō necesse ÷ uerum dicere alte
rum ipsoꝝ. Si omnis affirmatio ue
ra t falsa est. Utra enī. non erunt
ee simul in talibus. Nam si uerū ÷
dicere quō album. t non album ÷ ne
cesse est ee album t non albū. t si
est album uel ñ albū. uerum ÷ uel
affirmare ut negare. t si non ÷
mentitur. & si mentitur. non est.
Quare necesse est aut affirmationē
aut negationē ueram ee. Nihil igitur
neq; ē. neq; fit. nec casu. nec utrūlibet.
nec erit. nec ñ erit. sed ex necessitate
omia. & non utrūlibet. Aut enī q di
cit uerus ē. aut q negat. Similiter enī
t fieret. t ñfieret. Utrūlibet enī nihil

qm̄ unuersalit̄ de homine t affirmat
t negat; Ergo & cōtra eadem oportet
opponi; Qm̄ uero contraria ē negatio.
ea que ē omne ē animal iustum. illa
que ē significat. qm̄ nullū est ani
mal iustum. hec quidē manifestue
quō numquam erunt. neq; uerī si
mul. neq; meodē ipso. His uero oppo
sita erunt aliquando. aliquando nō omē
animal iustū. Sequitur uō eam quidē.
que ē nullus ē homo iustus. illa que ē
omis ē homo ñ iustus. illa ů que ē. ē aliq̄s
iustus homo oppositā. qm̄ omis homo
ē ñ iustus. necesse ē enim ee aliquem.
Manifestum ē autē quō etiā in singula
ribus sic ē uerum interrogatiū negare.
qm̄ & affirmare uerum est; utpotas

figuratūchm in montem intermoy sen ethelyam · etcaetera huiusmodi · Alterum secundūspm quo imaginamur eaquae percorpus sentimus · sicutuiditpc̄rus discumillū submitti decaelo cūuarijsanimalibus · etsicutisaias dm̄in sede altissima noncarnalit̄ · sedspiritaliter uidit · Nonenimdn̄ formacorporeacircumterminat · sedquemammodūfiguratienonpropriaemultadicuntur · itac̄iamfiguratiemultamonstrantur · Tertiūautemuisionis genuseſt · quodneq· corporeis sensibus neq· ullapastreanimaequaecorporaliūrerum imagines capiunt · sedperintuitumentis · quodintellectaconspicit ueritas · Sicut danihel prēdictus menteuidit quodbalthasar uideratcorpore · sinequogenere illaduo uelinfructuosasunt utc̄iam inerrorem mittunt · omātamenhaecgenera spūsc̄ moderatur · habereautprophetiam nonsolūbonus · sedetmalus potest · Nam inuenimus saulem regem prophaetasse · persequebatur enimsēm dauid · etimpletus spūsc̄o · prophaetare coepit ·

DE APOSTOLIS.

APLI · MISSI INTERPRETANTUR · HOCAUTEORUM nomina indicant · Namsicūtgrecē angeli latine nuntiinē pretantur · itagrecē apli · latine missi appellantur · Ipsos enim misitxps euangelizare peruniuersūmundū · Itautquidampersos · indisq· penetrarent · docentes gentes etfacientes innomine xpī māgnaetcredibiliamiracula · utadtestantib· signis etprodigijs · credereturillis inhis quaedicebant et uiderant · habentautpleriq· eorum · causas suorūuocabulorum · Petrus · apc̄ranomāccepit hocestexpō · superquem estfundataecclā · Nonenimapc̄ropetra · sedpetrus apetra nomensostitutus est · sicutnonxps axpiano · sedxpianus axpo cognominatur · Ideoq· aitdns · Tuespc̄rus · etsuperhancpetrāaedificaboaecclāmmeam · Quiadixeratpetrus tuesxps filius dīuui · deindeaitdns · Superhancinquitpetrāquam confessuses · aedificaboaecclāmmeam · Petraenimerat xps · superquod fundamentum c̄iamipseaedificatus est petrus · Cephas dictus · eoquod incapitesitconstitutus aplorum · Cephalimenim · grececaputdr̄ · &ipsudnomen inpetro sūrumest · Symonbariona · qdinnrām

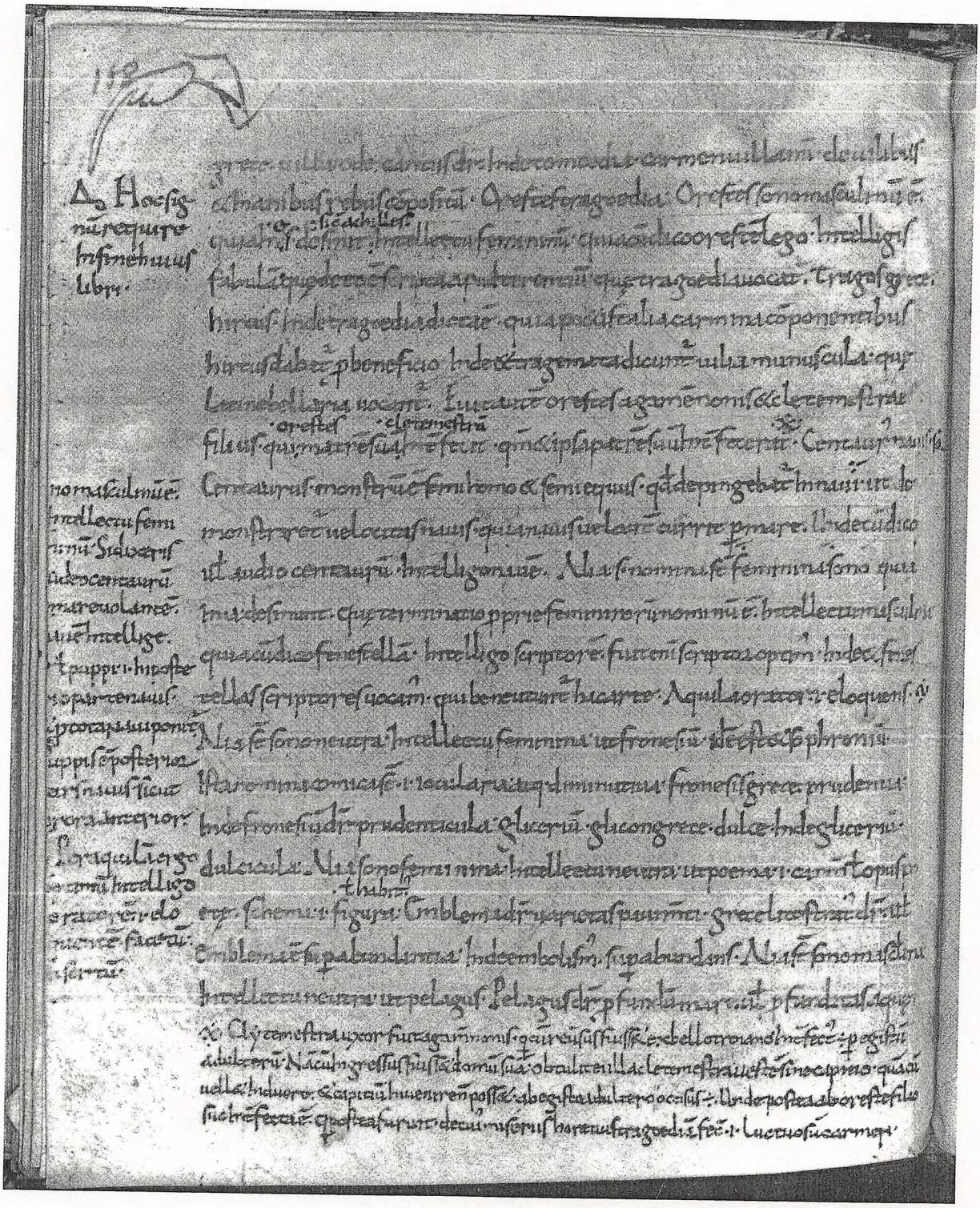
Einsiedeln 63 (597) p. 312

Einsiedeln StiftsB. 346 (284) p. 335

tū intota domo. nusquā quod poscebaꝫ inuentū ē. ꝑsistebat ille
qui cōmendauerat. & flcu aclacrimis ꝑgebat. uitie suae quo
que inlaturū se eē exitiū. nisi cōmdata reciper& testabaꝫ. ꝑmo
tus lacrimis ei senex adsepulchrū filiae properat. at q eam
nomine clamitat. Tum illa desepulchro. quid uis ait pater.
Commendatū inquit illius ubi posuisti. at illa locū designans.
illicait inuenies defossū. Regressus ad domū rem sic filia
desepulchro responderat reptā tradidit reposcenti. Sed& mul
ta alia ei feruntꝫ gesta mirabilia. quae etiā nunc ore omniū
caelebrantꝫ. Tales igitꝫ millis adhuc temporibus ꝑmulti uiri in
ecclis dnī refulgebant. exquibus plurimi inillo concilio
fuer. Sed& athanasius eodem tempore alexandri diaconus
alexandrini epī aderat. consilius senem quā plurimis iuuans.
Intēea ꝑdies singulos agitabaꝫ conuentus. Nec facile aut temere
deré tanta statuere audebant. Euocabaꝫ frequentē arrius incon
ciliū. & adsiduo tractatu adsertiones ei discutiebantꝫ. Et quid ad
uersum hec teneri deberet aut statui. summa cū libratione querebaꝫ.
Verū ꝑ diutinū multūq tractatū. placu omnibus acuelut uno
cunctorū ore & corde decernitꝫ omousion scribere. Idē eusdē
cū patre substantiae filiū confiteri. Idq firmissima omnium

quis mortaliū ardente et nam
quā cessante sororis tue sancta
tali dono ate dī honorari mera
retur. nisi tua gratuita et in
debita ereptionem ente miseri
cordia;

Abb. 141a

Einsiedeln, Stiftsbibliothek, 172 (1128), p. 158

Jerdy, Remi d'Auxerre.
in Mél. L. Holtz (2003)
p. 142

Einsiedeln Kat. Nr. 1113:
Remus a. IX 1/X

do fastidiū. neq; deformitatis breuitas
ridiculum quoddā dicere potuisset.
forma decorus. multu sincerrimus. pau
perū quoq; ītarduis aditor. uiduarūq;
& orfanorū p̄ōna. necnon et gemen
tiū consolator. Ita ut qui eius se p̄sentia
obtulerant. sine cibo uerbi dī. aut nū
quam ut raro abscēdere potuissent.
Ctq; fidelium dapione insup acceperat.
exhumanitatis misu sibi ītreseruans. in
digentib; exhibēre. Sed & subdito
rum pectora fonte diuinę potationis
irrigabat. Ita ut a p̄sentib; ex intimo
cordis affectu. & absentib; non medio
criter ut summ pater amaretur.
Cuiq; moris erat. ut ymnos dauīcos
numquā exceptis horis corporę

Einsiedeln. 261

arrepto baculo infigere in pectus
tanti tantis dī epi non meuens.
secutoribus p̄cepit. ut in eum nefan
das manus inicerent. Clericorū
namq; cauda cum hec cerneret.
immenso pauore turbatis plate
bras domorum se uelamini
tradiderunt. Immanes q d uerida
ca uoce est p̄phetę nunciatum
dicentis. Percute inquit pastorē.
et dispergentur oues gregis. Mul
tum uero turba non modica. a
criter funestas manus in sem dī
epm. ut furentis temporalis do
mini animum mitigare potuis
sent iniecerunt. Imperio uero
supradicti principis. clamide

Einsiedeln. 261 (971). p. 25

hæ orationes ñ. sunt editæ in act. SS. sed in Analectis Boll. VIII. 211

mṕs semṕt dś miserere famulę tuę
WICBVRGE & dirige eam secundum tua
clementiam inuiá salutis aéternę. ut
te donante tibi placita cupiat & tota
uirtute perficiat. P dnm.
mṕs semṕt dś misericodiam tuá suppli
citer exoramus. ut famulam tuá. wic
burgá. cum omnib. sibi commissis mag
næ piétatis tuę, ptectione custodias.
& ab omnib. mundi huius periculis
sempiterna, ṕtusione tueris. ut gratię
tuę munere defensę. semp cęlestib. io
cundentur. P dnm ỹrm ih̄m xp̄m

Einsiedeln 261

uirilit̄ diligebat. cepitq, diuinę scrip
turę sagacissim̄ indagator existere. psal
modiá diligere. ieiunii amare. uigili
is et orationib; scis insistere. pauperes
quantū potuit recreare. hospitalitatē
sectari. et inboni operis cultu studiose
p̄sistere. Quam̄ solitariá uitá duxit
Adhoc quoq, diuino pductus amore. ut
totá mundiálem cupiscentiá aliuen
tutis relinqueret flore. et scę cōnen
tię ac suę castitatis sollertissim̄ custos
existeret. ad beati cfessoris xpi germa
ni ecclam in eode castro cstructá. deuo
tissime se collocauit. atq, iuxta eam
paruū sibi cstruxit ergastulū. tantū
solitudine delectatus. ut nihil aliud
possideret. nisi tantū ministros qui
sibi exterioris necessitatis solaciū ex
hiberent. Quos cotidie sacris studuit
disciplinis instruere. ut suę imitatores
existerent utte. Multa quoq, cepit do
illū credentiū pptq, turba cfluere. et
sacra ei monita diligent excipere.
Nā quicqd exoblatione fideliū susce

Einsiedeln 261

cro proprio aliquid inde auferebat.
excepto habitu singulari. & bipenni
quam propria manu gestabat. Re
gressus autem ad solitudinem. subiec
tionem prexit. & sine intermissi
one dño ꝑces cum lacrimis fudit.
ut per merita beati hemmerammi
martyris. sibi prosperum iter prepa
raret. Peractis itaq; communis diebꝫ;
in profectione quindecim. tanta ꝑ
spertate ac securitate supernus iudex
eum reduxit exinanire fatigatum.
ita ut intertia hora quintę decimę
die fieret in monte contra radaspo
nam. inter dan ubii & imbris fluenta
iuxta plantationem uinearum. Et
exodem iugo motus. urbem auidā

Einsiedeln. 261 (971) p. 70

Abb. 129a

ꝑtūtū ipſe qnūā ſtia compulſū attactu eſt

ſum; Ctquō quidem eſ cui ꝑſuaſum atq; inſitum ꝑmul

tiſ demonſtrationib· ſcio· mente hommum nullomo

do ee moſtales· cumq· clarum ſit foſtunā felicitatē

corporiſ moſte finiri· Dubitari nequid ſihçe aſſerre

beatitudinē poteſt· quin omne maſtalium genuſ·

inmiſeriā moſtiſſime labatuſ; Quod ſimultoſ ſcim'

beatitudinis fructum· Nonmoſte ſolum· uerū etiam

doloribuſ ſuppliciſq· que ſiſſe· quo nam modo ꝑſens

uita facere beatoſ poteſt· quę miſeroſ tranſacta noneſ

ficit·

QVIS QVIS VOLET PERENNEM CAVTVS POHIRI SIDEM·

STABILIS QVE· HIC SOHORI SIERHI FLATIBVS FVRI

ITSLVCTIBVS MINANTEM CVRAT SPERNERI POHTVM·

MONTIS CACVMEN ALTI Bibulaſ uitet harenaſ

Illud pretruſ auſter tonſuribuſ urget

Haependulum ſolutę Ponduſ ferre recuſant

fugienſ periculoſam Soſtem ſediſ amoenę·

Humili domum memento Ceſtuſ figere ſaxo·

Quam uiſtonet ruinis Miſcens acquā uentiſ

Tu condit quietī felix robore uallī·

Ducē ſerenuſ aeuum Ridenſ aetheriſpaſ·

Sed quo rationum iam inte meaṛū fomenta deſcen

dunt· paulo ualidioribꝰ utendū puto· Age enim

ſuam caduca etmomentaria foſtunę dona noneſſeꝰ·

Einsiedeln 149 (558) p. 78

Abb. 120 b

astra quaecquae suis uicib· ueniant in caeli faciem·
quo usq· in finē noctis· redemptor humani ge
neris· quasi uerus lucifer surgat; Nocturnum
namq· spacium· dum dec tdemtū succedentūq·
stellarū cursibus· inlustrāt· magno caeli decore
pagitur; Vt ergo noctis nīae tenebras· suo tem
pore edrtus· uicissimq· p mutatus stellarū radios
tangeret· adostendendā innocentiam uenit
abel· addocendā actionis mundiciam uenit
enoch· Ad insinuandam longanimitatē spei & ope
ris· uenit· noe· Ad manifestandam oboedientiā
uenit abraham· Addemonstrandā coniugalis ui
tae castimoniā· uenit isaac· Ad insinuandā labo
ris tolerantiā· uenit iacob· Ad rependendam p
malo bonae retributionis grām· uenit ioseph·
Ad ostendendam mansuetudinē uenit mosis·
Ad informandā contra aduersa fiduciam· uenit
iosue· Ad ostendendā in flagella patientiā uenit
iob; Ecce quā fulgentes stellas in caelo cernimus·
ut offenso pede operis· iter nīae noctis ambu
lemus· Nam cognitioni hominum diuina dis
pensatio quot iustos exhibuit· quasi tot astra sup
peccatū tenebras caelo misit· quo usq· uerus lu
cifer surgeret· qui aeternum nobis mane nuncians

Einsiedeln StiftsB. 150 (307) p. 28

quasi amissam redimus. Aliquando dum mens fortē
aduersa contempnit. subortas aduersitatis euentibus
hanc metus uehemens pcutit. sed phunc ēcussa dis
cet cui tribuat qđ in quib. dū fortiter steterit. et
tanto post ualidius fortitudinē retinet. quanto hanc
repente irruentē formidine sibi iā quasi ęlapsam
uidet; Aliquando dum magna nos scire gaudemus.
repentina ignorantiae cecitate torpescimus. Sed quo
ignorantia mentis oculus [b]claudit. [a]admonitū. eo post
ueriusad scientiā aperit. Vt nimirū flagello suae
cecitatis eruditus. et scire ipsū aquo habeat sciat.
Aliquando dū religiose cuncta disponimus. dū pie
tatis uiscera plene nos habere gratulamur. quadam
mentis durities irruente pcutimur. Sed quasi obdu
rata cognoscimus. cui pietatis habitat bona tribuamus.
& pietas ueriusuelut extincta recipit. dū quasi amis
sa ampliusamatur; Aliquando dū subiectū se diui
nae formidini animus gaudet. repente superbia tem
ptante rigescit. Sed tamen ualde mox tamen quī
nūmet. ad humilitatē se nesciens festinus inflectit. et
tanto hanc solidius recipit. quanto eius uirtutis
pondus. quasi amittendo pensauit; Euersa igit
domo moriunt filii. quia turbata intemptatione
conscientia adumilitatē propriae cognitionis rapū

Einsiedeln Stiftsb. 150 (307) p. 158

ddib; partia pari dicit̃ · cum in eius substantia pars
nulla tenuis admittat̃ . Sed quia hunc exprimere pfec
to sermone non possumus humanitatis nr̃e modulo
· quasi infamie in bestialitate prepedit · cui̇ aliquomodo
~~quomodo~~ balbutiendo resonamus · Quia uero cum
magna contemplatione sublimia · subtile aliquid
de eterne maiestatis cognitione pertingimus · sacre hi
storie uerbis ostenditur · cum de cognitione dñi pro
phete nobilis hec adiungit̃ · cui cum transiturũ an
te eum se dñs promitteret dicens · ecce dñs transit ·
spūs grandis et fortis · subuertens montes · et comminuens
petras ante dñm · ilico adiunxit · Non in spū dñs · Et
post spm̃ commotio · Non in commotione dñs · Et
post commotionẽ ignis · Non in igne dñs · Et post ig
nem sibilus aure tenuis · Spūs quidem ante dñm e
uertit montes et petras comminuit · quia pauor qui
ex aduentu eius irruit · et altitudines cordis nr̃i
et altitudines cordis nr̃i deiecit · et duriciam liquefecit ·
S ed in spū commotionis et ignis non in esse dicit̃ · Esse
uero in sibilo aure tenuis non negat̃ · Quia nimi
rum mens cum in sublimitate suspenditur · quic
quid perfecte conspicere non ualet dñs nonẽ · Cum
uero subtile aliquid conspicit · hoc ẽ qđ de incom
prehensibili substantia accipere audit · Quasi e

Einsiedeln StiftsB. 150 (307) p. 412

genuit iosiam; Iosias aut̄ genuit iechonam & fratres eius in transmigratione babylonis; Et post transmigrationem babylonis iechonias genuit salathiel; Salathiel aut̄ genuit zorobabel; Zorobabel aut̄ genuit abiud; Abiud aut̄ genuit eliachim; Eliachim autem genuit azor; Azor aut̄ genuit sadoc; Sadoc autem genuit achim; Achim aut̄ genuit eliud; Eliud aut̄ genuit eleazar; Eleazar aut̄ genuit mathan, Mathan aut̄ genuit iacob; Iacob aut̄ genuit ioseph uirum mariae de qua natus est IHC qui uocatur Xpc.

Einsiedeln 724 (360), Spiegel hinten

2 Hieronymus S. V. Einsidlensis

DE EVANGELIORUM PRAEFATIONE.

Utrum liber an codex an uolumen euangelium dicatur. ISID
Codex multorum librorum. Liber unius uoluminis. et dictus codex per
translationem a costicibus arborum. uel dictum quasi caudex. quod mul
titudinem librorum quasi ramorum contineat. Uel liber grece. et nun
cupatur memoriae. Uolumen lib est. a uoluendo dictus. sicut apud
hebreos uolumina legis et uoluminae prophetarum. Liber est interior
costicis tunica. unde et liber dr in quo scribimus. quae ante usum
carte et membranorum de libri arborum uoluminae fiebant. Unde et scri
ptores a libris librarios uocauerunt. Thomi sunt quos nos libros di
cimus. Item theucus grecum nom interpretatur uolum.
Nomen aut huius libri hoc est euangelium. Idest boni adnuntiatio.
unicuiq. libri singillatim conuenit. Nam euangelium secundum math
eum et secm marcum. et secm lucam. et secm ioh dicitur. Codex aut euange
liorum quattuor libris compositus conuenit. Item liber et thomus et theu
cus. unicuiq. libro singulariter dici potest. Nunc aut de nominib; scripto
rum pauca ducamus. Idest quidam et nunc linguae nominati sunt qui eu
angelia scripserunt. et quomodo eorum nomina interpretantur. Matheus
us in hebreo. donatus exprimitur. qd nom ei conuenit. cui a dno tale
donum collatum est ut pceteritis non solum electus scriberet. sed etiam prius
scriberet euangelium. qui et leui extribu aaron ostus est. Leui additus
siue assumptus interpretatur. qd ei conuenit. quia additus et assumptus

Einsiedeln 29 (878) p. 2

doc& usque hodie gentes; & discessuri autē loqui. dix ad sīmonem.
duc in altū. & laxate retia uestra in capturam. qd primo rogauit
sīmonem nauem a terra reducere pusillum. significat uel tempe-
rate utendum. uerbo adturbas. ut nec terrena eis pōpiantur. Nec
sic a terrenis in profunda sacramenta recedatur. ut ceu penitus non in
cellegant. t prius in proximis regionib; gentib; pdicandum. utquod
dicit item petro. Duc in altū & laxate retia ura in capturam. Adre
motiores gentes quib; postea pdicatū est pueniat; Et inuenerunt
& impleuerunt ambas naviculas. ita ut mergerent. hanc implecto nauiū
usq in finem seculi crescit. sed qd implete mergunt. hoc est in sub mer
sione pmunt. Nonenim submersa tamen sunt pericitata; Quod cum vi
deret sīmon petrus procidit ad genua ihū dicens. exi a me q homo peccator
sum dne. Quod tamen q non fecē dns nonenim recessit ab eis si eos sub duc
tis naub; ad litus pduxē significat in bonis & spīalib; uiris non eē opos-
re hanc uoluntatem ut peccatis turbatis commoti quo quasi securius tran
quillius q uiuant munus ecclesiasticū deserant; Et sub ductis ad terram na
uibus relictis omnib; secuti sunt eum; potest significare finem temporis.
quo abhuius mundi scalo quiexpō inheserint penitus recessuri sunt.
Sciendum est autē hanc eandem non esse lectionem. quam matheus et mar
cus binos de naviculis piscatores. primo petrum & andreā. deinde filios
zebedei ad nō narrant eē uocatos. Nonenī eos lucas nē ad nō uocatos. si
tantum petro fuisse pductū qd homines esset capturus insinuat. qd non ita

conditori q ei naturā considerans ei iudicia pmescens desuis se ustantibus humiliat.
Et p haec tu manducabis & bibes;. Postquā inquit ipse tuae pdicationis opere delec
tatus. tuaeq compunctionis epulis fuero refectus tē demū transiens & recūbes aeūsq.
meae sapientiae dapibus in aeternū reficieris;. Numquid gratiā habes seruo illi q fecit
quae fecit imperaverat nonputo. sic & uos cū feceritis oīa quae pcepta s uob dicite
serui inutiles sum'. Si homo inquit ab homine seruo nūquid me uniforme si multiplex minis
terium exigit. nec tam ei gratiā habes. quanto magis uos qui sine me nihil potes
tis facere ntempore longitudine labore merita pensare debetis si amore & famu
latu spontaneo. nouis semp studuis augere priora. et aq dicite serui inutiles sum'.
serui quidē q pūo empti estis. inutiles ū q dns bonore uore nīndigē. si autē inutilis
ē qui fecit oīa. quid dē illo dicendū ē. qui explere quae pcepta s. t infirmitate
nīpotuit. t qd peius ē superbia despē. Quod debuimus facere fecimus. Reuera
debuim' q qui nūenit ministrari si ministrare debitores sibi nos fec. nenīs uidelicet
operibus confidentes si de ei semp examine pauentes cū pphēta dicam'. Quid retribuā
dno pomnib; quae r. m.; Interrogatus autē apharisei quando uenit regnū dī. respon
dit eis & dixit. Nuenit regnū dī cū observatione.. Interrogant de tempore regni
dī q sic in fra lucas aperuit. Existimabant qd ueniente hierosolimā dno.
confestim regnū dī manifestaret. ita ut & ipsi apti hac opinione duci p resur
rectionē ei interrogantes eū aierent. Dne si in tempore hoc restituis regnū isrl.
& alibi cleopas. nos aū sperabamus qipse eet redempturus isrl. Non uenit autē
regnū dī cū observatione. neq dicent. ecce hic. Quia quando uenit. neq ab
angelis. neq abhominib; potest obseruari. sic tempus dominicę incarnatio

rege[ne] ⁊ Non sit terribilis Insubiectis tuis ⁊ Sic eis dominare
ut tibi delectetur seruire ⁊ At Indisciplina & Inmoderatia
modo seruia ⁊ Nec nimium nec parum Indulgeas ⁊ nec
modicum nec satis Indulgeas ⁊ Nec modicum nec satis
Ignoscas ⁊ ne. modum Inomni opere; tene temperamentum ⁊
⁂ Inbonis Inmoderatus esse non debes ⁊ Omnia mediocria utilia sunt ⁊ Omnia Insuo modo perfecta ⁊ Quae
cum temperantia fiunt salubria sunt ⁊ Bona autem
Ininmoderato usu noxia efficiuntur ⁊ Nimietas enim
omnis Inuidio deputatur ⁊ Praespice quoq; quid cui aptum
sit tempori ⁊ singulorum operum discretionem agnosce ⁊
Diligenter distingue omnia quae agis ⁊ Qualiter bonum
Incipias qualiter perag as certo ⁊ Inomni actione tene
discretionem ⁊ In nulla Indiscretus appareas ⁊ Seruet
unicuiq; uisture congrua Intempore suo ⁊ Cum bene
distinxeris opus tuum optime lustraueris ⁊ Quic quid
bonum cum discretione feceris iustus est ⁊ Quic quid
sine discretione feceris uitium est ⁊ Uirtus enim Inde-
crета pro uitio deputatur ⁊ Quod tibi fieri uis fac alteri ⁊
Quod uis ut faciat tibi alius hoc & tu facilli ⁊ Talis esto
alius qualis optas esse circa te alios ⁊ Testimonio
tuo nulli noceas ad nullius periculum uocem testificationis praebeas ⁊ Sermo tuus nec animae cuius
quam nec rebus Impediat ⁊ Quod non uis pati non
facias alteri ⁊ Quod non uis fieri tibi alteri numquā

Temporiter cum stre prudenter re. nde bono melio fiat.

⁂ Nihil intemperanter agere. nec nimium nec nimiū aliquid. Neutiqua quic opor[tet]
nein fra aliquem.

Einsiedeln Stiftsb. 168 (467) p. 175

Inhoc imbecillius ee censendus e. Taceo inquã
Meminisne igit inquid superioribus rationib
ee collectũ. Intentione omne uoluntatis humã
num que diuersis studiis agit ad beatitudinem
festinare. Memini inquã illud quoq ee demon
stratũ. Num recordaris beatitudine ipsum ee bonum
eoq modo cum beatitudo petatur ab omnib desidera
ribonũ. Minime inquã recordor. qm id memo
rie fixum habeo. Omnis igitur homines boni
pariter ac mali indiscreta intentione ad bonũ
puenire nitunt. Itaquã consequens. Sed
certum e adeptione bonũ bonos fieri. Adipis
cunt igit bona quod appetunt. Sic quidem.
Malũ. si adipiscerent quod pputant bonum.
mali ee non possent. hae. Cum igit utrique boni
petant. Si quidem adipiscant. Illi uero nemo.
Non dubium e bonos quidem potentes ee.
Quinuero malum becillos. Quisquis inquam du
bitat. nec rerum naturã nec consequentiã potes
considerare rationũ. Rursus inquit. si duo sint

Einsiedeln 322 (888) p. 123

bile cuiquam forte uideat infeliciores ee necesse est
malos: cum cupita pfecerint quam sica quę cupiunt
implere nonpossunt. Nam simiserum e uoluisse pra
ua potuisse miserius e. sine quo uoluntatis misere
languer& effectus. Itaq; cum sua singulis miseria sit
triplici infortunio ne cesse e urgeant. quos uideas
scelus uelle posse perficere. Accedo inquā sed uti hoc
infortunio etto careant patrandi sceleris possibilita
te deserti uehemēt exopto. Carebunt inquit oci
us quam ut tu forsitan ut illi sese æstiment ee ca
ituros. Neque enim e aliquid intam breuib; urę
mālis ita serum quod exspectare longū immortalis
preserim animus put&. Quorum magna spes. &
excelsa facinq; machina repentino atque inspera
to sępe fine destruit. quod quidem illis miserię
modum statuit. Nam sinequicia miseros facit. mise
rior sit ne cesse e diuturnior nequā; Quo sinfeli
cissimos ee iudicare. sinon eorum malitiam fatum
mors extrema finir&. Ite enim side praui tatis
infortunio vera conclusimus. infinita liqu& ee mi

manum

Einsiedeln 322 (888) p.134

119a

Contraq; bonis dura malis optata concedat · nisi causa deprehenditur · Quid est quod a fortuitis casibus deferre videatur · Nec mirum in quid · si quid ordinis ignorata ratione temerarium confusumq; credatur · Si tu quamuis causam tantæ dispicionis ignoscere · Tam qm bon mundum rector temperat recte fieri cuncta nondubitas ·

Siquis aduersa sidera nescit ·
Propinqua summo cardine labi ·
Cur legat tardus plaustra bootes
Mergatq; seras æquore flammas ·
Cum numis celeres explicat ortus
Lege stupebit aetheris actu
Falleant plenæ cornua lunae ·
Infecta mœstis nocte opacæ ·
Quæq; fulgenta texerat ore ·
Confusa phoebe dedecat astra ·
Commouet gentes publicus error ·
Lassataq; crebris pulsibus æra ·
Nemo miratur flamina chori ·

Einsiedeln 322 (888) p. 142

aeribus adiuuatur. At hoc medicus qui sanitatis ipsius
atq; ęgritudinis modū temperamentūq dinoscit. mi
nime mirat; Quid uero aliud animorū salus ui
deatur ee. quā pbitas. qđ aegritudo. quā uitia, quis aut
alius uel seruator bonorū. uel depulsor malorum.
quā rector ac medicator mentiū dr. qui cū exalta p
uidentię specula respexit. quid unicuiq; conueniat
agnoscit. & qđ conuenire nouit accommodat; Hic
iā fit illud fatalis ordinis insigne miraculū. cū ab
scientię gemit qđ stupeant ignorantes. Nā ut pauca
quę ratio ualeat humana. de diuina pfunditate pe-
stringā. Deboc quē tu iustissimū. & aequi seuerissi
mū putas. oīa scienti prudentię diuersū uideatur.
& uicariē quidē causā disuictā uero catoni placuisse.
familiaris nr lucanus admonuit; hic igit quicqd
extra spem uideas geri. rebus quidē rectus ordo est.
opinioni uero tuę peruersa confusio; Sed sit aliquis
lta bene ..moratus. ut deco diuinū iudicū partē
b humanūq; consentiat. sed ē animi uiribus infirm.
cui quidē eueniat aduersi desinat colere forsitan

Einsiedeln 322 (888) p. 149

Abb. 119 b

neq; aliās sibi placitos s ipsū unigenitū suū dñm puirginē nasci ēstruxit. Ut humana salus q̄ p primi hominis inoboedientiā deperierat. p hominē dñm rursus repararet. Et quia exstiterat mulier q causā mortis primo uiro sic erat hec secta mulier. q urgę causā humanis uisceribus ap poſtarę. Nec uile uideat qd dñi filius ex uirgine natę ē. qm p̄ naturę modū ccepę et edit ē. Uirgo itaq; de spū scō incarnatū dñi filiū ccepit. Uirgo peperit. p ei edītionē uirgo p̄mansit. dtq; hominis facti ē ideq; dñi fili. Ita ut meo & diuinę naturę radiarę splendor. & humanę fragilitatis appararę assūpto. S. huic tam sanę. dtq; ueracissimę fidei exstiterant multi. qui diuersa garrirent. & p̄ alios nestorii et eutyches reptores hereseos exurgerę. Quorū unus. hominē solū. alii dñm solū putauit asserere. Nec humanū corp qd xp̄c indue rat de humanę substantię participatione uenisse. S. hęc actenus creū itaq; secdm carnē xp̄s baptizatus ē. ut q baptizandi formā erat ceteris tributurus. ipse p̄mi qd docebat exciperę. p baptismū ū elegit xii discipulos. quorū unus itaq; ditor eius fuit. & q sanā doctrinā iudęorū populus īferebat eū inlata manu crucis. peremerant. Occidit ergo xp̄c. iacę tribus diebus ac noctibus insepulchro. Resurgit a mortuis sic ante ēstitutionē mundi. ipse cū patre decreuerat. Ascendit in celos ubi meo qd dñi filius ē nūquā defuisse co

Einsiedeln 375 (582) p. 43

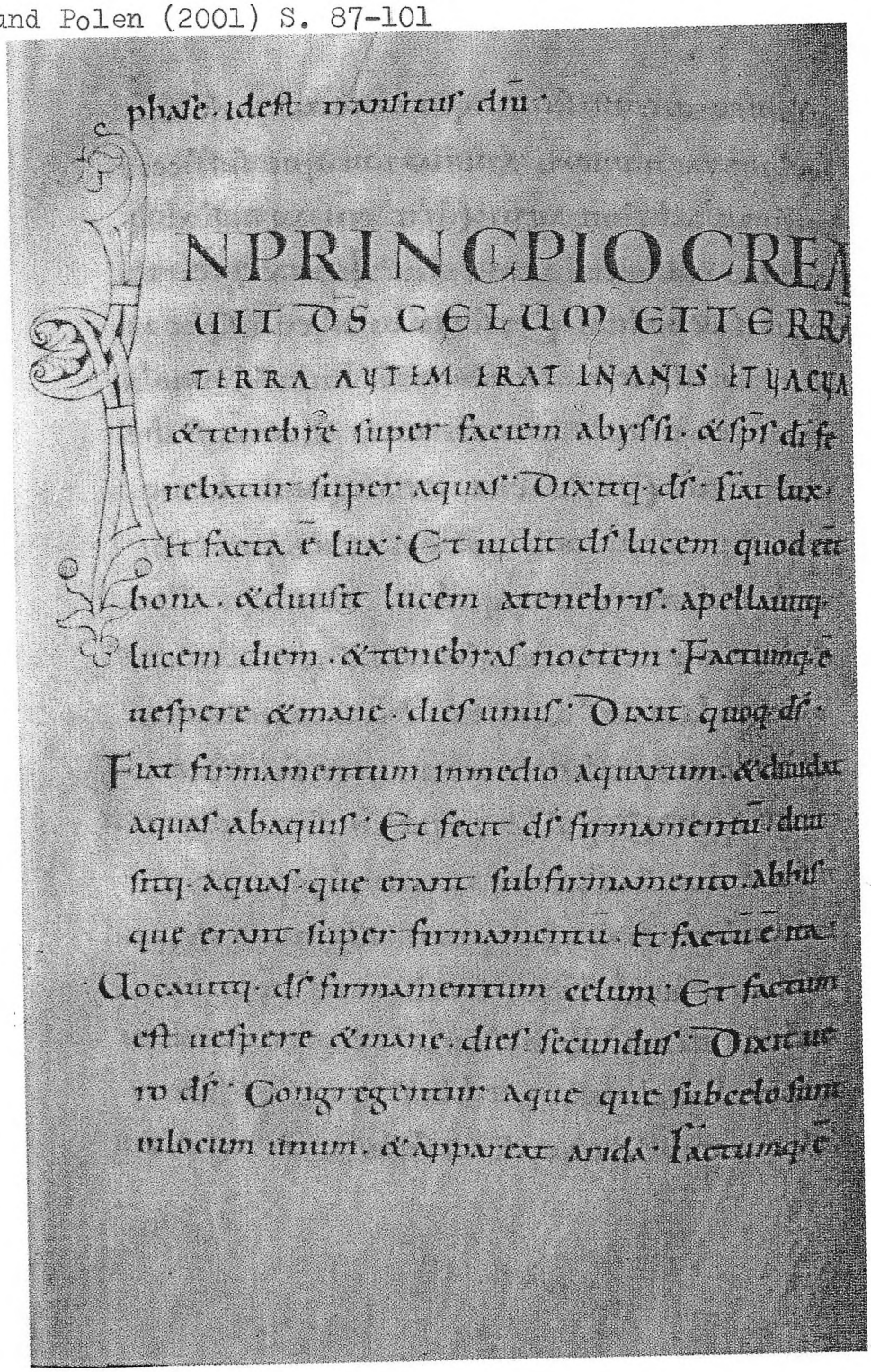
IN NATALE SCI MATHIAE APTI

LECTIO ACTUUM APOSTOLOR.

IN DIEBUS ILLIS. Surgens petrus in medio fratrum dixit. Erat autem turba hominum simul fere centum uiginti. Uiri frs. oportet impleri scripturam. quam prædixit spūs scūs per os dauid. de iuda. qui fuit dux eorum qui comprehenderunt iēm. qui connumeratus erat in nobis. et sortitus est sortē ministerii huius. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis. et suspensus crepuit medius. et diffusa sunt omnia uiscera eius. Et notum factum est omnibus habitantibus in hierusalem. Ita ut appellaretur ager ille lingua eorum acheldemach hoc est ager sanguinis. Scriptum est enim. Fiat habitatio eius deserta. et non sit qui habitet in ea. et episcopatum eius accipiat alius. Oportet ergo ex his uiris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore. quo intrauit

Einsiedeln 40 (481) p. 305

A. von Euw, Eine illuminierte St. Galler Hs. mit Kriegslit. Leiden Perizoni F. 17, in: J. Wyrozumski - W. Vogler, Die Abtei St. Gallen und Polen (2001) S. 87-101

5. Einsiedeln, Cod. 40(481), S. 98.
Epistolar, Lesung zum Karsamstag

onfiteantur tibi
tui benedicant t
loriam regni tui
t notam faciant
tuā· & gloriā m
egnum tuū· regn
minatio tua In
neratione·
ideli dñi Inomi
lleuat dñs omīs q
omnes allisos·
culi omniū Inte
rum Intempore
peris tu manū t

Einsiedeln, StiftsB. 44 (235), Einbandfragm. hinten

Einsiedeln 83 (76) f. 196r

pminens ad aquilonē exaduerso machi
mas & alter ad meridiem ēcta gabaa.
Dixit aūt ionathan adadolescentē armige
rū suū. Veni trānseam⁹ ad stationē inim
cōpm̄ceisq̄ horū. si forte faciat dñs pnob.
quia n̄ ē dño dificile saluare uel in
multitudine uel inpaucis. Dixq̄ ei ar
miger suus. Fac oīa quę placent ani
mo tuo. pgr quo cupis. ero tecū ubi
cumq̄ uolueris. Et ait ionathan. Ecce
nos trānsim⁹ aduros istos. Cumq̄ appa
ruerim⁹ eis. si talit locuti fuerint adnos.
manete donec uenia⁹ aduos. stem⁹ in
loco nro. nec ascendam⁹ adeos. Si aūt
dixerint. ascendite adnos. ascendam⁹.
quia tradidit eos dñs inmanib⁹ nris. Hoc
erit nob signū. Apparuit igit uterq̄
statoni philistinq̄. Dixer̄q philistim.
Ecce hebrei egrediunt̄ de cauernis. inquib⁹
absconditi fuerant. Et locuti sunt uiri de
statione adionathan. & adarmigerū
suū. & dixer̄. Ascendite adnos. & ostēn
dam & armiger eius quasi uigintī uirq̄
inmedio parte iugeri. quā par boum
indie arare consueuit. Et factum ē mira
culū incastris pagros. & omīs pplis sta
tionis eoq̄ qui ierant ad prędandū obstu
puit. & cōturbata ē castra. Et accidit qua
si miraculū a dō. Et respexer̄ speculato
res saul qui erant ingabaa beniamin.
& ecce multitudo pstrata. & huc illucq
diffugiens. Et ait saul pplo qui erat
cū eo. Requirite & uidete. quis abierit
exnob. Cumq̄ requisissem. repertum ē
n̄ adesse ionathan & armigerū suū.
Et ait saul adachiam. Applica archam di.
Erat enī ibi archa dī indie illa cū filiis isrl.
Cumq̄ loqueretur saul ad sacerdotē. tu
multus magnus exortus ē incastris philis
tinq̄. crescebat q̄ paulatim & clarius
resonabat. & ait saul ad sacerdotem.
Contrahe manū tuā. Conclamauit q̄
saul & omīs pplis qui erat cū eo. & ue
ner̄ usq̄ ad locū certaminis. & ecce uer

Abb. 128a

sufficere potest illa oratio in qua p̄catur· adē cū
oratione sacerdotis intercessio sci illius cuius festi
uitas celebratur· aoid quod emendatur: idē ad me
moriam ymmolationis xp̄i· Precipue cū oratio que
in dominico die statuta ē· solet currere p̄ dies se
quentes ebdomadę· Iuuat multos quando tem-
uacat lectionis a' psalmodię atq, cā'arū orationū·
seorsū sacramenta celebrare de dominicis diebus·
a' seorsū de festiuitatibus sc̄oꝝ· Simili modo in cā'eris
diebus quando festiuitas ē plurimorū sc̄oꝝ· duas aut
tres missas· Huic ordini congruit sacramentorū a'
cantatorius· in quibus inuenimus sepe duo officia
sc̄oꝝ· in uno die· Necnon a' dni p̄cepti dicit· Hęc quo
ties cumq, feceritis in mei memoriam faciatis· In cā'e
ris orationibus misse que p̄ diuersis necessitatibus
inseruntur sicut ſt̄ in tempore belli· a' p̄ter a
gentibus ac p̄ diuersis benedictionibus· ubi non sa
tis ē homini oratio communis sine pane a' liquore
quid aliud agit sacerdos· quam ut xp̄m quodammo
do contendat recordari qui numquam obliuiscitur·
magni p̄tis sanguinis sui· a' iuxta magnitudinem p̄tis
maximum adiutorium ei p̄cari· Tamen si quis uolue
rit diligenter attendere ea que ibi p̄cantur: reppe
ria' in sequentibus orationibus misse· Si p̄ proprius

Einsiedeln 109 (447) p. 5

quia eosdem epōs illo tempr' quos presbyteros
appellabant. Propterea indifferenter de epīs
quasi pīsbyteris ē locutus. Adhuc alicui hoc
uideatur ambiguum. nisi altero testimonio cō
pbetur. In actibus aplorum scriptum ē. quod cū
uenisset apostolus paulus miletum misertt
ephesum & uocauertt presbyteros eiusdem ec
clesię. quibus postea inter cætera sit locutus.
Attendite uobis & omni gregi. In quo uos spūs ss
posuit epōs pascere ęcclīam dni quam adqui
siuit per sanguinem suum. & hic diligenter
obseruate quomodo unus ciuitatis ephesi pres
byteros uocans postea eosdem episcopos dixerit.
Eiusdem ad euangelium. Sed & petrus in prīa
epistola presbyteros Inquit In uobis precor
compresbyter. & testis passionum xpi & futurę
glorię. quę reuelanda est pasticeps. regere
gregem xpi & inspicere non ex necessitate sed
uoluntarie iuxta dm. Quod quidem grece
significantius dicitur. ειτισκοπειν. Vnde & nomen epi-tractum est. Parua tibi
uidentur tantorum uirorum testimonia
clangat tuba euangelica. filius tonitrui quę
ibi amauit plurimum. qui de pectore salua

Einsiedeln 109 (447) p. 251

Folio. Numero 18. B. V. Eystettensis.

INCIPIT ORDO ECCLE
SIASTICUS ROMANI ECCLE
SIE QUALITER MISSA
CELEBRATUR

PRIMO OMNIUM OBSERUANDUM
EST SEPTEM ESSE REGIONES ECCLESIA
stici ordinis urbis romae · Et una quaq
regio singulos habet diaconos regionarios ·
Et unus cuiusq regionis acolyti primam sub
diaconu regionariu · diacono regionis suę offi
cii causa subduntur · Quorū diaconorū si
quando quispiam moritur · donec loco eius a
lius subrogetur · illius regionis acolyti ar
diacono obediant · Quia omnes acolyti cuius
cumq regionis sunt causa ecclesiastici offi
cii administeriū eius primerit · Quod dicta
desub sequentibus ordinibus intellegendū e ·
seruata unicuiq post eum pprii gradus ar
chidiaconi · insu ordinis ministerio subdatur ·
vt siquis uerbi gratia uim passus fuerit · siue
ab ecclesiastico · seu aquacumq molestari psona
siastu ordinis primo eius causa adeffectu mini
me puenerit · Habeat archidiaconus idē ui
cariu pontificis causa qualiter subditoru

Einsiedeln 110 (463) p. 1

Ideoq; fas ē quod epī unamf ecclām unitetur suum ca
put xpm ingredientem mundum · Leuam pastem ten
git saluator noster quia temporalem assumpsit · Sed
tendebat ad dexteram adocebat idipsum facere ecclē
siam · Quō resurrectionem carnem quam assumpsit ad
dexteram di eleuauit · adecclām suam secum fecit con
sedere molestibus sicut dicit paulus aplus · Quia si
mul excitauit · asimul sedere fecit molestibus · Au
di quid dicit salomon dedextera aleua · Longitudo
dierum indextera eius ainsinistra illius diuitiē agla ·
Si longo tempore uiuere cupimus · ad dexteram id est
ad futuram uitam tendamus · Ut insinistra habeam
diuitias agloriam · idē sufficientiam presentis uitē ·

DE DIACONIBUS ET CETERIS MINISTRIS EI.

Iniunit cumeo non amplius quam · vii · diaconi · totidē
subdiaconi · Totidem acolyti cum turibulis non ampli
us quam ternis · Sepe scriptum ē ain multis locis aper
tum quod septenario numero uniuersitas ecclē desig
natur · Quō multiplicatis pastibus suis facit duodecim ·
idē ter quater · vii · aquater tria · vii · aexduodenario
numero patriarcharum aapostolorum uniuersa eccla
p pagatur · Sun terrogaueris quare non possim ē meo
ordine · vi · aut · iiii · aut · ii · Respondebo qua dsimpari
numero gaudā · Cur inquis ds gaudet impari numero ·

Einsiedeln 110 (463) p. 22

sacerdotes mappulas tenere inmanibus· ut cum deactione men
tis opus spontaneū concordā· a' digne exerceatur· officium·
quod pie diuino ē munere collatum· DE ORARIO·

Quintum quoq; est orariū· quia quidā stolam uocant qd so
lum predicatoribus ē concessum· Bene a' iā oratoribus xp̄i
conuenit orarium conueniens uestimentū officio· Apte a' em̄
collum simul a' pectus tegit sacerdotis· ut inde instruatur·
qd quicquid ore pferat tractatum summę rationis· ornetur·
vt psallens spū psallat mente· qua cor sapientis eruditā' os
eius· ne impurse loquatur· DE ALMATICA

Sextum ē dalmatica exprouincia grecię hoc ē dalmata
dicta in qua primum texta est· a' immodum crucis texta
haba' in tunicaq; manica a' deorsum descendentes purpure
os tramites ante a' retro· vt admoneatur· minister· pha
bitus sui speciem· ut cum pmysticā oblationem passionis
dominicę commemorationē agit· ipse in eo fiat hostia deo
acceptabilis· DE CASULA·

Septimū ē quod casulā uocant· hanc greci planetam no
minant· quę sup̄mum omniū uestimentorū est· a' suo mu
nimine interius omia tegit· Hanc ergo uestem possimus in
telligere carnalem· de qua enumeratis ut supra ornā
mentis apostolus ait· Sup omnia aut hęc carnalem haben
tes quod ē umeralū perfectionis· DE SCANDALIS

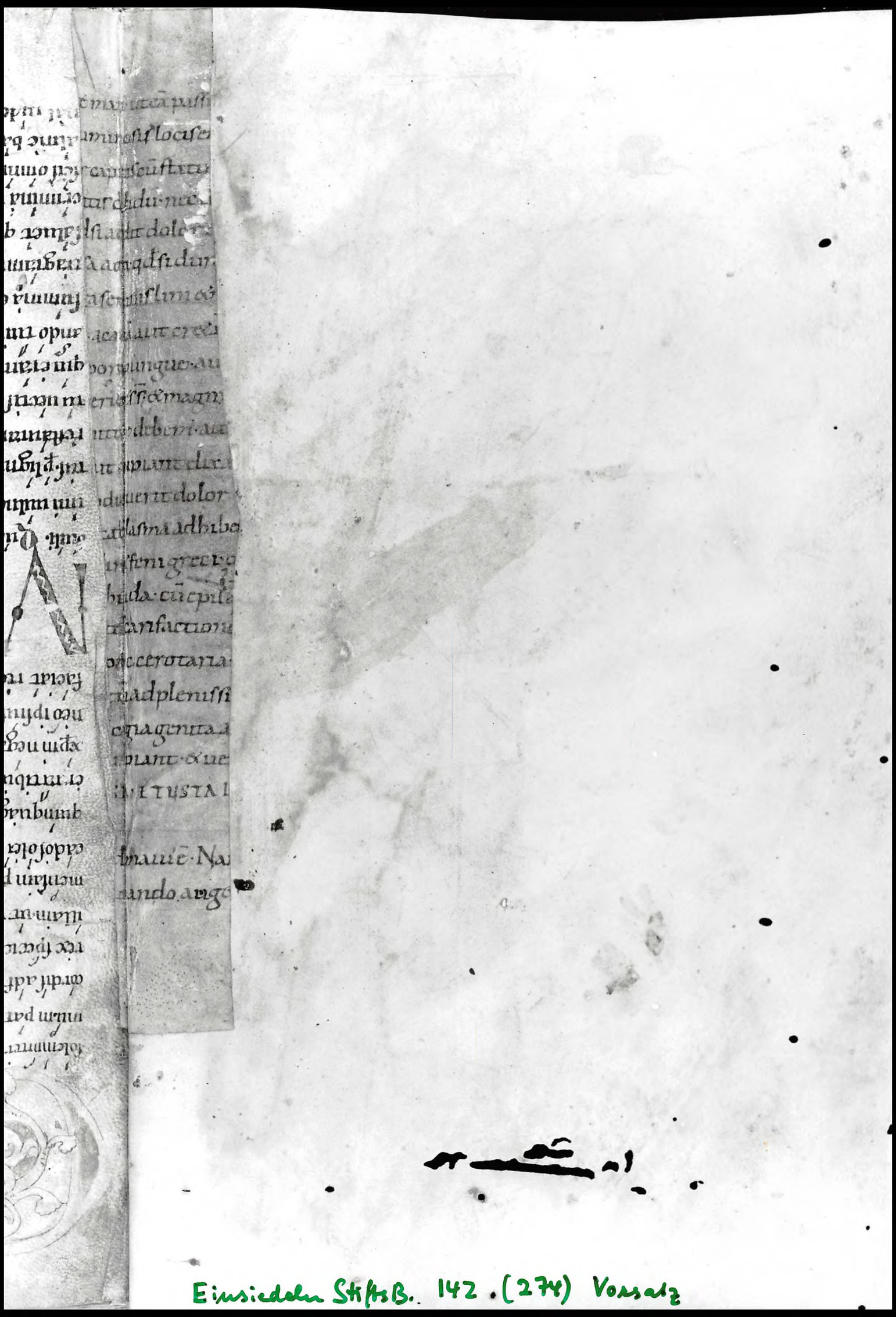
Induunt quoq; sacerdotes pedes sandalias· siue soleas·

Einsiedeln 110 (463) p. 83

ꝑsecutionis; Sequens oratio expositio ē. nouissimę pe
titionis. Illa dic̄ libera nos a malo. ista dic̄ a quib; ma
lis; Scilicet a ꝑsentib; ꝑteritis. & futuris. & ut ni sit dom̄
uacans. ꝑcatur. pax a dō intercedentib; scis. Igitur sub
dit̄ur. Et da pacē in diebꝫ nr̄is. Nulla pax utilior. quā obe
dire dn̄i ꝑcepti. Declinare mala. & facere bona. Inde
dicit ꝓpheta. Declina a malo. & fac bonū. Et apls. Odien
tes malū. adherentes bono. Replicat in sequentib; eande
orationē. Non se confidit suis meritis hoc posse impetra
re apud dn̄m. qua ꝓpt̄ dic̄. ut ope misericordię tuę, adiuti.
ac deinde subdit apte. a quib; malis ꝑcauere uel uideri
licet. ut a peccato sim̄ liberi. Et quā pacē ꝑcauere sub
dit uere. Et ab omni ꝑturbatione securi. Qd̄ non
potest fieri. nisi studeat̄ uitantib; Ut diximus. nihil ali
ud continet sequens. nisi ut exponat memorata petu
tionē. Possunt tres articuli ꝑsentis orationis coaptari
tempori triduane sepulturę dn̄i. Hac ideo hac solū
demissa posse intellegi celebrari. in parasceue ꝑtib;
continentibus dieb; sepulturę. DE REPRESEN
TATIONE SUBDIACONORŪ UT SUSCIPI
ANT CORPUS DNI DE ALTARE.

Hoc officiū ad memoriā ducit deuotissimas mentes. xxx
quę se ipsas ꝑsentauer̄ in exequiis sepulturę dn̄i.
Ꝑsentantibus se scis mulieribꝫ ad sepulcrū dn̄i. inueni

Einsiedeln 110 (463) p. 225

Einsiedeln Stiftsb. 142 . (274) Vorsatz

S. Mauricii acta in lectionario
v. act. SS. rum Sept. T. VI. p. 345 367

Iocletianus quondam romane
rei publice princeps. cum ad impe
rium totius orbis fuisset electus. om
nesq; pene turbari quorundā psumptione ppi
ceret. Ad consortium imperii t laboris olim sibi con
iugem herculiū maximianū cesarem fecit.
Eumq; etiā amandū & aelianū. qui in bagaudarū
numen. psumptione seruili arma cōmouerant. ad
gallias destinauit. Cui ad supplementum exercitē
legionē thebeorū exorientalib; militibus dedit.
Que legio. sex milia. sexcentos & sexaginta uiros.
validos animis. & instructos armis. antiquę roma
nę habebat exemplo. Hi igitur milites. xpiane
religionis ritū orientali traditione susceperant.
fideq; sacrā. uirtute & armis omnibus pponebant.
Maximus cesar. usu quidē multa bellis apte.
Sed idolorū specialis cultor. ferus animo. & qui ad
ritū imperatoriū numina crudelitate polluit &.

Einsiedeln
256. p. 367

Rinsiedeln

Cod. 256 (461) p. 367

Cod. 256 (461), p. 367

ingallū ꝓperauit ad alpium penninarū ad ītū uen
Transeuntib; iter alpium parduā & horridam
uiam. subita equalis loci campestris occurrit gra
planicies. quo in loco oppidū factum ē qđ octod
ri nom accepit. Circa quod aut irrigua flu
nib; prata. aut agrorum fertilis cultura porrig
tur. Precipue deinde rhodani fluminis cursus of
fertur. qui mole sua lentū fluens. regionis ipsi
us grām. propria amoenitate commdat.
Transcensis igitur alpib. maximian cesar octo
dorū uenit. ibiq. sacrificaturus idolis suis cū
nire exercitū iussit. atq; ei ꝓposita iussione.
utꝑ aras dēmonib; consecratas iurarent. equa
lib; sibi animis ētra bagaudarū turbas ēe pu
gnandos. Qđ ubi primū puenit ad notitiā the
baide legionis. ꝓteriens octodorū oppidū. ad
locum cui aguino nom est. celeritē ꝓperauit.
vt xii. miliū spacio ab octodoro separata. neces
sitatē commttendi sacrilegii ꝓhibuit. A
gaunum accole. interpretatione gallici ser
monis saxū dicūt. Quo in loco. ita montis rupi
b. rhodani fluminis cursus arctatur. ut cōme

Einsiedeln
256, p. 368

Cod. 256 (461) p. 368

Einsiedeln 256, p. 368

andi facultate subtracta. ẽ strictas portas. uñ
fieri tanteris necessitas imperaret. Undiq.
tam imminentibus saxis. paruus quidẽ sed
amoenus irriguus fontib; campus includi
tur: ubi fessi militet legionis thebex. post
laborẽ tanti temeris residerunt. Maximi
nus cesar. dñ ad sacrãta superius memorata
cunctos in exercitu suo cogeret. agnouit p̃
tergressam uti diximus legionem. Subito
iracundiæ furore compl&us. satellitet mittit.
ut legionẽ ad sacrãtorum suor. sacrilegia
reuocaret. Erat in eadem legione. primi
cerius mauricius. & signifer ex superius. &
candidus senator. Quita commilitonibus
suis p̃erant. ut amore potius equalib. quã
terrore militari obcu—nda præciperent.
Requirunt itaq. qd maximian? cesar ira di
cante mandasset. Dictum abhisẽ quos ce
sar miserat. milites omes immolasse hostias.
libasse sacrificia. & sacramenta sanctio
ordinis p̃ buisse. iubere cesarẽ. ut legio
festinanter reuerteretur. cõmilitonumq.

Einsiedeln
256. p. 369

[illegible] p. 369

ms. edition #256, p. 369

Ms. edition

+ adsupplicia distendantur · & uisibilē turbam
martyrū cernens · uerberauit & ita increpauit ·
q̄d uel die dominico cēlx solus de cōx · uel illud
fabricę opus rem susceperę gentilis audereꝫ ·
Q̄d ideo misericorditer actū factū constitit · ut
faber ille ēternaus & terrenus · saluare sibi
nomē posceret · statimq · xp̄i amus effectui dē · Ne
q · illud inseq · miraculis præmittā · q̄d primo de
clarum · atq · omnib; notū est · Mater familias
quum · egregiumq · honoratorum · cuiusdā para
lytica fuisset & obstrictā · ut & ipsa impedīti usui ne
garetur · ambrosino · ut illuc p multa miseriarum spa
tia deferretur exposcit · Quo cū peruenisset ·
seq · martyrum basilicā famulantū manib; inuolata ē
& pedib; addiuersorū redit · ac sanata depor
tus restituta mēbris · miraculū suū ipsa cir
cūtulit · Haud quo tamē mira passionē seq · in
serenda credidi · ex cetera satis multa sunt ·
quę t inpurgatione demonū · uel inreliquis
curationib; · cottidie illic p seōs martyres fidē
uirtus operatur · Neq; cū hoc omittendū ē ·
quod plongum temporis tractū · beata inno

Einsiedeln
256, p. 379

56 (MS) p. 379

edule 256

Ginsedule 256

p. 379

cemii martyris corpus rhodanus revelauit
Iugieni eiusdo uicemi mse cessit uergens
religiosa quada solepnitate ad sepultura martyris famulatrix unda puenit Prolata sinaq.
reliquas lonitr labens in deo alimitterre
pcul uc gurgus in pcella dimergere
sed ob gloriosa deuotione utrinq ambas
silicas exercq martyru sepultura peperat ton
ari Cuius translatione ase recordationis do
mic anno genuensi egrado aquitanie urbis t
pstio tri temporis huius loci epo celebrata n
colentes cotidiana deuotione laudib; fre
quentamus Ad iuuante dno nro ihu xpo q
cum patre & spu sco unus & regnat In secu
LA SECULORUM AMEN

Einsiedeln
256, p. 380

Einsiedeln 256, p. 380

[illegible]

Einsiedeln 256, p. 380

12. Num. 3.

IN DIEBUS illis·uenientes
adriano imperatore in pastibus
italiae ·peruenerunt ei malitia
comes retianus· una cum
tyberio etilurio suo adadduas
fluuii· Cui cum adorassent· ma
lens· fecit· Innuictissime im
perator· et triumphator· ro
mane· subuenieme imperio
uro· subuenieme diis nris·
Sum duo uri meuntare bri
xiana· qui pdicant dm tuum
ee merlis· deos aut nros· pm

BIBLIOTHECA
MONASTERII
EINSIDLENSIS

Einsiedeln 266 (1296) p.1

Audiens aurelianꝰ iussit eos foris ci
uitatē deduci. ⁊ ibidē decollari.
Milites aūt sicut eis fuerat imperatū fe
cerūt. ⁊ duxerūt eos foras ciuitatē ubi
cremonensi. ibiq; genibꝰ positis gla
diatores sāpitauerūt capita eoꝝ. Mi
lites aūt q̄ xpo crediderūt. audientes
sententiā aurelianī. exierūt foris ci
uitatē ut uiderent q̄d de ipsis fac
tū fuisset. Uidentes q̄ sāpitata sūt ca
pita eoꝝ. clamabāt. Memoriā nri
dñi in reḡe ura. Martyres aūt xpi su
scepērunt. montanea mostrē. ut uita
dq̄rerent septē. facta sūt aūt hec.
ta in ciuitate brixanꝰ. q̄ ara in ceus
urbibꝰ ⁊ regionibꝰ subarridiano ipato
re. Sub die xv kl̄ maias. Regnante dño.
nro ihu xpo. cui honor. ⁊ gla cū
patre ⁊ spu sco in scla sclorꝰ amen.

Einsiedeln 266 (1296) p. 98

4. Numero 313 S.D. B.V. Einsidlensi.

INCIPIT PROLOGUS ISTIUS LIBRI APHORISMI.

Medicina pastitur secundum minorem pasti
onem inpastes duas. id est theoricā & pra
ticam. Theorica ē quod intellectum me
dico succumbit. Practica enim quę operan
te manibus a medico fit. Et theorica partit
intria. idē fisiolōicā. ethiolōicam. & simiotica.
Fisiolōica ē. perquam fisin intelligim' rerum.
Pastitur enim ipsa fisiologica in sex. In elemen
tis. in humoribꝫ. In nxturis. in membris. In uiſtu
tibꝫ. In pfectionem. Elementa s quatuor. focus.
aqua. aer. terra. Humores s quatuor. San
guis. flegma. colera rubea. & melancolicus
humor. Naturæ s viiii. Simplices iiii. com
positę iii. Istæ & una temperata. & quatuor
simplices s. calida frigida sicca & humida. &
quatuor compositæ. calida & sicca. calida & hu
mida. frigida & sicca. frigida & humida.
Membra alia homyomyre. alia organica. Et
homy omyre uocantur ipsa dura membra p
qd corpus constat. Id ē uenas. arterias. neru.
ossa. & quę his similia s. & itt simpliciter di
camus. quorū pars similatū fuerit. totius
vocabulū uocat. Organica dicunt. quę ex
istis composita s membra. idē manus. pes. cu

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p.1

se ē ut tabescat corpus t fumi deficiant · Ecce quare dixē·
nec inanitiones plus ām̄sura utiles ēē · sed debes cōsidera
re naturā eius · qui hab& sustinere · & ad hoc ducere ·
Considerare deb& uires illius infirmi qui hab& susti
nere · hoc ē fleuo thomari · t inaniri · Ad hoc ducere
dicit · hoc ē tantū facere quantū uires tolerare possunt ·

Similiter aū & inanitiones que adultimū p ducunt ·xii·
molestē · & iterū reparationes que inultimo fuerint
molestē · Vides quia yppocrati nō placuit · nimiā
plenitudinē t inanitionē fieri · coactus ē in isto
aforismo generaliter clamare · quia deb& scire
medicus qm̄ & inanitio · & repletio corporis que fu
erit usq; adultimum · hoc ē nimia · t sine m̄sura mo
lesta ē · hoc ē inimica ē · & quicqd plus fuerit inani
tione malum est ·

xiii·

Tenues & simplices cybi · & in longis semp causis & in
acutis nō conueniunt · Questio nō b̄ euenit ētra yppocratem ·x·
conueniunt · aut quis tenues cybi · aut in quib; partib;
diuidit̄ dict̄a · aut principales egritudines in quot
partib; diuiduntur · Quadrifariā diuiduntur
principaliter oēs egritudines quadrū modū &
dict̄a · Ergo necesse ē dinumerare unicuiq; egri
tudini ppriā suā dict̄ā · Acute uero egritudines ·
qd ē apoplexia · que quarto die determinantur ·
tenuissima dict̄a · ut ē calida aqua · & istud quan

15

·x· In longis nō conueniunt · & acutis nō conueniunt & vbi

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p.17

ꝙ̃ attes· sed ꝙ̃ tempora conueniunt· sed ꝙ̃ doce ꝙ̃
nos oi ꝙ̃ etica rationē· ꝙ̃ enī hieme uel uerno plurī
mum appꝙ̃ uel indigꝙ̃· quā inęstate aut in autumn
nū· quia uentoris ē cautates inquas maxime feruor
nr̄ naturalis habitat· sicut dictū ē in hieme· ꝙ̃ uer
no plurimū habundat· eo quod hiems frigidus sit·
necesse ē ut cane nr̄e inuisibilia poros appellat· con
cludantur· ꝙ̃ omnimodo constipentur· de multo
frigdore· quę conclusio facit feruorē nr̄m natura
lē· ñ inuenit per quā exalari· duplicari ꝙ̃ crementa
ri· quia dictū ē de naturali feruore· omā in corpo
re nr̄o uigent· sicut principatu uel dominio ipso
constare· Merito plus cibos appꝙ̃imus in frigo tē
pore· eo quod sępius dictum ē· feruor uel spūs u
talis abundꝙ̃· plus aū quia noctes prolixiores tunc
sunt· unde somnus multus fit· Quid uero est som
nus· quies totius corporis· in quo quiescunt con
suetas operationes· quia in somno natura· cum uir
tutib; operatur· unde digestiones uel numentus
corporis addatur· merito prohis omnibus di
gestio ciborū magna fit· sicut ꝙ̃ si quid sup̄er
fluū· uel alienū in corpore nr̄o p manserit in
somno ustꝙ̃catur· uel desiccatur· quam dictū
ē natura cū uirtutib; in somnio similimus· ꝙ̃ sur
git· ꝙ̃ operatur ea q̄ ꝑ̄ pranꝙ̃· sicut in uigiliis·

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p. 33

sana fuerint. quod accipitur cito digeritur. nutrim
tui nature ministratur. & quantu lib& multo tẽ
pore fuerit egritudo. adtenuatio ñ fit. quia uita
lia & nutrimẽta sana sunt. Si uero extenuatu fue
rit. ut adsol& aliquib. Intus ingredi stomachus. ita
& uispina & uenter unu sit malu ẽ. & signu ẽ istud.
quia ñ erit diuspatiu uitę. quia omnia extenuata s.
Nutrimẽta ñ dantur corpori. corpori compatiuntur
principia membroru & quę erit spes uitę. & non pot
us mortis. XXXVII.

Qui salubriter habent corpora. In medicaminu purga
tionibus debilitant celerius. & qui malo cibo utuntur.
bono s corpore In purgatione laborant; Intellectus isti
us talus ẽ. aliquando iub& fieri purgatione. aliquan
do non. Videamus quide sanitas. dicquare purgatio
contraria ẽ sanitati. Scitote quia sanitas ẽ tẽperantia
nature. secundu calida & humida. si sanitas tempe
rantia ẽ. Adiutorius calidus ẽ & siccus. Utriq; distẽ
perantia fac. Huic uero quia malo cibo utuntur.
hoc ẽ mala ẽ sparsio humoru. istis quoq; necessaria
ẽ purgatio, quia laborat qui pigre mouentur. &
tunc maxime laborat si purgatio ñ fuerit. XXXVIII.

Cu modico peius & potu & cibu. suauius au meliorib;
Insuauius au magis eligendu. Questio nobis ẽ. si po
tus peius ẽ. cibus peius bonu quide. Videamus quot

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p. 58

apiet athenienses. nihil aliud nisi tumor in pul
monibus dicti est. unde & tysis uocatur. tysis enī
dicitur. consumptio totius corporis. fit enī duob⁹
modis. aliquando p̄cedit tumor in pulmonibus.
& sic fit consumptio. aliquando uero primitus fit
consumptio. & postmodū ulceratio & tumor. & pus
Autūno enī malū est istis modis unū quasi siccitas.
siccitati augmentū est. & sic plus desiccatio. aliud
uero quia uiscera ipsa occidit. unde uiuunt cor

·XII· De temporibus autē siquidem hiems sicus
& frigidus fuerit. uernum autem austri
num & compluens. necesse est estate
febres acutas & oculorum dolores.
& lienterias & dysinterias nasci. maxime
mulieribus. quot quot humidas habent
naturas. Vult ypocrates p̄miscere
tempora. & qualitates. & ostendere uult.
quid exitus euenire potest. dicit enim
hiemem in factum a siccitate & carere
humectationem. ut dicat illum frigidum
et siccum. quia ante fuit frigidus et humi
dus. Vernum autem dicit infici ab
hieme. ut sit frigidus & humidus; ergo
in istas temporibus. infectio humoris
pinguis ac humidus. sicut ipsa sunt infecta

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p. 82

xxxvii. Vbi incorpore sudor. illic indicat morbum.
xxxviii. Sudor multus exsomno. sine aliqua causa factus. ostendit. quia multo uitat cibo. ⁊maiorem calorem.
xxxviiii. Sudor multus frigidus & caliduſ. sēp manans frigidus.
xl. Febres quæcūq, ndeficiunt tno die. fortiores fiunt & periculose.
xli. Quæcūq, aut tumores aut in articulis dolorē ostendit. quod sine periculosum sit. ⁊dolores nascuntur.
xlii. Quib, febres pluxe. his aut tumores aut in articulis
xliii. Si rigor obuenerit. febre ndeficiente. ia debili. mortale ē.
xliiii. Excreationes in febrib, ndeficientib,. luuidæ & sanguinolentæ.
xlv. Sin aū ndeficientib, febrib,. si eidem pori frigidi sunt.
xlvi. In ndeficiente febre. si labiū. aut oculus. aut supciliū torqueatur.
xlvii. Quib, forte ndeficientib, febrib,. suspiriū nasci. exdissipientia mortale ē. ⁊dinē morbi significat.
xlviii In febrib, apostema & nsoluta. a prima crisin. longitu
xlviiii Quot qd in febrib, uel malus infirmitatib, uoluntario oculi lacrimantur. ⁊ac periculose fiunt.
l Quibus in dentib, In febre limositate fiunt. fortiores febres
li. Quib, plurimū tussiculæ siccæ domicæ In febrib, urentib, nualde sitiunt. ⁊maliū est.
lii Quib, exinguntib, febres male exceptus simplicib,
liii febricitante sudorē supueniente. nminuit fbrē.
liiii Despasmo tetano possesso. febris supueniens. soluit ægritudinē. ⁊fit.
lv De causon laborante rigore supueniente solutio

Einsiedeln StiftsB. 313 (542) p.109

Einviedeln
322, p. 2

Cod. 322 (888) p. 2

Einsiedeln 322, p. 2

Hec dum ecce ... supervenit ... repicare ... querimoniamq. lacrimabile. fili officio signare. astitisse mihi supra ... effigiem ... mulieris reverendi ... habitus ... admodum. oculis ... aribus ... ultra communem hominum valentiam ... spi... cacabus colore ... tinctus ... inexhausta ... ubertate quia ... ita ... plena foret ... ut nullomodo ... hac ... deretur ... status. statura discretionis ambigue.

Nam nunc quidem ... se ... humanam mensuram cohibebat. nunc vero pulsare celum ... summitate cacumine videbat. Quo ... caput extulisset. ipsum ... cacumen penetrabat. respicientibus hominum frustrabatur intuitus. Vestis erat ... tenuissimus filus subtili ... artificio ... indissolubili materia ... plecte. Quas ... postea ... perdere ... cogitavi. tuis manibus ipsa ... texuerat. Quarum specie ... aliquas humanas imagines ... solem caligo quedam ... obtexerat. neglecte ... obduxerat.

Einsiedeln 322, p. 2b

innutritū Sedabite potus sirenes usq. Inextinctum lum
dulces meisq. mulcis cū curandū canandūq. relinquite
Hesille chorus Inceptus deiecit hum, melior unda
cessusq, rubore uerecundū lumen cristal excessit
Ego cuius acies lacrimis mersa caligaret nec dinoscere
possem quenam hec esset mulier. tā imperiose auctori
tatis obstupui. aisuq, Intuam defixo. quidnā deni
ceps esset actura expectare coepi Tu illa ppius accessit
Insonat ad pedes.
dens Inextrema lectuli mea parte cesdit. meisq.
undā irrigens. lucai graue. atq, Inhumi merore
deiecti. his uersibus deinx perturbatione mentis coepit

Dacalicu cōmentū. qd̄ stat spondeo dactil cū

Quę prę cępta mersa profundo
Mens bebes ad ppria luce relicta
Tendit Inexternas tre tenebras
Terrens quotiens tactus aucta
Crescit Inmensu noxia cura
Hę quondam cęlo liber arto
Sueras Inscheros dyę meatus
Cernibus rosea Lampada solis

SI FUERIT CAPITIS DOLOR ET TUMOR IN FACIE
subito natus fuerit sine ullo dore. & si in sinistra manu & in pecto
re supra scriptus fuerit tumor: & si nares sibi assidue scalpat. uicesimo
festio die moriatur. Frenetico si amba genua russea facta fuerint.
soli decu inflactione innona die moriatur. Cum uitia oris fuerint
nata & in uoce & in labore fuerint. & in collo ne sub extense fuerint
& somnus tardus fuerit. & papulas sup ipsas uenas sanguineas. uel
albas natas habuerit. & in ipsa egritudine uapore lauacrum cali
de desiderauerit. quinquagesimo die moriatur. Passio hec euenit
illis. qui calide amant lauari. Qua cum in causa fuerit. & sublin
gua papula apparuerit. ut est pediculu porcinu. & lauacrum
desiderauerit. in ipsa passione. ipsius signo moriatur. Febricitan
ti. in febre acuta. si inter duos digitos in manu tumor niger. in
modu herbi uisus fuerit. si & dolor erit ab initio egritudinis. & cu
piditate lauacri desiderauerit. intra triduu anuuis auferatur.
Febribus acutis. qui stomachum doluerit. si in dextro pede pustu
lam habuerit. nonata. sed equale. & acerrimum humore & te
dium. & nullum desiderium habeat. uicesimo secundo die morietur
Peripleumonico si iurgues de pollice de manu nigrescunt. & in fron
te nate fuerit papule sanguinee. & sternutat frequenter.
uel tarde septimo die morietur. Et par cui doluerit. si in col
lo deorsum. agutture papule quatuor iuncte unius coloris.

Einsiedeln 357 (609) p. 66

cadat. quinto decimo die morietur. Urinæ difficultas cum
fuerit. & in sinistra aurē habuerit papulas in modū lenticulæ
multarum. & ipsa egritudine fricat sibi oculos fortiter. unde
cima die morietur. Emorroidas habentes. si implantas pustellas
in modum coloris suffusas. uicesimo octauo die morietur. Sanguinē rejuen
tibus. si ungutturo uel ut hordeū pupula nata fuerit. uel summoñ
to saliba frequēs apparuerit. uicesimo die mostem adducit.
Pustellas habentes. aut uulnera. Aut fistulas. aut ateromata. uel qualib&
Apostoma. super ceruicē. Aut sup umbilicum. Aut iuxta cor. Aut
circa eam uenā que currit circa spinā. papule immodū lenticule.
multe albe inuente fuerit. solito dulciorum. undecimo die enumerat
mostem. O eam femerino uero quicottidie sola' sine frigus fieri.
nfemeri
febre.
Solū manus & pedes frigescunt. & obripilatio modica nascitur.
Hi nec frigus. nec caumā patiuntur: ita ut semp algeant quā ca
lere uideantur: qua ipse humor frigidus. & humidus. & spissus ē.
Deinde sic curabis; In initio dabis oximelli. & diuretica damus
apozima. cale facere p cordia. & uomica puocare. deraphanib;.
& defera purgari cos. II. DE SYNOCHIS FEBRIBUS.
HAec indicia sunt. si nullum typum aliqua similitudo
Apparuerit. & int missionē non fecerit. diurnus & nocturnus
horis. febre accrior. ut int missionē non habeat. Integer est
synochus. Deinde sic curabilis; synochū febrem. Primo flebotho
mabis. & euacuationē incumbis ut angustient. Anguste

Einsiedeln 356 (609) p. 62

munē. Nunc aūi specialit̄ has distinguere & discrimina
re. ēsiluū ē. Dcy pias mañ laborandū ē. quarū & iā na
turā nobiscū fac̄. & emittat aer. sed his causas grecas ē.
Nā emittat aer subtilitate ciborū tēpora deinceps
insinoctis cū ingesta febriū ñdo curandi aut nutrien
di difficultatē. nemin̄ latet. quanta sit turbatio, pla
cēnob qui insinocho idē ingi febre uexantē. primo ma
ne curare & cibare. & sic pare curatio & transeuntio
sit. ut supra dictū ē. aut locali cura. aut infra dic & ur.
quib, aūi stabiē aut calastiē. pit necessitas cōmunita
s iussert. admouendū ē. aut unctio frigida aut cali
da. exoleo rosino aut uiride. aut dulce recente anno
tino. iii. DE SYDORIBVS.

Quomodo cernis cr̄acē sudantē. hoc ē diuinabilissu
dor qui ē necessariū abeo qui diaforesi solutē īfacilē
& tas necessariā questionē ꝓponis. Nā plurimi medi
ci. & dilectionis signa salutaria sudores imminentes pas
sioni egrotantib, reddider̄. & alii diaforā & cos ēlatinan
tes. causā mortis extitēr̄. Vnde eorū differentiā necess
sario ingitē mox ordinanda uaria ratione. Tollent
primū exp̄tertas eo dē hic exgenere mox numerū &
magnitudinē talē ꝑ d & sudor ipsius. & ordine & quan
titate. & qualitate significatio fuert natura. neutri.
In qua ēsideranī utrū sit apueri dolores. diafor & icis.
hanc salutaris ꝓcesserit ut genere passionū. In quali

Einsiedeln Stiftsb. 363 (543) f. 4v

ter sumunt & formiunt · & quidē uelud quandā lassi
tudinē aptē pos[illegible] & expedit' admonem' fuisse dissen
tionē · que p[illegible]ma in eis laborare & nob placā · 13
Totū corp' implicatū ē ut possit scrupulę · queri u
trūq; cor in causā · sittan mēbrana quę cor tegit · an
stomacho · an pulmo · tictor · Non hęc particulari p
curant' sed toto corpori mediant' · Quomodo cernit'
sudor ille · qui febrib solutionē significat · abeo qui
inuad' cardiacū · Istorū sudor nsatis pfluens calidus ·
In cardiacis aū sudorē frigidū · & pamplitudinis uel
paruitatis ei passionis · paruor cursus atq; ubi cum
or atq; densior sit mor' · uene torax grauat' · & fre
quentia spm inspirantia assidue · neq; ē anima s · Illi
aū qui — abomniū uiscerū sudant calidū · pulsusq;
uene equalis ē · atq; insūma cutē fuerint bene spirant ·
bono animo s · atq; reuelatio eis ē · quorūq; urgeri · Quo
modo separan' passionē cardiacorū · a passione stoma
chi · Si in stomachū causā fuerit · inferuore sequa' ·
Stomachi inatomon nualidū dicim' · inferuore sequi
intrio hac dolore · Itē quedā durities si inp cordis in
uenia' t' indorso tē in pssurā fiat · post acceptū cibū ·
Quod in bealitas astuat stomachi · multū exponte
tumidū os habent stomachi naus[illegible] patiunt' · reici
unt humores s · nūquā & cibū suptū · & man' ysfrig
dant acpedes · Idq; fit inequalitē · naplerūq; calescen[illegible]

Einsiedeln StiftsB. 363 (543) f. 13r

Einsiedeln Stiftsb. 363 (543), f. 142

sungia infrigida exprimere & ceruicia adplicare
& facie Post hoc & totū corpus & cū spongiis ressis
tinguentes infrigida exprimere & ceruicia aplica
aut lacusa aut acetum tinguentes aut pannos lineos
sucū herbarū aut arnoglose uel poligoni aut por
tulace uel azoi uel mirti uel rumollitias uel ma
graneorū caliculos coquere & infrigida aquā
nere uel poristida uel agatia soluere expus
omfacio uel etia inoleo uiridi aut lentiscino &
& pectoris & stomacho oppones & adorificū uentris
sisu dor pseueraueris sunpasma adhibetur · sic alle
tunsus murre sicca folia alumen scissū & cōfacū si hoc
plū mū ustū & lotū gipsū creta mammia & caliculos malorū granatorū · & ynantes binas uel
sicsic cū sparsa · & corpus fricas sic supscripta
pus cataplasma mus uel oma sicca & frigida
supscripta ss speciebus exoleo mixto corpus ungue
amus ·

Item manna turis cū oui albore admelliscra
corpus punguetur · cataplasma adhibendo
ca ubi causa minuitur cariota trita cū oleo
di uel mirtino · aut lentiscino uel uino rosa
pulenta trita admiscemus cū pusca · Item · dactili
melas cadomasco
soliscū pa
muss · agatia aut alumen aut pposca

Incotiũ euersio stomachi consputatio nausia·
stus ualida· crassum & graue inspirant· iam
nab nuendas hec greci dicunt· summanuũ
plantequę in eas frigescunt· deriſus pulſus
uene fit ſub glutiunt uentum reddunt
neque tamen reuelantur· Et ſiquidem per
cliſterem miſſum eſt non reddantur· Inmulie
ribus & uulua ſpaſmũ patiuntur· uomunt flegma·
Hii autẽ qui uehementer afecti ſunt· & iã ſtercora
uomunt· quando & pulſus bene ſint coctus ẽ lĩgua
autẽ eis nigreſcit atq; aſpera fit· Hæc quoq; paſſio de
ſtricturiſẽ & de acuta erunt adhibenda laxatiua
& calida adiutoria & diſteres uel omnem eorum
cura erit adibenda que in colicas ſuperius
adnotauimus·

Colica passio

Hec res accedit plerumq; eis qui cum in ſtrictura
febricitant ſcilicet habrentibus atque ſiccis
ſtercoribus nimio febris ardore oportet
adcliſtere foris deducere ſicut in ſecundo uo
tamicon oſtendimus· ſubiecta erit rubrica
debis qui in acutas febribus innptum habent
& ꝑ cordia in ſplene & iecor & aqualicũ luſibe
ſingula exibe omnia eſſent in paſſione & de
monſtratiũ quem admodum inẽ quibus
ſignis hec paſſiones conphendantur· quę

Einsiedeln Stiftsb. 363 (543) f. 15v

Einsiedeln Stiftsb.
363 (543) f. 17a

ſ ceruix tenditur· neq; flecti poteſt· Oportto
nici autem ſunt· retrorſum contrahitur· cū
gno dolorem dorſi· atq; cruniū· & cruracoe
ū· cūſenſum patiuntur· Manuſ quoq; extēn
nonpoſſunt· Digitoſ autē cū pugno condu
ſ· ut ait ypocrateſ· nā multū deteriorē ſe
bent· quā tetanici· & multū deteriuſ omſ
bent ſi inuulneribuſ localibuſ paſſi ſunt· Te
no emproſtotonuſ autē ut diximuſ· incli
tur· inpronū ceruix ſic· ut mentū pectō
ungatur· Alii quoq; eiſ tenduntur· & pre
rtia aſſidue meant· limpida eſ a deſt uri
digitoſ flectere nonpoſſunt· Adhuc & ubi
culo liberati ſunt & uulnere fuerint· ſpaſ
m difficile ſoluitur· Duricia quę nata
rit· ſpineſ in uulnere facile ſoluunt·
pocrate autē dicit· qm ſi ſpaſmo febri ſupue
t· ſignū eſſe & ſalutiſ· Si cauſam alio loco mon
uimuſ· quomodo hiſ omſ curantur· conſtri
ualiſ eſt omniū paſſio· Ita erat locuſ ſecundū
d diximuſ· oīa primo leuia adhibenda· Triduo
ſſum a cibo abſtineant· fomentū de oleo cali
nlana[illegible] ſi loco opponimuſ ſi locis do
ribuſ ſequenti die cataplaſmata qui ea[illegible]

Einsiedeln StiftsB. 184 (190) p. 85

Nec mouere debet quomodo puteū quē foderat abrahā nesciebat agar. si ante ē ille
fossus quū illa expulsa; Valde enī fieri potuit ut pe corū suorū causā longe adomo in
qua cū suis habitabat puteum foderā. quē illa nesciā; Duplex autē causa ē. cur ita ap
pellatus sit. siue qđ septē agnas abimelech de manu abrahē acceperit; Septē enim
dicunt sabee; Siue qđ ibi iurauerunt. qđ et iuramentū sabeē similit appellatur.,
Notandū autē et ex prioribus et ex psenti loco. quod ysaac non sit natus adquercum
mābre. siue in aulone mābre ut in hebreo habet. sed in geraris ubi et bersabeē usq; hodie
oppidū ē. quē; paucis ante non grande tēpus ex diuisione pūsidū palestinē salutaris
est dicta; huius rei scriptura testis ē quē ait; Et habitauit abrahā in tra philistinoꝝ dieb; multis.,
Abrahā uero plantauit nemus in bersabeē. Irt. Queri potest quomodo apud puteū iura
mēti agrū plantauerit abrahā. si in tra illa quēadmodū stephanus dicit non acceperat
hereditatē. nec spaciū pedis. sed ecce intellegenda hereditas quā ds munere suo fuerat
datarus. non empta pecio; Intellegit autē spaciū circa puteū ad illud emptionis pactū pti
nere. in quo fuerant septē agnē datē. quando abimelech et abrahā sibi ītā iurauerunt.,
Quē postquā gesta sūt. Temptauit ds abrahā. Irtq. Queri solet. quomodo hoc uerū sit.
cū dicat in epta sua iacobus qđ ds neminē tēptet. nisi qđ locutione scripturarū solet dici
Tēptat; pro qđ ē pbat. Temptatio ū illa de q iacob; dicē intellegit. nisi qua quisq; peccato
implicat; Vnde apls dicē. Ne forte tēptauerit uos. is qui tēptat. Nā et alibi scriptū est.,
Temptat uos dns ds ūr. ut sciat si diligatis eū. ītā hoc genere locutionis ut sciat dictū ē
Nisi diceret. ut scire uos faciat. Qm unt es dilectionis suē hominē latent. nisi experimento
quī idem innotescant. Ar illu Tollē filiu tuū unigenitū. quē diligis. et

Abb. 124a

edi derunt · Sunt q; aristotele de oratione tractasse pmuntiat · Ita si
oratione aliqd pferre ut aiunt ipse intpari ẽ · de intpratione lib
rum ueluti de oratione pscriptus ẽ · quasiu sola oratio ac nuer
ba q̃q & nomina intprationis uocabulo concludant · eque naq;
et oratio et ũba ac nomina que sũ intprationis elemta nomine int
pratione uocant · Ita alexander addidit · impfecte sese habe libri
titulu neq; eni designare de qua oratione pscripserit · Multe
naq; ut dictu ẽ sũ orationes · Sadiciendum ut subintellegendum
putat de oratione illu scribe philosophica ut dialectica de qua uerũ
falsũq; ualeat expediri · Sed qui semel sola oratione intprationis no
mine uocari recipit in intellectu q̃q ipsius scriptionis errauit ·

Cur eni putaret impfectu ẽ titulu qm nihil de qua oratione dis
putaret adiceret ut siqs interroganti qd ẽ homo alio respondente
animal culpet accusat impfecte illu dixisse qd sit · qm nõ sit cũ s
differentias psecutus · qd si huic ide homini sit alia cõmunia ad nom
animat · nihil tñ impedit · pfecte demonstrasse · qd homo sit eu qui
animal dicẽ · siue eni differentias addat quis siue non · hominẽ ani
mal ẽ necesse ẽ · eodẽ q̃q m & de oratione · siqs hoc ccedat primu ni
hil aliud intpratione dici n̄ orationẽ cur q de intpratione inscripse
rit & de qua intpratione dicat n̄ addiderit culpet · nonẽ satis · ẽ
eni libri titulu & rã de aliqua ctinenti cõmunione fecisse · ut nos
eu & denominib; Suerb; de orationib · cũ hec oña uno intprationis
nomine ctinerent · sup fecisse docuim cũ hic lib abeo de intpratio

de ppositionib; adnotaret · mihi q̃q uidet hoc subtilit ppendentib; liquere
hunc librũ ad anatyticos ee pparatu · Nã sic hic de simplici ppositione dis
putat · tra q̃q in aliis de simplicib; tractatu csidat syllogismus · ut ipsa
syllogismoy ppositionũ q; simplicitas nõ ad aliud n̄ ad ctinens opus aristo
tet pinere uideat · quare nec audiendus andronic · q propt passionũ no
men hunc librũ a aristotet opib; separat; Aristotet autẽ idcirco passio
nes aiam intellectus uocabat · qd intellectus quos sermone dicere &
oratione pferre consueum · ex aliq causa atq; utilitate pfecisse ·
Utreni disputhomines colligerent & legib; uellent ses subiecta ·
ciuitates q; condere · utilitas que data sunt & causa · quocirca q;
ex aliqua utilitate ueniunt · ex passione quoq; p uenire necesse
ẽ · Nam ut diuina sine ulla sunt passione · ita nulla illis extrinsecus utilitas
ua ledadumgi · Que uero sunt passibilia · semp aliqua causam atq; imitatem
quibus sustententur inueniunt · Quocirca huius modi intellectus quad alteru
oratione proferendi sunt · q nec aliqua causa atq; utilitate indentur esse con
lecti · recte passiones animi nominatas sunt · Erde ẽ tremone quidem & de libri
inscriptione erde q̃ quod maxime aristotelis liber ee putandus est · Haec dic
ta sufficiunt · Aurdũ utilitatis habeat nonig nombr quisquet qua in oratio
ne uerias constet et falsitas · Insola eni haec enuntiatiua oratione constare ·
Tamũ quae dubitant uerum falsumque · quae ne definire · uel que uarie
& mutabiliter usitate falsitatem que patiantur · quae unecta dici
possunt cum separata ualeant praedicari · quae separata dicantur · &
unecta sint praedicata · quae sint negationes cum modo propositionum ·

Einsiedeln 295 (283) p. 2

Abb. 36a (links) + 37a (rechts)

Einsiedeln 295 (283) p. 80

e qđ eius alī quęda negatio reppert ea scilicet quę dicī nī posse nī ee

Ad dictiones. Universaliter inquit dicim sic supra iā dictū ē in his propositionibus quō opponuntur. docet quo quecumq; propositionis quę dicat posse non ee illā ee negationē quę ei opponit non posse non ee ex eade ad propositione transit dicit enī adū possibile non ee et non possibile non ee numquā simul sunt. quod ostenditur illam ee affirmationē illā ū negationē universaliter enū quae cūque ide de eo de hoc ponit haec aufert sublatis affirmatio illa negatio et nihil aequivocationis aut universalium determinationis impedimenta contraria sibimet opponuntur cętera iamiam aut ipse ex pedita sint ut longa expositione non egeant nisi quae dam meorū ordine prosequenda sunt. Quae id quod ipse est lucidum clarius monstret sequitur enū similiter cętera modos dicens. quę propositiones quarū affirmationi non sint negationes et quae sint et eas quas negationes non ee dicit ut affirmationes ee demonstret ad has negationes opponat. similiter autem inquit et eius propositionis quę est necessarium ee non est ea negatio quae dicit necessarium non ee. haec enī affirmatio est si quod mox negatione opposita comprobabit. sed potius ea negatio ē ea; quae est necessarium ee quae dicit non necessarium ee. eo de quoque modo cuncta prosequitur dicens. eiusū quae necessarium non ee quā sup dixerat non ee opposita ea quae dicit necessarium ee illa negatio est quā propositionem non necessarium ee quae cūque enī negationē ad non ee positam habent illas sicut modos sint affirmationes ee putandas. eiusū quae est impossibile ee non est ea negatio quae dicit impossibile non ee non enī ad modū habet negativa particulā iuncta sed potius ea quae dicit non impossibile ee. haec namque inter se verum falsumque diuidunt illius ū quae ad ee habet negativa particulam quā ad firmationē ee manifestum est ideirco quae dicit impossibile non ee ea negatio est quae dicit non impossibile non ee. Concludit etiā breuiter id quod superius demonstrauit dicens. ex unū saltem quē ad modū dictum ē ee quid ex non ee oportet ponere quem ad modo

ee ut quicquid ee contineat uere sed mee ex non ee contradictiones ponuntur. In his autē id in quibus modus aliqui per dicatur ee quid de subiecto ut ea uerba quę esse contineant modus autē solus quo ad modo dop dicatur. Nam quod dicitur ee solum sine modo aliquo ipsius rei substantia pronunciatur ex quę re fit ut meo quo ad modo ans tad circo ee ponente ad firmationē dicti negationem non ee. In his autem inquibus modus aliquis est non dicitur aliquid ee sed cum qualitate quadā ee ut esse quid de nec ad firmatio ambigat nec negatio de qualitate aut id quo modo sit. tunc inter aliquos dubitatur atque ideo ponente aliquo quo socrates bene loquitur non ponitur negatio quo bene non loquitur sed quo non bene loquitur. ideirco quo ut dictum est non ad ee ut ad ea uba quae ee contineant per positione tota con ficiunt sed potius ad modū intenditur animus audientis cui ad firmatio aliquid ee pronunciat. Sic igitur haec contineant totius propo sitionis ium continet per dicatur ex sed mī id quod per dicatur semper positiones fiunt recte solis modis cui negationis adponitur. his autē rationabiliter constitutis illud rursus exequitur quod nīmo contradictio non ē posse ee ex posse non ee uerū etiā huiusmodi per positiones quae cum modis positae negationē tam habent ad ee con iuncta omī non negationes non sunt sed ad firmationes. Possunt enī earū negationes aliae reperiri. dicens. eius ū se possibile non ee negatio non possibile non ee. ut tantumin quid non est nullacon tradictio eius quae ee possee ex eius quae esse non ee ut eaque dicit posse non ee non ee negatio. sed potius ad formatio con iuncatur. ad firmatio autē ad firmationi numquā contradictorie opponitur. docetur autē ee ad formatio ea quae die posse non ee. simul que illud

adiungit. cum sit quid huius ꝓpositionis quae dicat aliquid posse
ee duaeque uideantur ee negationes eas licet quae die possenonee
ee aquae ꝓponit non posse ee hinc agnoscatur quae harum sit contra
dictoria contra eam quae die posse esse adformatione. quae enim fal
sum que cui eadunidit ipsae ee potius potest ee qua ea quae illi con
sentit. ea uero quae ee posse ee consentit eaquae die possenonee
ut sup iam docuit eaquae die nonposse ee si falsae ueraee eaquae
dicit posse ee. haec rursus sed si falsae ueraest illaquae ee enuntiat
nonposse ee diuidunt igitur hae ueritate falsitate que gemsin
gulis exemplis facillime potest inueniri. Age eni dicat quis pos
se me ambulare. ille uero docebit. si quis uo dicat non possem
ambulare mentitus est. Rursus si quis dicat posse solem consistere
de ipsius nullus ambigit ueritate. diuidunt igitur ueritate fal
sitate que hae scilicet quae dicunt posse ee ee non posse ee ee illaeu
se sequuntur quae dicunt posse ee ee possenonee. Quae igitur inter se
consentiunt contradictiones non sunt. Quae autem ueritate, falsitate
que diuidunt ipsas contradictiones magis ee putandum est.
quod ꝓ hoc autem. Quare ee sequise se inuice uidebuntur. quae autem
pro positiones sese sequantur dicit. ide eni possibile e ee ee nonee.
Cur autem se sequantur monstrat adiciens. Nonen contradictiones
sibi nunquam sunt. Si autem contradictiones essent nunquam se se se que
rentur. sed quae sint contradictiones declarat dicens. sed ꝓpos
sibile ee ee non possibile ee ee num quam simul sint. Cur autem nunquam
simul sint nonfacit. ait namque. opponuntur eni namid
circo nunquam simul sint ee ueritate falsitatemque diuidunt

du subiecta negatione uo ee adfirmatione hae faciente adum opponi
re ee has putare oportet ee oppositas A. nonibus quae modos ad uos
habent ee ee ponee subiecta potius fieri modos uo ꝓdicari atque ideo
ad unu, fieri debere adfirmatione semp ee negatione utrisque adforma
tione ꝓdicatus modus continet ita negatiua particula ad modu nunc
tatotam contineat negatione. ꝓponit autem eas quas putat ee oppositas
dictiones hoc modo. Possibile Nonpossibile

Contingens	Noncontingens
Inpossibile	Nompossibile
Necessarium.	Nonnecessarium.

Quod autem addidit uerum nonuerum ad hoc ponet ut omnes modos in clu
deret. uere eni modus quidam est sicut ee bene sicut ue locuter si
cut late si cut grauiter ee quicq; modi sunt. hoc me faciendae est contra
dictio. Verum ee nonuerum est non aut nonee uerum ue locuter ambulare
nu locuter non ambulare. sed non illa quae dicit ue locuter non ambula
re. Concludendi igitur semp ad modu iungenda negatio ee illae
ni semp sibimet opponuntur ut sup iam dictum est quae secundum ꝓdi
cationes habent negatiuas particulas iunctas ꝓdicantur aut in his
modis ut sup iam monstrauimus. secundus modus igitur in his negatio
posita integram uim contradictionis efficiet. Expectis modorum oppo
sitionib, deconsequentia propositionum atq; consensu habebitur sub
tilis utilisque tractatus, si igitur possibile esset simpliciter dicere
tur simplex ee facilis. ꝓpositionum uideretur ee consensus, nec quo
quam mearum consequentia posset errari. Nunc aut quo simpliciter
dicitur secundum dios modos non ae de ꝓpositionum sunt ee sequentia

Einsiedeln 295 (283) p. 80

Iam christe nempe falsa & inuola.
Quae mundialis gloria
Ceu dormientes egimus.
Vigilemus hic est uerius;
Iurium uolupias gaudium.
Opes honores pmica
Quicquid nos inflat malis
Fit mane nil sunt omnia;
Tu xpe somnū discute
Tu rumpe noctis uincula
Tu solue peccatum uetus
Nouumq lumen ingere;
Prestabit.

Merū quod & supra
qd sedm & quartū pede
imbū debe habe pri
mū & tertiū sponden
pyrrichium
in fine

Nox & tenebre & nubila
Confusa mundi & turbida
Lux micat. Illesit polus.
Xps uenit discedite;
Caligo terre scinditur
Percussa solis spiculo
Rubisq iam color redit
Uultu nitentis sydera;
Sic nostra mox obscuritas
Fraudisq pectus conscium
Ruptis reflectum nubibus
Regnante pallescit dō;
Tunc non licebit claudere
Quod quisq fuscum cognitat.
Sed mane clarescente nouo
Secreta mentis prodita
Flammante lucem sqralido
Impune peccat tempore.
Sed lux dolis contraria
Latere furtum nescit;
Uersuta fraudis callida
Amat tenebris obtegi.
Aptamq noctem turpibus
Adubet occultus souet;
Sol ecce surgit igneus
Pigre pudescit poenitet.
Nec teste quisquā lumine
Peccare constanter potest;
Quis mane sumptis requiet
Nonerubescit poculis
Cum sit lubido temperans
Castumq nugator sapit.
Nunc nunc secretū unusquisq
Nunc nemo temptet iudicū.
Incepta nunc omnes sua
Quibus colorant sero;
Hec hora cunctis unica
Qua quisq quod studet gerat.

Einsiedeln 312. (54) p. 6

De eruii saphneū.
ndecasyllabon.
onstans pedib. y.
procheo. Spon
eo. dactilo. Et
iob. procheus. In
o tres uersus ē
uu sunt. Quae
uero uoca
adonius. h
stans dactilo
decq.

I nter potentes atque egenos ducere;
S atis beatus quisque dextram porrigit.
L audis rapacem prodigam pecuniae.
C uius sinistra dulce factum nescit
I llum perennes protinus complent opes
D ant q. fructus fenerantem cernplex

paupes.
i. foenus acquirente.

HYMNVS POSITIVNIVM.

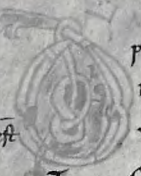
P e seruorum regimen tuorum
M ollibus qui nos moderans habenis
L enter frenas faciliq; septos
L ege cohercs;
I pse cum portans onus impeditum
Corporis duros tuleris labores
M aior exemplis famulos remisso
D ogmate palpas;
N ona summissum rotat hora solem
P artibus uicenum tribus euoluit.
Quarta decurso super est in axe
P ortio lucis;
N os breuis ugri dape uisndicata
S oluimus festum frumurq; missis
N ectaris plenis quibus imbuatur
P rona uoluptas;
T antus aeterni fauor est magistri
D octor indulgens tua nos amico
L actat ornatu leuis obsequela
Q t mulceat artus;

Addit. c nequis uelit inuenusto
sordidare.
Sordidus cultu lacerare fronte.
Sed decus uultus capitisq; pexum
i. ornat.
Comat honorem;
i. grauant.
Terge ieiunans ater omne corpus.
Neue sub ducto facie rubore
rubeus. croceus.
Luteus tinguat color aut notet
i. castigare.
Pallor in ore;
Rectius laeto regimus pudore.
Quicquid ad cultum patris exhibem
s. bonum
Cernit occultum ds. c latentem
Munere donat;
s. in
i. pigra.
Ille ouem morbo resident gregiq;
Perditam sanat. male dissipamque
i. spinosae.
Vellus affixis uepribus pharetra
Deuia siluae;
auxilium. xpi.
Impiger pastor reuocat. lupisq;
i. hinc humeros graualos
Gestat exclusis humeros grauatus
i. reportans. in sereno. ala
Inde purgatam reuehens aprico
parci.
Reddit ouili.

peccat

Einsiedeln 312 (541) p. 28

Omnibus te concelebrant sctoꝝ sctſ;

Metrū anapestum constat ex iii anapest & syllaba.

pura origo.
ignee fons animarum · Duo qui socians elementa
anima ex corpus.
Viuum simul ac moribundū. Homine pater effigiasti ·
formasti.
Tua sunt tua rector utraque · Tibi copula iungitur horum
noxio
i. ater i. mutficata.
Tibi dum uegetata coherent · ſ ps simul & caro seruit ·
diuisa.
at Recisa Resolutа sed ista seorsum · Soluunt homine pdunt pimuntq;
i. putrate
k Humus excipit arida corpſ Animę rapit aura liquore ·
i. transalta
Quia cuncta creata necesse est
separari
Labefacta senescere tandem · Compactaq; dissociari
i. diuisa
Recisa ista seorsū · segregari dissona texta retexi ; Obitum tolerare sup̄ premium
i. patī.
Ppos reuocant inoꝝ ſ t semina dissociata Sibi sumit origo resorbens
uers.
Petit hastas sed hera fer Hanc tu dſ optime mortem Famulis abolere paratus ·
i. monstrasti.
Humus excip arida corp̄ Iter inuiolabile monstrasti Quo perdita membra resurgant ;
i. membrs.
Sic cuncta creata ne cesse est dō Vt dum generosa caducis Ceu carcere clausa ligantur
i. anima.
Pars illa potentior exta Quę germen ab hebete traxit.
lutulent. sordide. grauē. i. appetit.
Si terrea sorte uoluptas Liuium sapit & graue captat.
uniformit.
Animus quoq; pondere uictus Sequitur sua membra deorsum ;
dī. i. anima unaxe.
At sigenens memor ignis · Contagia pigra recusat
adcelū
Vehit hospita uiscera secum Pramerq; reportat adastra ;
Nam quod requiescere corpus Vacuum sine mente uidemus
societatē. anime.
Spacium breue restat in alto Repetat collegia sensus ·
i. anima.
Venient cito sæcula cū iam Socius calor ossa reuisat
Animataque sanguine uino Habitacula pristina gestęt ;
Quę pigra cadauera pridem Tumulis putrefacta iacebant
uelocissō.
Volucres rapientur in auras · Animas comitata priores ;
ex spe resurgendi.
Hinc maxima cura sepulchris · Impenditur hinc resolutos

Einsiedeln 312 (541) p. 34

Abb. 123a

Honor ultimus accipit artus.
Et funeris ambitus ornat;
Candore nitentia claro
Pretendere lintea mos est.
Aspersa quæ myrra sabeo
Corpus medicamine seruat
Quidnam sibi saxa cauata.
Quid pulcra uolunt monumta.
Si quod res creditur illis
Non mortua. sed data somno.
Hoc puida xpi colatum uelum
Pietas studet. ut posse credens
Fore pranus omnia uiua.
Quae nunc geliduſ sopor urgæ.
Qui iacta cadauera passim.
Miserans tegit aggere terrae
O pus exhibæ ille benignum
Xpo pius omnipotenti
Quia lex eadem monet omnes
Gemitum dare sorte subuna
Cognatag. funera nobis
Aliena in morte dolere
Sanctissator ille tobiae
Sacer ac uenerabilis heros.
Dapibus iam rite paratis
Ius præsulit exequiarum
Iam stantibus ille ministris
Crathos & fercula liquid.
Suadiog. accinctus humandi
Defleto.
Feto dedit ossa sepulcro.

Venium mox proemia celo
Precium q. rependitur ingens.
Nam lumina nescia solis
Cuius illita felle serenat.
Iamtum docuit pater orbis
Quam sit rationis egena
Mordax & amara medela.
Cum lux animum nouia uexat;
Docuit quoq. non prius ullum
Cælestia cernere regna.
Quam nocte & uulnere tristi.
Tolerauerit aspera mundi.
Mors ipsa beatior inde est
Quod per cruciamina loeti.
Via panditur ardua iustis.
Et ad astra doloribus ituri;
Sic corpora mortalicata
Redeunt melioribus annis.
Nec post obitum recalescens
Compago fatiscere nouit;
Nec quae modo pallida tabo
Color abbidus inficit ora.
Tunc flore uenustior omni.
Sanguis cute tinguet amœna;

Einsiedeln 312 (541) p. 35

Abb. 34a

P articulam · qui uas teneru dtione gubernat ·
S oluitur inluuiu · 7 cernas mollescere cultu
H eroas uerulos opifex quib; aspera membra
f inxerat · et frigidos durauerat ossibus aruis · 7
S ed pudet esse uiros · querunt uanissima quęq;
Q uis nitcant · genuina luci ut robora soluant · 7
Y ellere nouuum · sed euo exorbe pectus
R amaq; spolius · flurtantes sumere amictus
C audent · et durii scutulis p fundere corpus · 7
A dditur arsi · ut fila herbis saturata recoctis
L luudant uarias distincto stamine formas · 7
Y t quęq; est lanugo ferę mollissima tactu
P ectitur · hunc uideas lasciuas prępete cursu
Y enantem tunicas · auuumquoq; uerticulos
L ndumenta nouis recentę plumea telis ;
l lum pigmentis redolentibus & peregrino
p uluere · femineas spargentem turpiter auras ;
O mnia luxus habet nrę uegetamina uitę ·
S ensibus lnquinq; statuens · quę condidit auctor ;
A uribus atq; oculis tum naribus atq; palato
Q uęritur lnfectus uitiosis arabus usus ·
l pse eam toto pollet qui corpore tactus
P alpamen tenerum blandis cefocibus ambit · 7
P rodolor ingenuas naturę occumbere leges
C aptiuasq; trahi regnante libidine dotes ;
P erueršu ius omne uiget · dii quicqd habendii
o mnipotens dederat studia in contraria uertunt · 7

Einsiedeln 312. (541) p. 99

Tempestas placide turbatrix limida pacis

Gurgite nil colas fundo deprenderet imo.
Arefluente simul iam redderet unda natatum
Piscibus. & nudas preceps operiret harenas
Pulsauit resono modulatrix tympana plectro
Turbadi. celebrans mirum aeternemorabile seclis
Omnipotentis opus. liquidas int freta ripas
Fluctibus incisis & sub sistente procella
Crescere. suspensosq; globos ponti sereneri;
Sic expugnata uirtutum gente resultant
Egyptia multimodis uirtutum carmina psalmis.

Ventum erat adfauces portę castrensis ubi arcta
Liminis introitum biforidam cardine claustra

Discordia cognomento heresis.

Nascitur hinc inopina mali lacrimabilis astu
Quę tantum subita uexaret clade triumphum
Inter confertas cuneos. concordia forte
Dum stipata pedem iam tutis moenibus infert
Excipit occultum uitiligatiramis abieti
Veronem leuo inlatere squalentia quamuis
Texta catenati ferri sub te mine corpus
Ambirent. sutis & acumen uulneris amis
Respuerent. rigidis nec fila tenacia nodis
Inpactum sinerent penetrare inuisa telum.
Rarata men calybem. tenui transmittere puncto
Commisura dedit. quasese extrema polire.
Squa maligat tunicę. simus & sibi conserit oras;

Einsiedeln 312 (541) p. 152

C onstruunt nus omne dō. cui seruat ingens
V rtutum ratio · uaris mstructa ministris · 7 s. anglox
Q uę gens tam stolida est animis. tā barbara linguis.
Q uę ue supstitio tam sordida. quę canis formę
L atrantęq; throno celi pręponat anubem. vm. gerrugis dmegyptios quę simle canicunt et &homy7.
N emo eloquentię aut tephonę sup astra deabus p.n. deę inmunditia ru p.n.
D at solium · quamuis olidā psoluat acerram ·
S acrilegisq; molā manibus rimetur &exta · 7
C onsule barbaricas inuentiones deliramenta platonis ·
C onsule &hircosis ubidinosos tos philosophos tos epicur nicul quos sonat &quos 7
T ecit aristoteles torta uertigine nexios tortuosa locutione silogismode
A os omnes quā uis anceps labori mbus &errę heresis s. theodulus
C ircum flexus agat · quāuis p mutare et ipsi
G allinam soleant aut gallū · dī nicus ut se placatu
B igneatur prestare dī moriemub · acquu
C am uentum uertunt tamen adnorma regula rationis &artis ·
T urbidulos sensus &ambigua fragosis difficilib
A rgumenta modis includunt num inumum ·
C unus adarbitrium sphęra mobilis atq; rotunda
V oluatur · seruentq; subs uaga sidera cursus · 7 p̄pr̄os
N on recipit naturahominis · modo qua drupes ille tamē animalis
N on sit et recto spectet caclestia uultu nec
N on recipit · neget ut regim pollere supremū · 7 unus dr̄
I stud &ipse numa tacitus sibi sensit arulpes sacet
S emiuir · emiser · &scottus sentit · cane milius peior · 7 p.n. seruo hoc uitare ante
S ed nos qui dim libris · &corpore ambis
I dimus · ante fide · mox carne et corpore coram · in p̄sentia lre

SPERA

at cottus
t cothus

Einsiedeln 312. (541) p. 53

Vnum opus egregio restat post bella labori
O ppeteres regni. quod tandem pacificer heres
Bellugeri. armate successor mermis et ulę.
Instituit salomon. qm genitoris anheli
Fumarat calido regum desanguine dextra;
Sanguine namq; perso templum fundatur etam
Ponitur auratis xpi domus ardua tectis
Tunc hierusalem templo inlustrata quietum
Suscepit iam diua dm. circumuaga postquā
REdit marmoreis fundata altaribus arca
Surgat et innostris templum uenerabile sacris.
Omnipotens cuius scorum scā reuisat;
Num quid terrigenas ferro pepulisse phalanges
Culparum ppdest. hominis si filius arce
Aetheris inlapsus purgatu corporis urbem
Niteret mornatam. templi splendentis egenus
Hactenus Alternis sudatum est comminus armis
Nunc una nunc agitet tacite toga candida pacis
Atq; sacris sedem. pperet discincta iuuentus.

Aedificium fidei & concordiae.

Haec ubi dicta dedit gradibus regina superbis;
Desiluit. tantiq; operis concordia consors
Netitura nouum iacto fundamine templum;
Aurea plantiem spacius ppcurrit harundo
Dimensis. quadrem ut quattuor undiq; frontes
Necommissuris distantibus angulus impar
Argutam mutulet pdissona semetra normam.

Einsiedeln 312 (541) p. 158

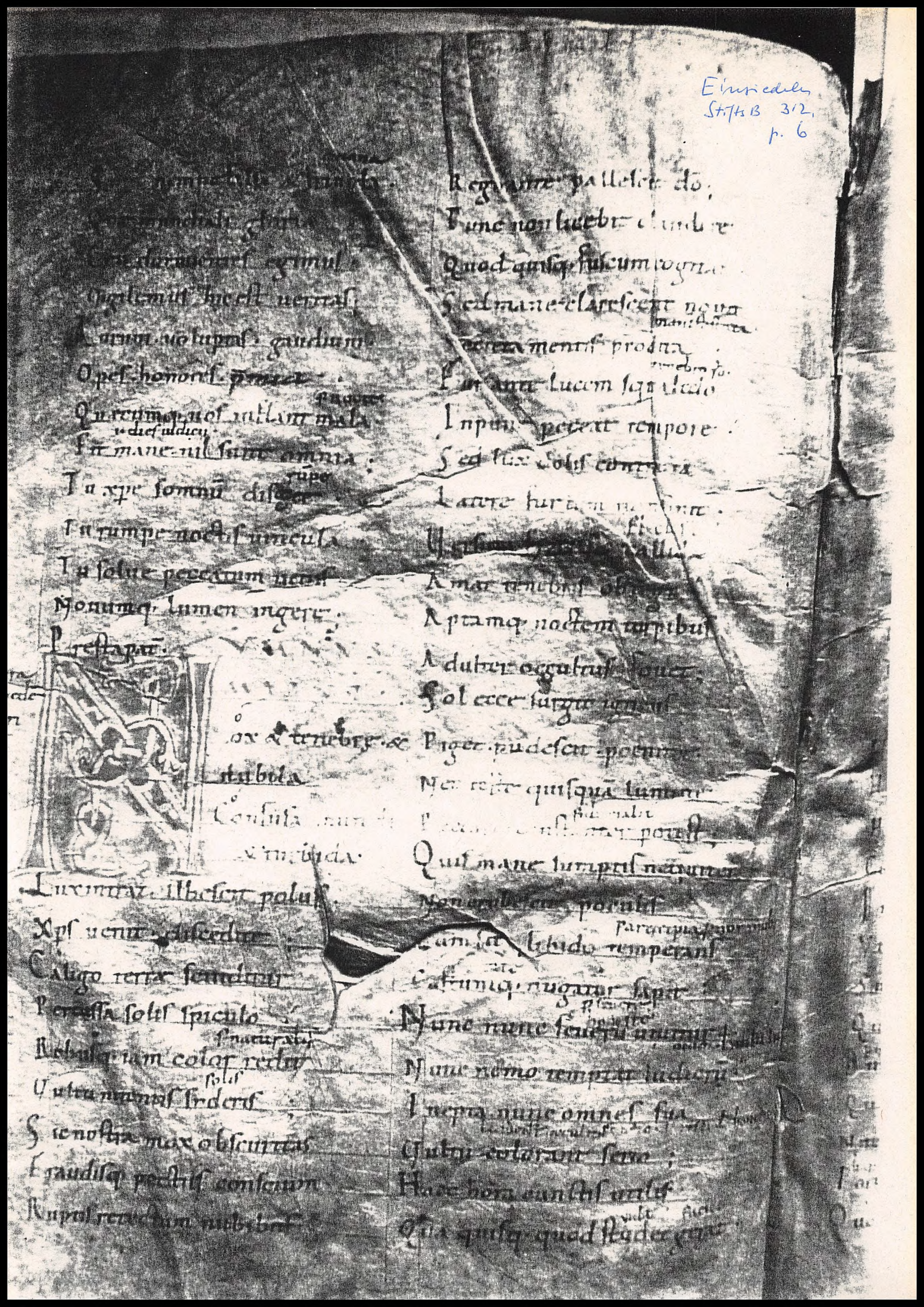
Abb. 123 b

Ipse ignis nostrū factus qui seruit aduſum
Vulcanus phibetur· & inuſ turre ſupna
Ingrtur· ac delubra dī & nomine & core
Aſſimulatus habet nec ñ regnare caminis
Fertur· & coluae ſum us faber ee ut aethnae
Est qui conſpicuus ſuperos queſiuit maſtruſ
Ausus habere deū ſolem cu tramite certo
Condicio impoſita eſt uigilē tolerare laborē
Visibus obiectū mortalib, ore rotundo
Recipitē teretiq· globo pinane uolantē
Et quod nemo negat mundo caeloq· minorē
Area maior enī quā qui pcurrit milla
Et longi ſpaciū diffuſi ſ inquo campi
Micat ac uolucri feruens rota uolui axe
Quā uāuiſ nī nulliſ placeat tenā breuorem
Dicere circuitu quā ſit pulcherrimuſ ille
Circuluſ· & flāmaſ immenſi ſideriſ ultra
Telluriſ normā porrecto extendere gyro ;
Nūne & ia ceſi minor & contractior orbiſ
Cuius planiciem longo transmittere tractu
Curſus exeurrens mea interiore labora ;
Ille dī ueruſ quo ñ eſt grandi ſor ulla
Materieſ· qui ſine care qui preſide omni
Naturę qui cuncta ſimul concludit & implec·
Solē ceſta tenę rego plaga ceſta cohereę·
Temporibuſ uariuſ diſtinguitur aut ſubit oſtu·
Aut ruit occaſu · latęe aut ſub nocte recurrens·

De Cultura ſolis
que putant ee apoll

Einsiedeln 312 (541) p. 177

Einsiedeln
Stiftsb 312,
p. 6

Einsiedeln
StiftsB. 312,
p. 29(?)

A edilis & prati undiq; campo
Vibrat inpexis ubi nulla lappis
Spina nec germen sudibus peratmat
Carduus horrens;
Sed frequens palmus nemus & reflexa
Vernat herbarx coma; tum pecus
Quarquem uuus uitreum fluentes
Laurus obumbrat;
Hisce prodonis tibi fide pastor
Structus quena poterit rependi
Nulla compensant pecum salutis
Vota precantum;
Quam libas spreto sine more pastu
Spontte con fectos tenuemus artus. Carpimus escas;
Teque contepris epulis rogemus
Nocte dieque;
Mentur semper minor obsequentu
Cura nec munus gentoris aequat. Christicolarum;
Frangit & cratem lutea laboris
Grandior usus;
Ergo nelimu fragilem solitę
Deserant uires. & aquosus albis
a puer plectrum chordis
Dulce carmen. & melodum
Hunc camena nra
Nempe est quę rex
Nihil nfulatus
Serui trochaicu
festus
qua

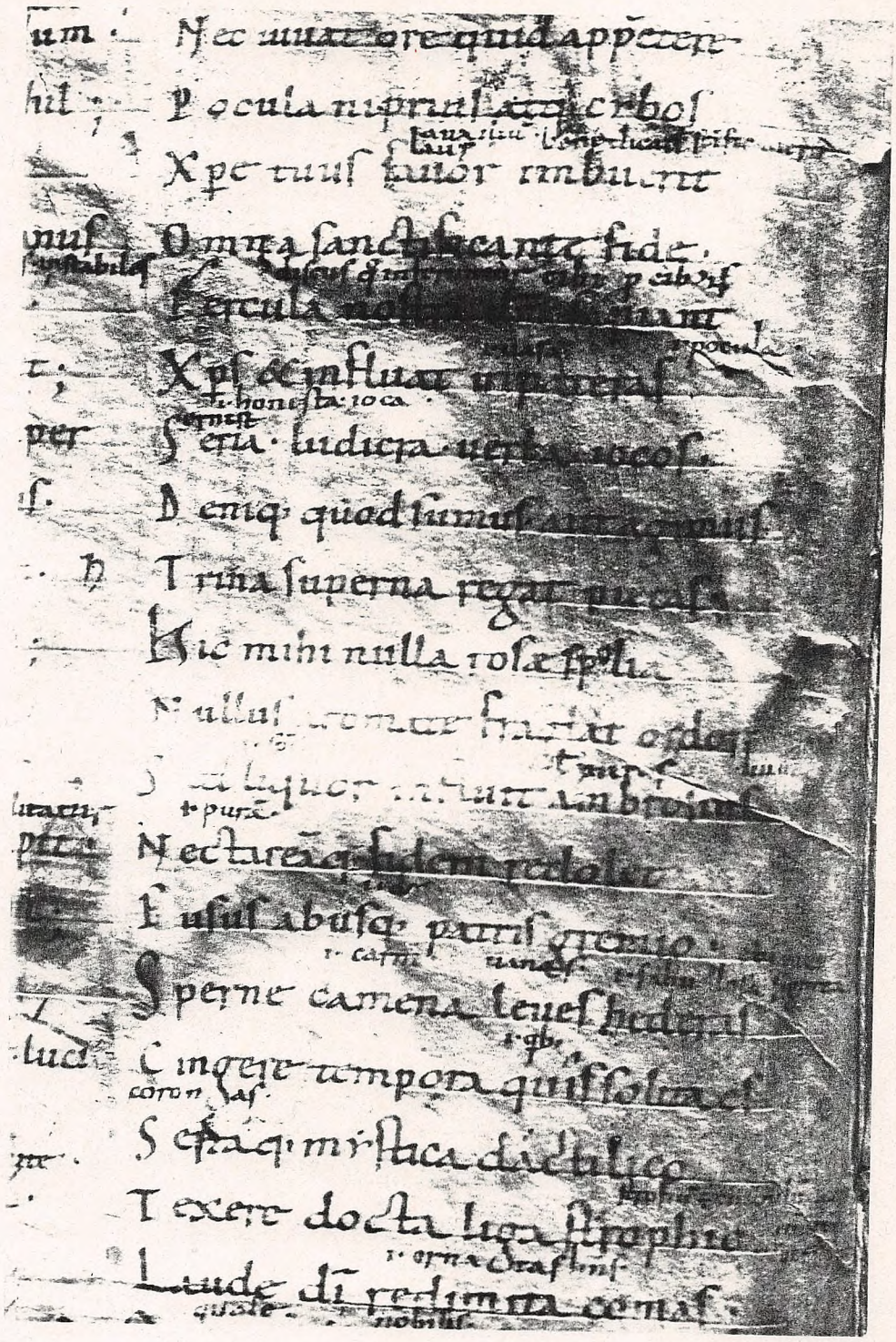
Vnor inuecpus
Corpus enerua
Laxus acluber
Ponitur cunctis
Tenor impellit
Velle potestas;
Jussice quicq; facias
Numinus nutu prius
Sive tumensa tenuas erbumq;
Sumere tempes;
Annuit decreti & secundo
Prospetat nutu uelut hoc salubre
Sumimus. Carpimus escas;
Jus bonum supplex precor
Consenat membris animuq; pascat
Sparsus inuenas
Christicolarum;
VMNVS

Einsiedeln StiftsB 312 p. 29 (?)

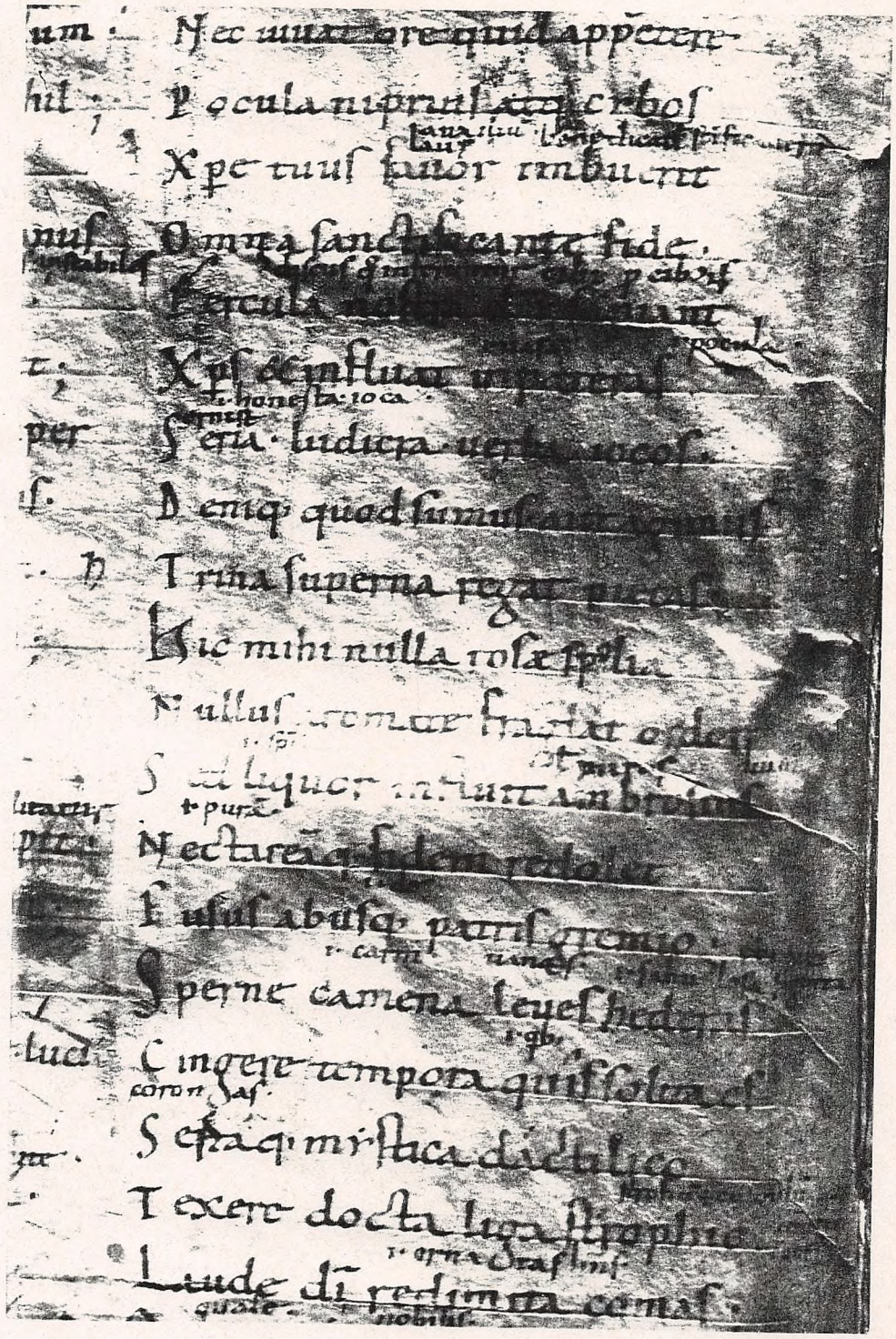
Vmor inuenis dominetur ægrum
Corpus enervans ;
Laxus ac liber modus abstinendi
Ponitur cunctis · neq nosse nevs
Terror impellit · sua quēq cogit
Velle potestas ;
Sufficit quicq̄d facias uocato
Numinis nutu prius · inchoare ·
Sive tu mensā · renuas · cibumq ·
Sumere · tempt̄es ;
Annuit dexter · dīs · ac secundo
Prosperat uultu · uelut hoc salubre
Edimus nob fore · q̄d dicatas
Carpimus escas ;
Sic bonum supplex precor ac medelā
Conferat membris · animūq · pascat
Sparsus invenas · cib; obsecramū ·
Christi corporis ;

HORA

Dulce carmen · ac melodum · gestauerī insignia ;
Hunc camena nr̄a · solum pangat · hunc laudet lyra ;
Xp̄s est · quē rex sacerdos · adsciuit protinus
Insulatus concinebat · voce · corda · et ymnum

Einsiedeln StTHBB 312, p. 8

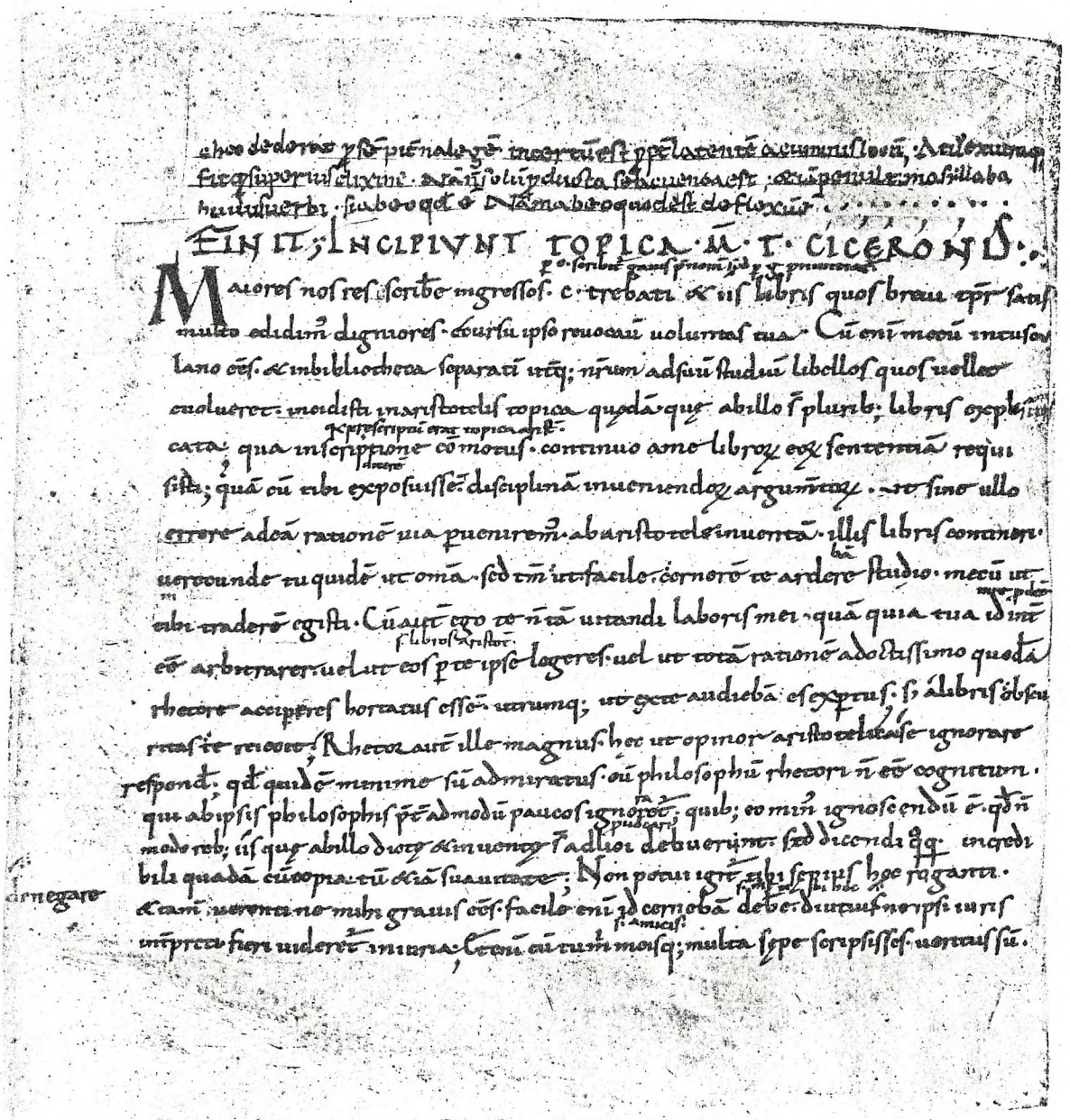

Einsiedeln StA/StB. 312, p. 8

Einsiedeln StiftsB 312, p 78/79

perporeā ſpeciem plaſmaſſe ferunt
porat effigiem ⁊ ſic eſt plaſmata mentium
ra incorporeā flabilis ⁊ omnia ē
rtur opus. tenuis quod conſtructa refulsit
rma animę. atq; radi facti ſē munere ſimili
non facta manus caro nīa ſ nec ore
ſ factum anima. flatu ē ſpiramine cepta
q; locū dilecta aliquē ⁊ namq; omne ꝑ horā
mabis ꝑfert locus accipit ⁊ locus illud
od cohibere poteſt. modicū eſt nec mensa ſatis
quod tā modicū eſt ut certa fide locetur
am turbare potuit ⁊ quod turbauerit mina
animam uicit eſt ⁊ umosum denique triſtē
redit impunē ⁊ dſ hoc mihi credere non eſt ⁊
ut ſi maieſtas animę eſt oſtendite quidnā
uod lapſa xp̄i q; inopē noua gra mundat
ſſ ereā baptiſmate uſtificatam
obilatur famule que deus quod deſunt addit ⁊
uod quę preſtatur meruit meruiſq; negatur
bſurde ferunt dſ aut parſ eſſe dei quę
numū ſum mūq; bonū deforme genitū
unebibit obſequioſ nunc culpa aut crimine pdit ⁊
modo ſupplicū recepit modo libera celeſte ⁊
ut ſpeculare animā quę carne coactam
ma eſt habitare domū cum peccet ſepte-

Non gemuit quo cūq; modo ſit factus ad unus
Sed ex facto dñi factū mihi credere certum
Solus labe caret peccati condimur orbis
Ingemuit genitusq; dñi patiē ſpatia nauit
Solus et exceptus tormenti admittere triſtis
Immolatuſ agni nec quisquā ſenſit acerbi ⁊
Feſtā die eſſe animā cruciatuq; dolorē
Culpę immunē uacuāq; acrimine noſti
Quę peccare nolet nolet aſſi cumbere poſſe
Ipſa quidē tenera fuit dum condita olim
Quę collata rudē ſeruat munuſcula limum
Et poſt delicuit natiuę ſemine primos
Accepit habitus ſuperuq; expreſſit ſereno ⁊
Sed mox ut grauido uſſa eſt mulcherarua
Sanguine lucebrīſ nimium blandita refluxit ⁊
Deq; uoluptabrīſ preciosum pollutę igne
Illa ut uiſ grauſſa dī poſtmē ſatiſ impia celeſte ⁊
Hęc prima eſt natiua animę ⁊ ſic condita ſimplex
Sordida mutauit ꝑſordida foedera carnis ⁊
Expiauit malo peccamine principis adae
Infecit genuſ omne hominū qđ polluat inde ⁊
Et tener ingenitas animarum infamia mortis
Primi hominis maculas nec quisquā euaſit inſons
Candidus tamen error erit ne maluerit carnis
Tranſfundi mōbolem creatur fons animarū
Generis exemplo cui tenera ꝑpagine nexus

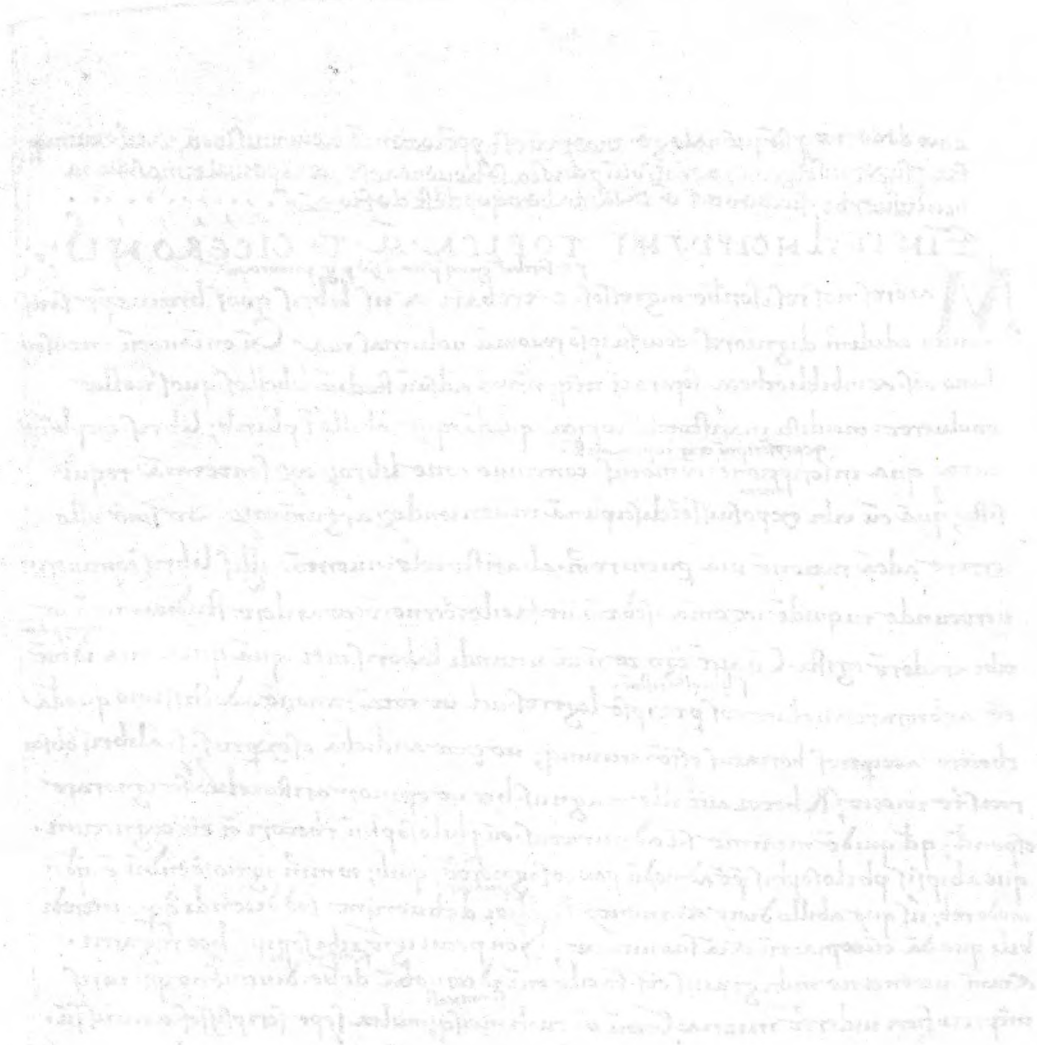

FINIT; INCIPIVNT TOPICA M. T. CICERONIS.

Maiores nostri scribe ingressos. c. trebati. de iis libris quos breui epr̄ sanct
multo edidim̄ digniores. quorsu ipso reuocau uolumtas tua. Cū enī mecū incuso
lano eēs. & in bibliotheca separati utq; nrum adsuū studiū libellos quos uellet
euolueret: inuidisti in aristotelis topica quedā que abillo s̄ plurib; libris excepta
cata; qua in scripsione cō motus. continuo amo libros ex sententiā requi
sita; quā oū ibi exposuisse. disciplinā inueniendo; argumtoy. ut sine ullo
errore adeā rationē uia peuenirem. ab aristotele inuentā. illis libris comunem
uerecunde tu quidē ut oīa. sed tm̄ ut facile. cornero te ardere studio. mecū ut
ibi traderē egisti. Cūaut̄ ego te nīa urtandi laboris mei. quā quia tua id mt
eē arbitrarer. uel ut eos p̄ te ipse legeres. uel ut totā rationē adoltissimo quedā
rhetore acciperes horatus essē. utrumq; ut gr̄ce audiebā. es exptus. s; ā libris obscu
rtas te reuocat. Rhetor aut̄ ille magnus. hec ut opinor aristotelē se ignorare
respondit. qd quidē minime sū admiratus. oū philosophū rhetori nō eē cognitum.
qui ab ipsis philosophis p̄ admodū paucos ignorāt; quib; eo min̄ ignoscendū ē. qm̄
modo reb; iis que abillo dicty & inuenty s̄ adlior debuerint. sed dicendi aq. ingredi
bili quadā cūcopia. cū dia suauitate. Non potui igr̄ ibi seruire hoc rogatu
tuo. nec tamen uerecunde mihi grauis eos. facile enī id commodā debe. diuturnus ne ipse iuris
imperita fieri uideret. in tuis. Ceteru cū tum̄ mois; multa sepe scripsisset. uoluntas sū.

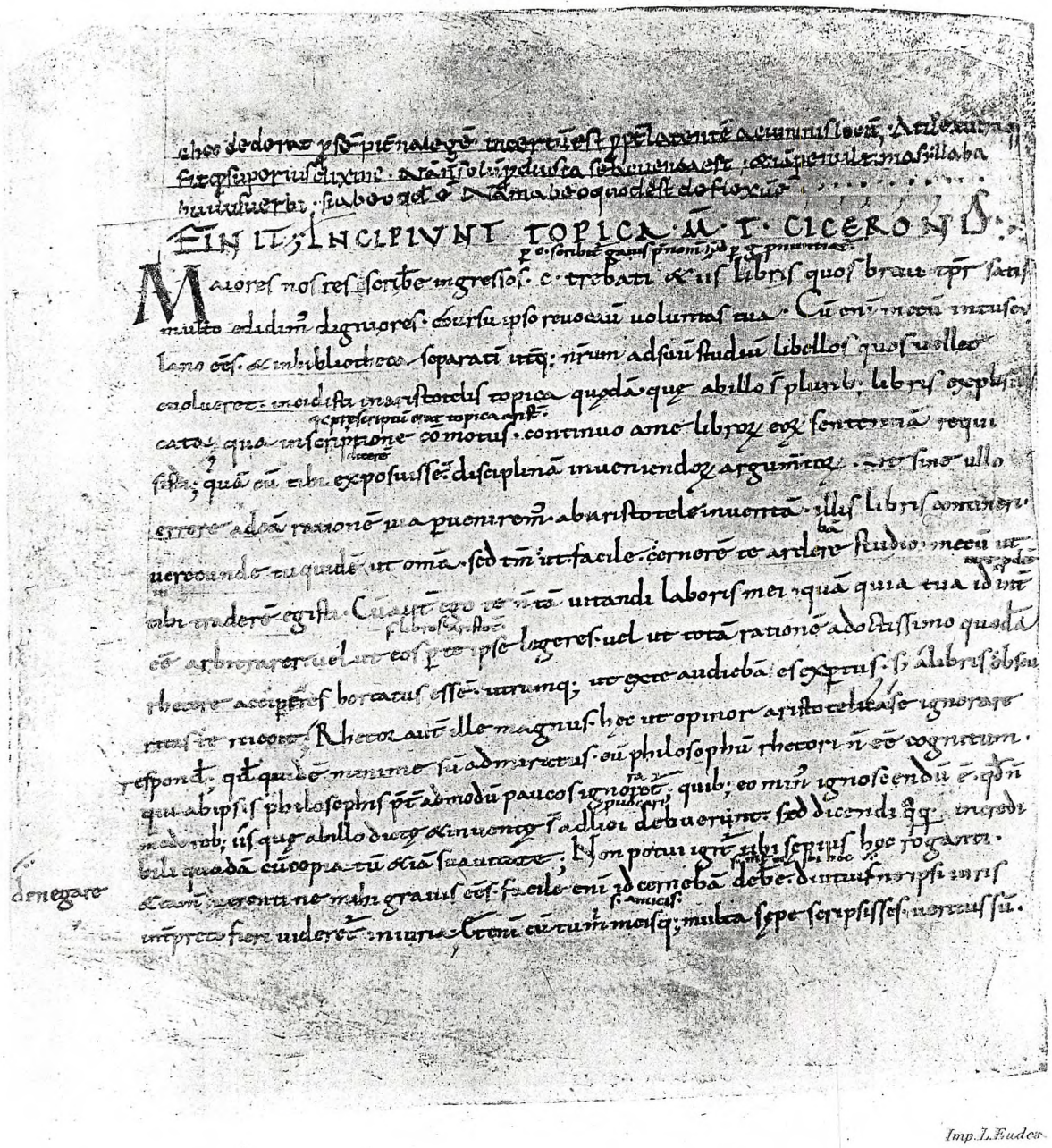
Imp. L. Eudes.

CICERON, Topica — Einsidlensis 324.

Chatelain, Paléographie

PI. XXI. 2°

FINIT; INCIPIVNT TOPICA M. T. CICERONIS.

Maiores nostres scribe ingressos. c. trebati. cui libros quos brau ipse sata multo edidim dignores. cursu ipso reuocau uolumas sua. Cū em̄ mecū intuso lano eēs. cū bibliotheca separati utq; nr̄m adsuū studiū libellos quos uelleo euoluere. inoidista in aristotelis topica quēdā que abillo s plurib. libris excepti capitib. quā in scipione cōmotus. continuo ame libros ex sententia requi sita; quā cū ab eo exposuisse. disciplinā inueniendoz argumtoz. nec sine ullo errore adeā rationē pua peuenirem. abaristotele inuentā. illis libris comme uercoando. aliquātū ut oīa. sed tm̄ ut facile. cognoui. te ardere studio. meq; ut mihi rideret egisti. Cui ego pr̄ tā utendi laboris mei. quā quia tua id uti ea arbitrare. feci. ut eos. pr̄ ipse legeres. uel ut tota ratione adolescentulo quēdā rhetori acciperes horatus esse. utrumq; ut opto accidisse. exopto. s. libris obscu rissime scriptos. Rhetor aut ille magnus. hoc ut opinor aristotelem latere ignorare respondit. qd quide minime sua admiratus. cū philosophū rhetori in eo cognitum. qui ab ipsis philosophis pr̄ admodū paucos ignoro. quib; eo min̄ ignoscendū e. q̄n nedū rob; ūs quos ab illo duos accuimus. sed alios debuerim. sed dicendā q̄q; ineptiis quēdā cū opera tū etiā sua auctoritate; Non potui igit tibi scripsi hoc rogāti. Cum̄ uerentine mihi grauis eēs. facile em̄ id cognoba debere. diuturnis inter nos amicis. interpretem fieri uideret. iniuria. Cum̄ cū cum̄ mois; multa sepe scripsisses. uerum tu.

dimegare

Imp. L. Eudes.

CICÉRON, Topica — *Einsidlensis* 324.

ipsa quidē, immobilia omnino · semp quoq; manent; Remota
contraria as circa assit; oracio permanet eadē. sedepo aliquē,
p̄ uero mota Aliquo ciesq; quidē uerafit · aliquo ciesfalsa; similiter
aut & inopinionē; Quare hoc modo propriumerit substanciae,
utsecdm ppriam p̄mutacionē suscepribit contrariorūsit; Siquis
& iā hoc recipiat opinionē & oracionē contrariorūeē susceptibiles. Nonestautē hocuerū; & enī oracio & opinio nonquod
casuscipiunt aliquid contrariūeē susceptibilia dicuntur.
sed quodcr ca alterā quandā passionēsint; eo enī quoresset utrī
est. eo oracio uera tfalsadicitur · nonco quodipsasusceptibilis ē
contrarii; simpliciter enī nihil · nequeoracio mouetur
neque opinio; quarenonerunt susceptaq contrariorūnullo
meisfacto; Substancia uero quodipsasuscipiat contraria eo
dicuntur contrariorū susceptibilis; egritudinē enī & sanitatē suscipit. & albedinē · & nigredinē; & unū quodq; taliu
ipsasuscipiens · contrariorūeē dr susceptibilis; quareppri
um erit Substanciae cūsitsdē & unūnumero · contrariorū
eē susceptibilē; & desubstancia quidē hec dicta sint ·

lib. 2.

DE QUANTITATE

Quantitasaliudest continuum · aliud dsgregatū atq;
discretū; & aliud quodexhabentibus positionē adsemuicē
suis partib; constat · aliud uero exnonhabentib; positionē;

Einsiedeln 324 (1154) p. 12

magis quā uob. ⁊ sicut oīm locī omniū disputationū adargumēta suppeditanda. tam aliis disputationib; habundantius occurrūt. aliis angustius; taq; gīa tibi nota sunt. Ubi autē iis utare questionēs ipse te admonebimus. Sunt enī similitudines. que expluribus conlationib; puenunt quo uolunt hoīm; si tutor fidē pstare debet. si socius. si cui mandaris. si qui fidūā acceperit debet ⁊ iā curator. hec expluribus puenions quo uult. appellet inductio. quē grece ΕΠΑΓΟΓΗΝ nominat. qua plurimū eius in sermonib; socrates; Altorū genī similitudinis conlatione sumit. cū una resumi pari cōparat hoc modo. Quē adm̄ fines qui magis agros uident eō quā urbis. simurbo definib; contiguā sia est. finib; regendis adicere arbitriū nō possis. exeo dē similitudinis loco si ei aquā pluuia murbe nō nocet. qm̄ res tota magis agros ē. aque pluuie arcendē. arbitriū adicere nō possis; Exeo dē similitudinis loco alia exempla sumunt. Ut crassus in causa curiana exēplis plurimis usus ē. qui in testamēto sic heredes instituisset. ut si filius natus ēet. in decē mēsib; usq; moreretur prius quā in suā tutelā uenisset. hereditatē obtinuissent. Quae cōmemorato exēplo ualuit. ea que uos in respondendo uti multū solētis; filia erāt exēpla similitudinis hīc uim. sed ea oratoria magis sunt quā utra. quāquā uti ⁊ iā uos solētis. sī hīmodo. ⁊ finge mancipio aliquē dedisse. id qđ mancipio dari nō potest. sīū ideirco id eius factū ē qui acceperit. aut nū is qui mancipio dedit ob eā rē se ulla re obligauit. Inhoc gīe oratorib; ⁊ philosophis cōcessū ē. ut multa ⁊ iā loquantur. ut ab inferis exeritur. ut aliqđ qđ fieri nullo mō possit augendē rei gīa dicatur. aut minuendē. quē ὑπερβολὴν dr̄. multa alia mirabilia. sed latior ō cāpus illoz; Ciscet tamen exēplis utantur dicet. Una eximus ⁊ minimus mīstionib; argumēta ducunt. ⁊ Sequit similitudinē differentia rei maxime contrarīa supponi. sed est eius dē dissimile ⁊ simile inuenire. Cuius gīis hec est. nūquā admodū quod mulieri debeas. recte ipsi mulieri sine tutore auctore soluas.

Einsiedeln 324 (1154) p.80

brē quo dḡt pupillo aut pupillę debeas. rectę possis eodē modo ꝑsoluere; ¶ Deinde locꝰ ē. qui ē contrapio dictus. Contrapiorū autē genera plura; Ut nūc copiō. q̄ ineodē genere plurimū differunt. ut sapientia. stultitia; eodem autē genere dnī. quibꝫ oppositis occurrunt tanquā species quędā ē contrapia; ut celeritati tarditas non debitas; Et equib; ē contrapius argumenta talia existunt. Si stultitia fugimus. Sapientiā sequamur; Et bonitatem. si malitiā; hoc quę eccedē genere contrapia est. Appellant duūsa; Sunt .ij. alia ē contrapia. q̄ quantia licet appellem latine. Greci appellant ETEPHTIKA; Ille positio enī in priuatiuꝫ. ubi ea ui quā haberet si in ꝓpositum non fuisset; Dignitas. indignitas; humanitas. inhumanitas; Secta. cuius hūmodi. quorū tractatio est eadem q̄ superiorū quędam dicta; ¶ Nā alia quoq; sē ē contrapiorum gna. tot ea ꝙ cūdam ē sequnt. ut duplū. simplum; multa pauca. longum. breue; manus. minus. ¶ Sunt alia illa ualde contraria quę appellant negantia ea antoꝑatika greci. ē apellant contrapia agentib; si hoc ē illud non ē. Qd omnī opus exemplo ē tamē intellegant in margine quęrendo contrapius omb; ē contrapia euenire. ¶ Abadiunctis aut posui equidē exemplū paulo ante multa adiungi. quę suscipienda sūt. si statuissem exdicto. secundas tabulas possessionē dari. quasi instituisset cui testamenti factio nulla erat. sed locus hic magis ad coniecturales causas quę usant in iudicium ualet cū quęritur quid aut sit aut euenerit aut futurū sit aut qd omnino fieri possit; De loci quidem ipsius forma tal est; Admonet autē hic locus ut quęrat qd ante rē. qd cū rē. qd post rē euenerit; Nihil hoc adius adeceronē inquiebat gallus nost. siqd ad ¶ inquit eū qs tale retulerat ut de facto quęreret. ut tam paruę nullū ante actus instituę loci precium. nisi nihil. nisi qd adire putaret scribendū putabis. nimiū te amare uideare. Ē igit magna ē parte locus hic oratorius non modo ī iuris consultorū. sed ne philosophoꝝ quidē. ¶ Ante rē enī quęruntur quę talia sunt. apparatꝰ. colloquia locus. constructio. comitatus. ¶ Cum re dicitur. pedū crepitus. strepitus hominū. corpoꝝ umbre. siqd eiusmodi. Ac post rē. pallor. rubor. turbatio. siqua alia signa conturbationis. & consternationis, ꝑterea restinctus ignis. gladius ereptus. cętera quę suspitionē facti possint mouere; ¶ Deinceps ē locus dialecticoꝝ ꝓprius. ex consequentib; & ante

Einsiedeln 324 (1154) p. 81

modus. a rethoribꝫ; ENθYMHMA dicit; reliqui dialecticoꝝ mo
di plures sunt. qui ex disiunctionib; constant. Aut hoc. aut illud. hoc
autē. non igit illud. tēq. aut hoc. aut illud. non autē hoc. illud igit.
Que conclusiones ideireo parate sunt qt in disiunctione plus uno uerū
ēe n̄ potē; Atq; ex ius conclusionib; quas supra scripsi. prior. quarꝫ
posterior quintus. a dialecticis modus appellat; deinde addunt con iunctionū negan
tia sic. non hoc & illud; Hoc autē. non igit illud; Hic modus est sextus; septimus autē. non
ē hoc & illud. non autē hoc; illud igit; Ex ius modi. conclusiones innumerabiles nas
cuntur. in quo est ars tota dialectica. Sī ne quidē quas exposui. Ad hanc instructionē
necessaria. Sexumus est locus rerū efficientiū. quae causae appellant; deinde rerū esse
et earū ab efficientibus causis; Harū exempla ut reliquorū locorū paulo ante posui
ne quidē ex ure ciuili. sed hec patent latius; causarū enī genera. duo sunt. Unū
quod ui sua id quod sub eam ium subiectū ē cogit effici. ut ignis accendit; Alterū.
quod naturam efficientibus habet. & sine quo effici non possit; ut si quis aes. causa
statue uelit dicere. qt sine eo non possit effici. huius generis causarū sine quo non
effici. alia sunt qui dicunt agentia. tolli da qdammodo. ut lo cus. tēpus. mate
ria. ferramenta. cetera generis eiusdē. Alia autē per cursionē quandā adhibent
ad efficiendū. & que dā adferunt ipse adiuuantia. si non necessaria. ut domus
congressio causam acculeret. Amor. flagitio; Ex hoc genere causarū ex
pectatae pendentiū. facti abstinentiae. sunt enī alie cause que plane
efficiant. nullare adiuuant. Alie que adiuuari uelint. ut sapientia efficiat
sapientes. sola ipse. beatos efficiat. necne sola ipse sequestro est; Quare
cū in dubitatione incidetur causa efficiens. aliquid necessario. sine dubitati
one licebit qt efficiat ab ea causa concludere. Cū autē erit talis causa ut
ea non sit efficiendi necessitas. necessaria. conclusio non sequit; Atq; illud
quidē genus causarū. qt habeat ium efficiendi necessariā. errore adferre
non fere solet; hoc autē sine quo non efficiat. sepe conturbat. Non enī si sine
parentibus filii esse non possunt. propterea causa fuit unparentibus gignendi.
Atq; ut earū causarū sine qb effici n̄ potē genera diuisi. sic eā efficientium diuidi possunt;

Einsiedeln 324 (1154) p. 83

ea bipartitas; ex quib; alterū naturaualē. alterū industria; deorū
enī iuxtā naturā excellēs. hominū autē industria; diuina. hęc fere
sunt testamonia: primū oraculorū; oracula enī ex eo ipso. appellata
sunt quod mē. iis deorū oratio; Deinde rerū. inquib; inf quasi quae
dā opera diuina. Primū ipse mundus et q; ornatus de
inceps aeris uolucres. tum aquatilium atque aquarū pexita. pisces
ardores. multarūque rerū interna. posteriora. atque ea quā pexita. pisces
sio. ac dormientib; quoque. multa significata uisis; quib; ex eis sumi
mē diuinole ad hec faciendā testamonia deorū; in homine. uirtutes opinio
nales plurimū; Opinio est aut. non modo eos uirtutē habere qui habe
ant. sed eos ea quā habere uideantur; Itaq; quos ingenio quos studio
quos doctrina prędictos uident. quosque uitam constantem & pro
bata uitae ratione. lectissimis. alios q; plurimū uidebantur eos ee. qualis
ipsi uelint; Nec solū eos censent ee tales. qui in hoc rem; populi reque publica
uersantur. sed ora tores. & philosophos. & poetas. & historicos. ex quoru
scriptis. sepe auctoritas petit ad faciendā fidē; Expositis
omnibus argumentandi locis. illud primū intellegendū ē. neq; ullā ee disputa
tionē. in qua nonali quis locis incidat. Nec fere omnis locus incidere in om
nē questionē. & quib; dā questionibus. alios quib; dā alios ee aptiores
locos; Questionū duo genera. alterū infinitū. definitū alterū. definitū
est. quod ὁρισμένον Graeci nominant. infinitū. quod ἀόριστον illi appel
lant. nos ppositū posumus nominare. Causa. certis psonis. locis. tēporib; .
actionib; negotiis. certis. aut nominib; aut inclusis; eorū. ppositis aut
partibus causę; sed omnis questio eorū aliqua de re est. quib; causę continent.
aut una aut plurib;. aut non nūquā omnib;. Questionū autē qua
ūq; de re sint. duo genera sunt. Unū cognitionis. alterū actionis. Cognitio
nis sunt eae quarum ē finis scientia. Utique natura ne ius. an alterū
sit. an aba liquia quasi ad tractionē hominū & actiones. actionis autē.
sint aliquos eos. aut plurib. nec tm in maximis. Itaq; ppositum:

Einsiedeln 324 (1154) p. 88

usquead argumentum aut racio est quę rei dubię faciat fidē. Post diuisionē logicę
disciplinę quā diligentē differendi racione esse diffinimus. De topice quę inue-
niendi argumenta ē dicta. exponere commendet. Aperiamus quid sit locus terminus differ-
entiarum. quę tractatus includit. equeartis quę topice dr sub exemplis quadam claritate. [De intentione]
intencionē designat. Ostenditopicę esse interiora argumentorum facilis inuentio,
Nonigitur inuenire docet topicę. quod ē naturalis. ingenium sed facilius inuenire,
omnis quippe ars. imitatur naturam. atq; ab hac materia susceptā. racione ipsam.
uiamq; conformat. ut tu facilius id quod ars quoq; promittit. tuę eloquentię fiat.
Voluptati ergo seruire naturalis argumentatio est. Multa enim sunt quę fidem faciunt
sed qua racione non sunt. ne argumenta quidē ē possunt; Utpus facit fidem
his quę uidentur. Sed qua racione nē usus. ne argumentū quidē ē potest. Differen
ciam ū una sūpsit. eamq; facit fidē. Omē enī argumentū facit fidē; Sugitur unde
primus genus ac diffēciam. eidē argumentū dicā quod racione faciet. qua fidem
nunc tota argumenti natura monstrata sit. Minime; quid sienim de quo quasi mo dubitat
aliqua racione facere qua ffidē uelit. nunc ideo circo quod fidē faciat uocabitur [Qd sit Argumentū]
argumentū. nullomodo. Argumentum ē quod ē quod rē arguit. et probat.
Nichil uero probari. nisi dubium potest. nisi ergo res ambigua. ad ē earum rei fidē
faciens afferatur. argumentū ē non poterit. Addita igit alia differencia
quae est rei dubię facta est integra diffinicio argumenti. ex genere & duabus
differentiis constans. Genere quidem racione. una uero differencia quod faciat
fidem. Altera uero quod rei dubię. ut sit tota diffinicio. idē argumentum. quod sit
racio rei dubiae faciens fidem; Quę cū tria sint necesse ē ut ubi dubitatur ali
quid ibi quęstio sit; Quod si argumentum prēter rem dubiam ē non poterit
nullomodo ē prēter quęstionē potest; Quęstio ē est dubitabilis propositio; [Qd sit quę stio quę ppositio]
Propositio uero est oratio. uerū falsum ue significans; Omnis igitur propositio
siue constanter atq; ae pronunciatiue proferatur ut siquis dicat. omnis ho
mo animal est, siue ad interrogacionē dirigatur. ut siquis interroga. putas ne
omnis homo animal est. retinę proprium nomen ac propositio non uitiatur;
Ut sic eadem ue lit dubitabilis propositio. proferatur. ut quęstio ue lut siquis quę
rat. an omnis homo animal sit. quod autem modis quęstio diuidatur. nunc explicandi.

Einsiedeln 324 (1154) p. 101

Abb. 39a

Mon. B.V. Lindc. N. 5. 12. 2

udicū p bac. Tercia ui mentis ratione sub
nexa ē. Quibꝰ q̄dē p̄mæ id officiū ē intel
ligendis numiendq; corporib; p̄sto sit. Nullū ū
rationis p̄stet sensus ue udicū, hæc autē ē herbarꝫ
atq; arborꝫ. & quecūq; tāe radicē adfixū tenet.
Secta ū cōposita atq; cōiuncta ē. Ac p̄ma sibi
sumens. & impartē cōstituens. uarū de rebꝰ
capere potē. ac multiformē udicū capit.
Omne enī animal q̄d sensu uigꝫ. id ē nascēt & alit.
Sensus ū duplicē causa. adq; narū numerū crescunt.
ta q̄cq̄d tantū alit. nāta sentit. Quicq̄d ū sentire
potē. ei p̄ma qq animæ uis nascendi scilicē. atq;
nutriendi p̄bat ēe subiecta. Quib. ū sens' ad
ñ tantū eas rerū capiunt formas. q̄b. sensibili
corpore feruntꝰ p̄sente. sī absente. qq sensu.
sensibilib. q̄ sēpositus. cognitaꝫ sensu formasꝫ
imagines tenent. memoriāq; efficiunt. & pter
q̄d animal ualet longius. breuiusq; custodit.
& imaginationes cōfusas atq; mendosas.

Eimiedd. 338, p. 2.

ubi gra sigs sedm epicuros dicat. Omis uoluptas bonū q̄d sauent animo alius
sedm sēn cos. Omis uoluptas nō bonū eoq; multa infortuna adducat. Cece hic n
cessaru
ēsidare
negra
natura
disputatu
onis q̄d
alia sit
necessaria
alia probabilis
alia cauſ
tatoria
cōligerent. atq; id fieri impossibile uidet. ut de eade
re ctaria cōclusione facta utraq; eēnt uera q̄ sibi dissen
uens ratiocinatio cōclusisset. cuiue ratiocinationi credi
oportēret & cēt ubiquū. uisū ē p̄pus disputationis ipsius
q̄rere & cognoscere. natām q̄ cognita. ut illud
integrā atq; integrā ēsidare
q̄q; q̄d p disputationē inueniret. anuere cōprehensu
cēe posse & intelligi. Hinc igit̄ p fecta ē logice pitia
disciplinæ. quæ disputandi modos atq; ipsas ratiocinationis mīnoscendi uias parat. utq̄ ratiocinatio
nē q̄dē falsa. nē autē uera sit. quæ ū sēp falsa. quæ
nūquā falsa possit agnosci. Hui autē uis duplex cēt
ppendit. Una q̄dē inueniendo. alia iudicando
q̄d marcus cīa tullius in eo libro cui topica titulus
eundem exp̄ssit ducens. Cui omis ratio diligens disseren
di duas habeat partes. una inueniendi alia iudi
candi. utriusq; pncepsse in udet aristoteles fuit.
Topici autē in alia elaborauer. iudicandi enī mas
diligentē pseruti sunt. eā sciencia quā dialectica
appellant. Inueniendi artē q̄ topica dr. q̄q; ad

Eimiedd. 338, p. 6

Abb. 35a

nece debe uocu cou insingulis &
unoe pore sic & eoz quoꝝ cōmu
neest cstituere ualeat & forma
resubstancia. Quo circa sine qrunū
est qm cōmune ē nec multa. qm ejus
qq multitudinis genus aliud ingrendū ÷
uidebit gens omnino n ee. Idemq;
decetcris intellegendū est. Quod si
tamen intelligibilib; genera & species ecia q;
capiunt. Cū omnis intellectus aut exte
riat subiecta ut sese res hr aut ut sese res nr
Hā ex nullo subiecto fieri intellectus n potē.
S igeneris & speciei ceteroꝝq; intellectus ex
re subiecta ueniat. hra ut sese res
ipsa habet quę intellegit. Hā ntamū
in intellectu hac positus. sed in rerū eta
ueritate csistunt. Ce rursus quieren
dū ē quę sit eoꝝ natura qt supemor
questio nefriga bat. Qt siet requt ge

animal q̄q. necesse ē. constituas;
S ueenū homo ē animal ē. sine racio na
le sine risibile sine grāmatico cū abanima
lis substantia n recedit. Sublata igitur
genere & cetera consummantur. Posteris
ceteris sequitur genus. Prior est igitur
natura generis posteriorū ceteroꝝ;
Hanc est igitur indisputacione p̄ posicū;
S edq̄m generis nomē multa significat. hoc ē
eni q̄t aut. Uidetur aut neque genus
neq; species simplicē dici. Ubi enī non
est simplex dictio. illic multa pler signi
fica ci est. pri us huius nominis signi
ficaciones discernit ac separat;
Ut de qua significacione generis trac
tatus rus est sub oculis ponat. Sed
cū neq; genus neq; species neq; diffe
rencia nec ppriū nec accidens significa
cione simplici sint. Cur deus can

mora quidem exempla. separabilis accidens
p naturam sunt. Lostenonaũ inseparabilis.
tẽ extrinsecus uelambulare. t currere. s.
Idemnonnatura sed sola affert uoluntas;
Natura ũ posse tantum dedit nonenã facere
Aliis separabilis accidens extrinsecus uenien
tis exempla. Illa ũ inseparabilis. utpiqua
cicatrix obducta ulneri, o calluerit; Ma
gis ppria aũt differentia ep dicantur.
Quae non accidens sed substantiã formam
ut hominis rationalitas; Differentium
homo a ceteris. quod rationalis est t ps
mortalis; h aec sigillatim magis ppriaeque
monstrant unumcuiusque substantiam;
Namsilla quidẽ ideirco cõmunes dicuntur
q separabiles. trq; onum sunt. Aliqui
ppria qm separari non possunt quamuis
ma accidentium numero; Illa uere magis
ppria p dicantur. quẽnmodo a subiecto

Einsiedeln 338, p. 142.

ecia p dicet. ut qm socrates animal est.
racionalis est. risibile est. homo est.
Cuiq. in socrate sit caluria. q d est acci
dens. p dicet ut accidens. de animali
tionali. de risibili. de homine ut acci
dens de quatuor reliquis praedicet. s.
horum pfundior qstio est. nec absoluendũ
satis est tẽporis. hoc tantũ ingredientium
intelligentiam expetet. q d alia qui
dem recto ordine p dicant alia ũ abliquo.
Qm moueri hominẽ rectũ est. Idq d
movet hominẽ esse (1. obliqua con)lo
cutione ponit. quo certa rectã
porphyrii sententiam nib; ppositionẽ sum
psit; Qd si uiquis praedicationis solue
re attenderit in singulis p dicatio
nib; cõpatans eas quidem plationes. que
rectae ti inueniet apporphyrio esse nu
meratas. eas il q cuso ordine p dicant fuisse sepo
sitas;

Einsiedeln 338, p. 205

aūt plures ee manifestū ē. Quas ideo pretert
ne lectoris animū plexitate confunderet.
Dicit aūt primū quidē speciē uocari unius
cuiq. figurā. quæ ex accidentiū ēgregatio
ne ffit. Cautissime aūt dictū ē unius
cuiusq. hīs enī sedm accidens dr. quæ enī
cuiq. individuo formaē. ea nō ex substan
tiali quadā forma species. sī ex accidēn
tib; uenit. Alias enī substantialis for
mas species quæ humanitas nuncupat. ea quæ
non est quasi subposita animali. sī tā quā
ipsa qualitas substantiā monstrans.
Hæc enī & abhac diuersa. quæ unius cu
iusq. corpore accidentī insita est. rabea
quæ gen deducit in partes.
Postremū q. plura sunt. quæ cū eadē
sint diuersis tamē modis ad aliud atq.
aliud relata intelleguntur. ut hanc ipsā

Einsiedeln 338, p. 90

Differentia ū formæ; Illud sit materia
figurā susceptat. hūsit forma
qsiquens ens speciei substantiam
rationem q perficiat; Idcirco pluri
bus differentiis a genere differentiaſ
segregatur quia hæ maxime quis quan
dam similitudinem contingit. Quia
est uniuersalis ẽpt quis int ceteras ma
xima; Sed cū alia plura cōmunia
pluraq propria generis inīse ac dif
ferentiae ualeant inuenīri. Inista quidē
sufficiunt; Satis est enī addiscretionem
quaslibet differentiaſ assumere etiā
si quæ dici possunt omnia colligant.

DE COMVNIB; GENERIS ET SPECIEI;

§§ Q enus autem & species commune qui-
§§ dem habent de pluribus quē admo
§§ dum dictum est pdicari usq ecto
§§ rū quidda esse utrūq; q̄ generis et

haliquando. Neq; enī omīs pr
sisolatantū inuenitur.

Hæc igitur determinatio ppriu
integra. siplexq; significatio.
meo quidē modo qd omi & soli
absoluta ē. si exominuta aq;
significationē ētrahit cūdicamuſ
aliquando. qd si differam fit
ppriu integra simplex que signifi
catio. hoc modo. ppriū. ē. qd
omi & soli sēp adest. Omi autē
& soli speciem intellegendū. ē. ut homini
risibile. hequo hinnibile. Omis enī &
solus homo risibilis. ē. sēp. neq; illud nos
alladubitatione pt hæc quod sēp homo
non rideat. Non enī ridere. ē. ppriū
hominis. sed. ē risibile. qd n in actu.
si impotestate. cīsistit. Ergo & iā
si ri rideat. quia ridere tamen

Einsiedeln 338 (1321) p. 182

q̄m enī animal animata arq; sensibil diferentie ēstituunt.
Ome .n. hoīs ēt̄ner differentias potestate. Differentia ū genus n
potest ēt̄nere; Animal .n. rationbile ēt̄ner potestate. Ne
q.n. irrationabilitas. neq; rationabilitas. Animal potest
ēt̄nere. Potestate autē aīa ēt̄nere animal differentias.
qū insipiens dicetū .e. genus quidem omē subse habet differentia
s potestate. Actu ū minime. Exē strialia irrpetas opiat; Sub
lato .n. gē. pit differentia. velut sublato animali. intīmē pit
onibilitas qd̄ .e differentia. Si rationle intīmas animal manet
bobus potest; Qdsi utraq; diferentias simul abstulero. rationalis
ēt̄ irrationlis n̄ potē remanere. q̄ns. Sic dici potest; Vnū q̄q; n
nexus dequib; efficit substantia sumit. Arq; ideo fit ut genus
sublatis diuisiuis diferentiis. p̄manere possit. Ita tam mane
ille. q̄ ipsius. quis forma. substantiaq; ēstituunt. Ut si manent
arq; unigant. pit animal n̄ potest; Licet ea penit dequib;
mal p̄dicat. Rationle scilicet. irrationale. unū q̄q; n
dicetū est. exhis substantie p̄petate sumit. dequib; efficit
nabilis de. quib; p̄dicat; Amplius sublatis diferentias. quis p
tate ēt̄ner. ipse ipse neutra earū intra se posita eē loca
stactu dē eas n̄ ēt̄ner. s potestate. aliquidem abhis potest q
ri. hoc ipsum. potestate eas ēt̄nere. ideo at. actu n̄ ēt̄nere. Ut
re qualibet diferentias. actu n̄ ēt̄ner. Actu abeis. omnia sep
rsus alia. q̄ p̄ quis. q̄ de q̄p̄ petate p̄dicationis agnoscitur.

se habemib; p mutationib; Q̄m in principio operis ge
neris. speciei. que differentie. q̄p̄ accidentis que nomia
adduisione arq; addesinitione utile .ee. p̄dixe
rit. circo nune differentiarū ipsarū facta diuisione
eas dem partitur. segregat quena differentie di
uisionibus accōmodentur. quequero minime. Q̄m
Q̄m diuisio igit̄ generis tra in species faciendas est utille
ase species omni substantie ratione diuersas sint.
idcirco non ybat assumendas. ee. eas adduisione
differentias. quae t separabilis accidentis signi
ficationem tenent. Ueleas differentias que facun
alterutrū. Segregande igitur sunt communes & p̄pie
agneris diuisione. Ille assumende tamtū quae sunt
magis p̄p̄e. Ille enim facunt aliud. qd̄ generis di
uisio uidetur exposcere. Adduisione quoque eade
magis p̄p̄e ualent. Nā cōmunes & p̄pie q̄m ac
cidens diuersi generis fert. nihil substantie ratione
conformant. desi mitto uero omis substantia
ostendere. Specifice uero differentie

Einsiedeln 338 (1321) p. 147

modū eoꝝ[dem] differentias secūm numerum.
x. secūm dissimilitudinē cōpahunt; Vt
has secūm dissimilitudinē differentias nin
quinario tantū numero. uerū incertus notas
habe possimus. talis dabit regula. Applica differ
entiarū dissimilitudinē inqualibet numeri
pluralitatem repiet; Postiarū enim rerū numero
simul dūplicis. atq. id quod deꝑto vno relinquit.
multa sūmā numeri simul multiplicauerit
et q̄d ex multiplicatione factū e dimidiū.
Coequabit pluralitatē quę ꝑ postiarū rerū differ
entias cognoscunt; Sint igit res. in. a. b. c. d.
his aufero unū. fiunt tres; hos igit quat multa
plicato. fiunt. xii. horū dimidium tenco.
sex erunt. Tot igit erunt differentiaꝝ inter se
res; quatuor cōparis. A. quippe. ad. B. et. c.
ad. D. tres rectas differentias; rursus. B. ad. c.
et. D. duas; C. ū. ad. D. unā; Quę iunctę.

Einsiedeln 338 (1321) p. 246

industria sinodus p̄clarissima toto orbe terrarū ccc xviii pa
trum apud niceam urbē celebrat̄. Crux dn̄i nr̄i ih̄u x̄p̄i
a iudā inuenitur; Sed ut ingestis pontificū romanū legi
mus. sub constantio patre constantini & eusebio ponti
fice romano. cadē crūs inuenta est. hā ibi valgrauit
sub huius tēporibus idē eusebii. inuenta est crux dn̄i.
v. nonas magi & baptizatus est iudas quiriacus.
A nuo do n̄ incar̄ cccxc v. Constantius cū constantino
& constante fr̄ambb; ann̄ xxiii. mēses v. dies xii. h. orū tē
porib; maximinus treuirorū ep̄s clarus habet̄. iacob;
nisibi ep̄s agnoscit̄. Antonius monachus in eremo
morit̄. hilarius pictauensis ep̄s ab exilio reuocat̄.
iulius pp̄ in exiliū mittit̄. liberius pp̄ exilio depor
tatur reuocatus. h. ereticis fauet. felix pp̄ depo
nitur & ab h. ereticis interficit̄. Eusebius p̄br ppt̄
fidē catholicā in quo dā d. cubiculū includit̄ ubiq;
post vii. menses morit̄. Dionisius ep̄s medio
lanensis apud capadociam exilio damnat̄.
Paulus constantinopolitanus episcopus.
abarrianus strangulatur. Paulinus episcopus
treuirorum successor sc̄i maximi
ni episcopi ob catholicam fidē a constantio
exilio legat̄ & usq; ad mortē

Einsiedeln 359 (1066) p. 16

Abb. 122a

langobardorū exercituū nec̄ aduersantiū ꝓpellunt;
Quo cōpto gens sarracenica ꝑ multas illis regiones ausu
gre. Anno xxvi regni sui carolus bellicosissimus &
victoriosissimus princeps francorum mortē. CAP
Fiunt igitur mihi fallor anni ab incarnatione dn̄i cō-
putati a quadragesimo secundo anno imperii octa-
uiani usq; ad ultimum leonis augusti annum qui
temporibus caroli principis regnasse cognoscit.
dcc xuiij Mense iiii Dies ii
Discernam̄ & iam si placet eosdem annos dn̄i ꝓpo-
ra ponta ficū romanorū. & uideamus quo modo
sibi tempora principum romanorū adinuicem cō-
parata respondeant. Anni xxv. mensis. Dccuij.
Beatus petrus apls rome episcopalī cathedra sedit
Linus sedit annos xi menses iii Dies xii
Cletus sedit ann̄ xii mens i Dies xi.
Clemēs sedit ann̄ viiij mens ii. Dies x
Anacletus sed ann̄ viiij Mens ii Dies. x.
Alexander sed ann̄. x. mens vii. Dies ii
Xistus sed ann̄ x mens ii Dies. i.
Teleſphorus sed ann̄ xi. mens iii Dies xxi
Ygnus sed ann̄ iiii mens iii Dies. iiii.
Pius sed ann̄. xuiii. Mesim Dies iii.
Anicetus sed ann̄ xi mens iiij Dies iii

Einsiedeln 359 (1066) p. 59

Abb. 122b

Willibaldi vita S. Bonifacii
Pertz. mon. Vorzi II p 345.
cf. Cod. N: 247
p 475

21

Jaffé Bibl.
III 454-5

ut per maximam fe europe partem fama ei per
ferrepere. & exbrit_tanie partibus seruorum di
plurima adeum tam lectorum quam & ia scrip
torum. aliarumque artium eruditorum u
rorum congregationis conuenerat multitu
do. Quorum quippe quam plurimi regulari
se ei institution subdiderunt. populumque
aberratica gentilitatis profanatione. plu
rimis in locis euocauere. Et alii quidem in
prouincia hessorum. Alii & ia in turingia dis
persi late per populum. paganos ac uncos uer
bum di predicabant. Cumque ingens utri
usq; populi multitudo. fidei sacramenta mul
tis milibus hominum baptizatis perciperent.
Iam de functo beate memoriae gregorio
cundo sedis apostolice papę & glorioso pręsa
te sedis gregorio umore. apostolici culminis
cathedram presidente. denuo romam nuntii
eius uenerunt. Semq; sedis apostolicę pontificē
allocuti sunt. eiq; prioris amicitię foedera. que
miserunt. inter abante cessore suo. seo bonifa
cio eiq; familię conlata sunt manifestauerunt.
Sed & deuotam eius institutum humilitatis
apostolicę sedi subiectionem narrauerunt.
Et ut familiaritati & cōmunioni sēi pontifi

Einsiedeln 370 (194) fol. 21^

Abb. 199a

Willibaldi vita S. Bonifacii
Scr. mon. Germ. II p 345.
cf. Cod. N. 247
p 475

21

Jaffé Bibl.
III 454-5

ut per maximam fa europe partem fama ei per
strepere. & exhortatione pastibus seruorum di
plurima adeum tam lectorum quam & cia scrip
torum aliarumque artium eruditorum u
rorum congregationis conuenerat multitu
do. Quorum quippe quam plurimi regulari
sedi institutioni subdiderunt. populumque
aberratica gentilitatis profanatione. plu
rimis in locis euocauere. Et alii quidem in
prouincia hessorum. Alii & cia in turingia dis
persi late per populum paganos ac uicos uer
bum di predicabant. Cumque ingens utri
usq; populi multitudo. fidei sacramenta mul
tis milibus hominum baptizatis percipere ent.
Iam de functo beate memoriae gregorio se
cundo sedis apostolice pape & glorioso pri fa
tre sedis gregorio uenere. apostolici culminis
cathedram presidente. devotoromam nume
eius uenerunt. Scmq; sedis apostolice pontifice
allocutus sunt. eiq; prioris amicitie foedera. qui
muser uoluntate abauite cessore suo. sco bonifa
cio eiq; familie conlata sunt manifestauerunt.
Sed & devotam eius in futurum humilitatis
apostolice sedi subiectionem narrauerunt.
Et ut familiaritati & communioni sei petri

Einsiedeln 370 (194) fol. 21^

fecisse atque [illegible] sedis apostolice exinde electio
ne subiectos communicare quem tamdiu ex
optata erant precatem; S. cum ergo ses
sedis apostolice papa pacificum prosperi pre
sponsum & suam sedisque apostolice famu
latum & amicitie communionem tanto cobo
ctius quanto & tam sibi subiectos conciliauit;
Suprosque archiepiscopatus pallio cumunere
bus diuersisque sororum reliquis honorifice
munus honoratam; & diuersibus ergo
nuntiis respontanea uim apostolici referen
tibus responsa tam gratia [illegible] apos
tolica sedis numinum confortatus deuo
cionis suffragio opera diuine misericordie
inspiratus duas ecclesias dno fabricauit.
Una quippe in fridesdare qua in honore sci petri
capi apostolorum eserauit altera uero in langa
dun in honore sci michahelis archangeli dedicauit.
Duo quoq monasteriola duobus ecclesiis hisq
nouissima seruorum multitudine subrogauit. Quo
usq hodie gloria & bencdicto & gratiarum actio
dno de deuote efficitur. Hisq omnibus rite efec
tis. bagnariorum temporib. hugoberti ducis adiit
terras. Predicationisq studium apud eos diligenti
sime exercuit. & multas considerando ecclesias ec

Einsiedeln 370 (194) f. 21v

p1-3- inter fragm. relata Cod. 311

Titi Liuii Historiarum Liber primus.

FACTURUS NE SIM OPERAE PRETIUM. SI AUT RI mor dio urbis res tā per scriptores. nec Satis scio. nec si sciam dicere ausim. quippe. qui ceū uetere tū uulgata m esse rem uidea: oū noui sēp scriptores. aut in rebus certius aliquid allaturos se. aut scribendi arte rudē uetustatē superaturos credidi. Utcūq; erit. iuuabit tam rerū gestarū memoriae principes terrarū pti puirili parte & ipse cōsuluisse. et si in tanta scriptoy turba mea fama in obscuro sit. Nobilitate ac magnitudine eoy quino mini officiet meo cōsoler. Res. pretereā & immēsi operis. utq; supra septingentesimū annū repetat. ecque ab exiguis profecta initiis eo creuerit. ut iā magnitudine laboret sua. legentiū plerisq; haud dubito quin primae origines proxima quae originib; min̄ prebitura uoluptatis sint festinantib; ad haec noua quib; iā pridē pualentis pti uires se ipse confi ciunt. Ego contra hoc quoq; laboris pmium petā. ut me ac spectu malox quae nra tot p annos uidit etas. tantis p certe dū prisca tora

toresq; ca belli gla & populo romano ita ceu suū conditoris q; sui parentē martē possi mū ferat. tā & hoc gentes humanae pati ant̄ aequo animo. quā imperiū patiunt̄ Sed haec & his similia ut cūq; animaduersa aut existimata erunt. haud in magno equidē ponā discrimine. Ad illa mihi pse quisq; acrit̄ intendat animū. quae uita aut mores fuerint. p quos uiros. quib; artib; domi militiaeq; & partū & auctū imperiū sit. Labente deinde paulatim disciplina. uelut dissidentis primo mores sequatur animo. deinde ut magis magisq; lapsi sint. tum ire coeperint praecipites. donec ad haec tempora quib; nec uitia nra nec remedia pati possumus puentū. Hoc illud & praecipue cognitionē rerū salubre ac frugifer. omissa exempli documenta uti inlustri posita monimento intueri. inde tibi tuaeq; reip quod imitere capias. inde foedum inceptu. foedū exitu quod deuites. Cā erit aut me amor negotii suscepti fallit. aut nulla ūquā respub. Nec maior. nec sanctior. nec bonis exemplis ditior fuit. Nec inquā ciuitatē tā sera auaritia luxuria q; inmigrauerint. Nec ubi tam diu paupertas ac parsimonia honos fuerint. Adeo quanto rerū min̄. tanto min̄ cupiditas

Einsiedeln Stiftsb. 348 (315), p. 4

ascanius aeneæ filius erat. tamen regno imperium
ei ad puberē aetatem incolume mansit. tan
ti spatium tutela mulieb̄ri. tanta indoles in lauinia
erat. Res latina & regnū habitū patrium
que puero fuerit haud ambigā. quis enī rētā
uetere procerto ad firmā. hicine fuerit as
canius. an maior g. hic. creusa matre illo
incolumi nat. comesq. inde patrīs fugae.
quē iulū eundē iulia gens auctorē nominis
sui nuncupat. Is ascanius ubicūq. & quacūq
matre genitus. Certe natū æneā constat. Abun
dante lauini multitudine. floremē iā urbī
res erant atq. opulentā urbē. matri seu no
uercæ relinquit. Nouā ipse aliā sub albano
monte ēdidit. Quæ absitu porrectæ indor
so urbis longa alba appellata. Inter lauinū &
albā longā colonia deducta. triginta fer
me inter fuere anni. Magnis tantū tamen
opes creuerant. maxime fuisse & ruscis. ut ne
morte quidē æneæ nec deinde inter muli
ebrē tutelā rudimentū que primū pue
rilis regni mouere arma. aut metu etrusci
que. aut ullis alii accolæ ausi sint. Pax
ta ē uenerat. ut etruscis latinisq. fluuius
albula quē nē tiberī uocant finis eēt. Silu
in colli fec. Proca deinde regnat. Is numitorē
atq. amulium procreat. Numitori qui stirpis maxi
mus erat. regnū uetus tum siluæ gentis lega
t. Ius tamen uis potuit. quam uoluntas
patris aut uerecundia aetatis. Pulso fratre.
amulius regnat. Addit sceleris scelus. stirpē
fris uirilē inter emit. fratris filiæ reæ siluæ p
speciem honoris cū uestalē eam legisset. perpe
tua uirginitate spem partus ademit. Sed debe
batur ut opinor fatis tantæ origo urbis. maxi
mique secundū deorū opes imperii principiū.
Ut compressā uestalis cū geminū partū edi
disset. seu ita rata. seu quia dis auctor cul pæ
honestior erat. martem incerte stirpis patrē
nuncupat. Sed nec dii. nec homines. aut ipsam
aut stirpē acrudelitate regia uindicant. Sa
cerdos uincta in custodiā data. pueros inpfluen
tē aquā mitti iubet. forte quo dā diuinitus
sup ripas tiberis effusus. Lenib; stagnis nec adi
riusquā adhuc cursum poterat amnis. &
posse quā uis languida mergi aqua infantes
spem ferentib; dabat. Ita uelut defuncti regis
imperio. In proxima alluuie ubi nē ficus rumi
nalis est romula rē uocatā ferunt pueros ex
ponunt. Vastę tū inhis locis solitudines erant.

regem sabinoꝝ legationes. eo quod maximũ tacitũ
pomen in his regionib; erat Conuenie bat Cen
nenses. crustũ inique & antẽ nates erat ad quos
eius iniuriae pars pertinebat Lente agere instituus
sabiniq. uisi sunt. inter se tres populi cõmunit
bellũ parant Nec rustumini quidẽ atq. antem
nates spardore iraque cẽninen siũ sat asse impigre
moueant. Ita pse ipsũ nomen cẽninũ in agrum
romanũ impetũ fecit. Sed effuse uastantibus
sit obuiuscum exercitu romulus. Leuiq. certamine
doc & uanã sine uiribus iram. Exercitũ fundit fugatq.
fusũ psequit. regem in proelio obtruncat & spoliat.
Duce hostiũ occiso. urbem primo impetu capit.
inde exercitu uictore reducto. Ipse cum fastu sur
magnificus tum factoꝝ ostentator haud minor.
spolia ducis hostium caesi suspensa. fabricato
ad id apte ferculo gerens. in capitolium ascen
dit. Ibiq. ea cum ad quercum pastoribus sacrã
deposuisset. Simul cum dono designauit
templo iouis finitimis cognomen q. addidit. Do
Iupiter feretrius inquit. haec tibi uictor romu
lus rex regia arma fero. templum q. his regio
nibus quas modo animo metatus sum dedicabo dẽ
opimis spoliis. quae regibus ducibusq. hos
tium caesis me auctorem sequentes posteri
ferent Haec templi est origo. quod primũ omniũ
romę sacratum est. Ita deinde diuinum
nec u

ouantem romulum hersilia coniux precibus
raptarum fatigata orat. ut parentib; earum de
ueniam & in ciuitatem accipiat. Ita rẽ coalescere
concordia posse. facile impetratũ. Inde contra
crustuminos profectus, bellum inferentes.
Ibi minus & iam quod alienis cladib; cecide rant
animi certamini fuit. utroq. coloniae missę. plu
res inuenta qui ppt ubertatẽ terrae in crustuminũ
nomina darent. Et roma inde frequenter migra
tum est. Parentibus maxime de propinquis rap
tarum. Nouissimum ab sabinis bellũ ortum.
multoq. id maximum fuit. Nihil enim priãuit
cupiditatem actum est. nec ostenderunt bellum
prius quam intulerunt. Consilio & iã additus
dolus. Spurius tarpeius romanę prę erat arci
Huius filiam uirginem auro corrum pit tatius.
ut armatos in arcem accipiat. Quam forte ea
tum sacris extra moenia peragendis erat. Acceptã
obrutam armis necauere. Seu ut ui capta potius
arx uideret. seu proditionis exempli causa. ne
quidquam fidum pditori esset. Additur fa
bulae. quod uulgo sabini. aureas armillas magni
ponderis brachio leuo gemmatosque magna
specie anulos habuerint. Pepigisse ea quod in ini
tris manib; haberent. Cosecuta illi pro aureis dona
congesta sunt quae iam expacto tra den di quod
in sinistris manib; esset & derecto arma petisse

Einsiedeln StiftsB. 348 (315) p.10

confestī romana inclinatur acies. fusaq.
est aduetetem portā palatii.
Romulus & ipse turbā fugientiū actus. arma
ad celum tollens. iuppit. tuis inquit ussus auib.
hic in palatio prima urbi fundamta iecī. Arcē
iam scelere emptam sabinī habent. inde huc
armati superata media uallē tendunt. Actu
pat deū hominūq; hinc saltē arce hostes. de
me tarpeie romanus fugāq; foedā sistē
hic ego tibi templū statore ioui quod mani
mentū sit posteris. tua p senem ope seruatam
urbem ee uoueo. Hec precatus ueluti sisen
sissē auditas preces. hinc inquit romani iup
pit optimus maximus resistere atq; iterare
pugnā iubet. Resistere romani tanquā
celesti uoce iussi. ipse ad primo res romulus
pro uolat. Mettius curtius ab sabinis princeps
abarce decurrerat. et effusos egerat romanos
toto quantū forospatiū. Nec peculiam
aporta palatii erat. clamitans. uicimus fidos
hospites imbelles hostes. iā sciunt longe aliud
esse uirgines rapere. aliud pugnare cū uiris
Ineū hec gloriantē. cū globo ferocissimoy
iuuenū romulus impetū facit. Ex equo tū
forte mettius pugnabat. Eo pelli faciliū fuit
Pulsis. romani p sequunt. Et alia romana

facto dirimere infestas acies dirimere. ipas.
hinc patres hinc ipsos parentes nefas sanguine nefando
socer generiq; resp gerent. ne parricidio
macularent partus suos. nepotū illi hi liberoy.
pgenie. si ad finitatis int uos si conubiu pigeat.
In nos uertite ipas. nos causa belli. nos uulnerū
accediū uiris ac parentib; sumus Melius
peribimus. quā sine alteris urbm uidue
aut orbe uiuemus. Mouet res cū multitudinē
dictū duces. silentiū et repentina fit
quies. Inde ad fedus faciendū duces p de
unt. Nec pacē modo sed ciuitatē unā ex du
abus faciunt. regnū consociant. imperiū
omne conferunt roma bigemina urbe
ut sabinis tam aliquid dare. quirites ab cuiib.
appellati. Monumtū ei pugne ibi primū
exp funda emersus palude equus cui tau sinua
do stetit. Curtium lacum appellarunt
Ex bello tam ciuili tā repente pax carior est
sabinas uiris ac parentib. et ante omnes romulo
ipsi fecit. Itaq. cum populū in curias xxx diui
dere. nomina earū curiis imposuit. Idnon
traditur cumb dubie aliquanto numerus
maior hoc mulierū fuerit aetate an dignita
tibus suis uiroru mue. an sorte lacte sint. que
nomina curiis dederint. Eodē tempore et

Einsiedeln Stiftsb. 348 (315) p. 11

Abb. 21

Quo ubi dictator conspexit: iamenum et
ipse inde serta hostium castra penetrauerat:
cupientem mulcrem discurrere ad praedam.
spe inrecta maioris in urbe pdae adportam
duci: receptusq. intra muros. in arcem quo
ruere fugientium turba audebat pergit.
Nec minor caedes in urbe. quam in proelio fuit:
donec abiectis armis. nihil pter uitam pe
tentes dictatori deduntur: urbs castraq. diripi
untur; postero die singulis captiuis ab equite
ad centurionem sorte ductis. equorum eximia
uirtus fuerat. binis aliis sub corona uenunda
tis. exercitu uictorem opulentumq. praeda.
triumphans dictator romam reduxit.
Iussoq. magistro equitum abdicare se ma
gistratu. ipse inde abdicat die sexto
decimo reddito in pace imperio. q in bello
trepidisq. rebus acceperat; Classi quoque
ad fidenas pugnatum cum ueientibus
quidam in annales retulere: rem acq. difficilem atq. incredibilem. nec nunc adeo satis
adhoc amne: et tum aliquanto utraueteribus
accepimus arctiorem nisi uim traiectu forte fluminis

claudius crassus spurius naeuius rutilius
tres. sergius fidenas. sex iulius tullus;
spectaculum comitate etiam hospitum. am.
adquam publico consensu uenerant: aduenis
gratus affuit; post ludos scenicos sedi
tiose tribunorum plebi fuere obstrepentium
multitudinem. qd admiratione eorum
quos odissent stupens. in aeterno se ipsa
teneret seruitio. et non modo adspernen
sulatus in partem reuocandam aspirare
non auderet. aut sua aut suorum meminisset;
Desineret ergo miscere cum nemo deco modis
plebis ageret; Compendi laborem ac peri
culum. unde emolumentum atq. honos speret.
Nihil non aggressuros homines. si magna conatis.
magna pmia proponantur. utquidem aliquis
Tr. pl. ruat cetus incertamina. periculo
ingenti: fructu nullo. Ex quibus procerto
habeat patres aduersus quos tenderet bello
inexpiabili se prosecuturos apud plebem.
pro qua dimicauerit. nihilo se honoratiore
fore. neq. sperandum. Neq. postulandum
esse. magnos animos magnis honorib;

r Sed ne emit
nisi quide
crcandis q
comunia c
comitia pat
ac plebis.

N°

Einsiedeln 348 (315) p. 22.

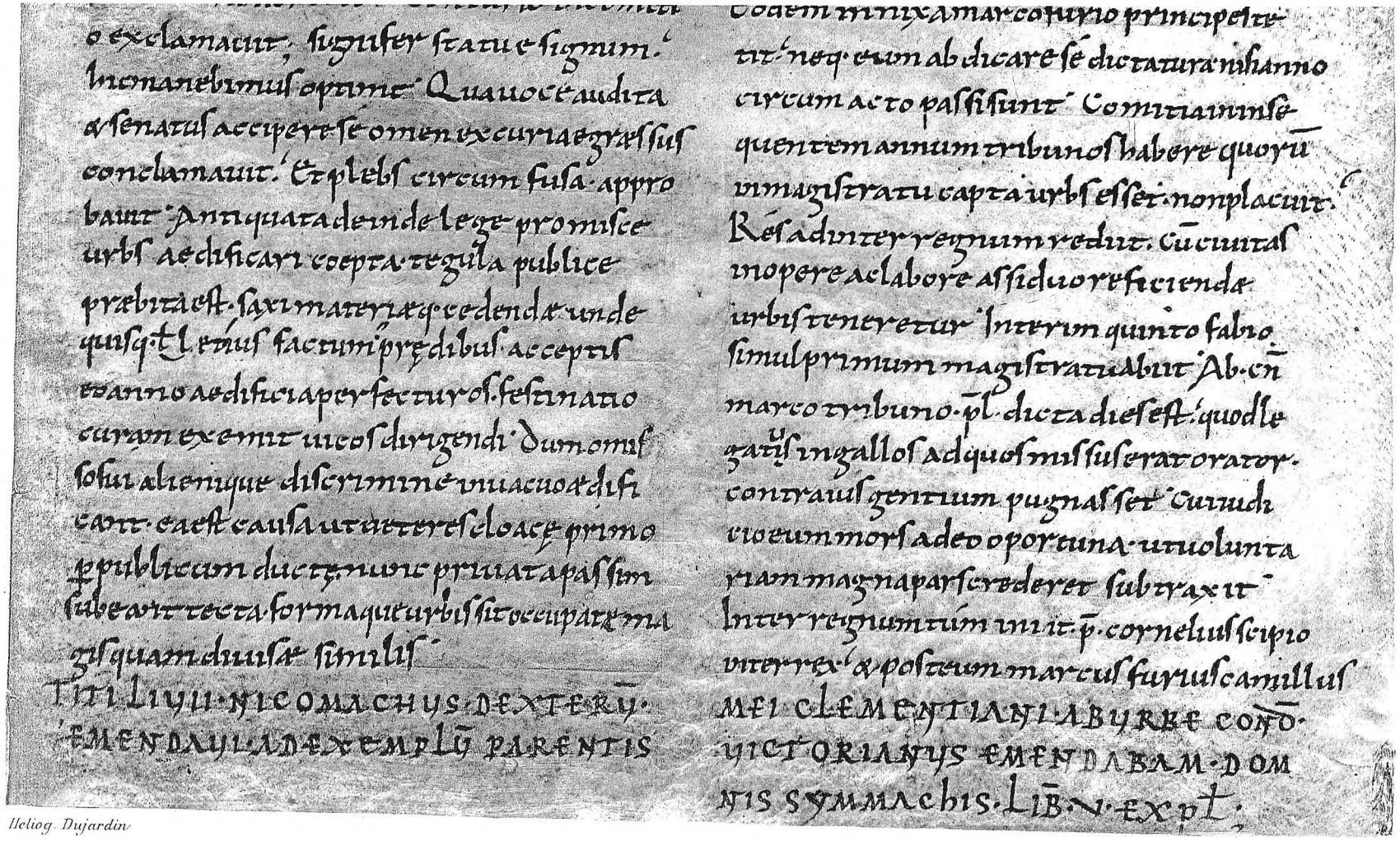
Einsiedeln. 348 (315) p. 69

accustodius passim ferarū ritus ternunt.
Nunc absecundis rebus magis etiam solito.
incaut, siuobis in animo est uerimoem
uestra nec pa ti hac comma gallia sheri.
Prima ungula capite arma hr equme sme
sequimur in adcaedem N adpugnā; nisi ume
ros somno uelut pecudes trucidandos tra
didero. non recuso eundem ardeae rerū
me arum exitum. quem romae habui
Aequissimi quisque persuasum erat. tan
tū bellourum nemuneus quam eatēpes
tate esse; contione dimissa corpora curam
intenti quamox signum daretur
Quodato: primae silentio noctis adpor
tas camillo prestofuere. Egressi haud p
culurbe sicut praeductū erat castra
gallorum intuta neglecta que abom
ni parte nacti. cum ingenti clamore em
uadunt; nusquam proelium. ommibus
locis caedes est. nuda corpora absoluta
somno trucidant. extremo stramen pauor
cubilibus suis exercitos. quae aut unde uis
esset ignaros in fugam & quosdam in hos
tem ipsum in profundos tulit. Magna pars
magrum antiatem delati. incursione
coepit. & ruscis etiā aquib; bellū gallicū
inse auertissent. ludibrio ee clades suas aux
teperauere animis quim extemplo impetū
facerent. Conpressiq. cedicio centurione quē
sibimae ipsi pfecerant. rem in nocte sustinuere
Tantū par camillo defuit auctor. Cetera
eodē ordine eodēq: fortunę euentu gesta.
Quin etiā ducib; captiuis qui ęde in noctur nę
sup fuerant. ad alia manū tuscorum
ad salinas pfecti. Nocte insequentem exim
puso maiorē cędē ediderūt publica q:
uictoria quantes uios redeunt. Romę
interi plerūq: obsidio segnis. & utrimq:
silentium esse. adiutantum gallis uentis.
ne quis hostium euadere inter stationes pos
set. Cum repente iuuenis romanus id mira
tione mse ouet hostesq. conuertit, sacrifici
um erat statum in quirinali colle gentifabię
Adid facien du claudius fabius dorsuo gabi
no cinctus sacra manib; gerens. cum deca
pitolio descendisset. per medias hostium sta
tiones egressus. nihil aduocē cuiusquam
terrorem uemotus. in quirinale colle pue
nit. Ubiq. omnib; solleniter pactis. eadem
reuertens similiter constanti multitudinis

oppressos. sic. m. manlium mersamq; obrutā
foenore partem ciuitatis in libertatem ac lucē
extrahentem proditum inimicis. signare
plebem popularesq; suos ut ruguleantur.
Hoc ne patiendum fuisse est. Quadruum dictā
torii non respondere ut consularis. fingē
rent mentitum ante. Atq; ideo non habuisse
quod eum responderet. Cui seruo unquam
mendacii poenam uinculā fuisse. nō nobuer
int esse memoriam noctis illius quae
pene ultima atq; aeterna omni romano
fuerit. non specie magnitudinis gallorum per
tarpeiam rupem scandentis. sed nomine ipsius
m. manli qualem eum armatum plenumq; su
doris ac sanguinis. ipso pene ioue ereptoex
hostium manibus uidisset. sed libri sacrifi
ris. gratiam seruatoris patriae relatam at
que emprope caelestem cognomine certe capito
lino iouiparem fecerunt. eum patriuinctum uin
carcere in tenebris obnoxium carnificis arbitrio
ducere animam. Adeo unoomnibus satis
auxilio fuisse. nullam opem in tam multis
unesse. iam nec occidere quidem turba ex eo
loco dilabebatur. refracturosq; carcerem
nabantur. cum remisso id quod ereptum
erant. ex se. manlius undis liberatur.

gationis ius externo nouciui comparatum
regeret. Re crudescente manliana seditione.
sub exitu anni comitia habita. Creatiq; tr.
milit. consulari potestate. sergius. cornelius.
maluginensis. iii. p. ualerius. postu
mus. m. furius. camillus. Quintus
seruius sulpitius rufus. ter. claudius
papirius. crassus. titus quintius cincinnat. iii.
Cuius principio anni. patribus. et plebi per
opportune extincta pax data plebi. quod non
auocata dilectus spem coepit. diu tā potentē
habere. ducē foenoris expugnandi patribus.
ne quo ex tot terrore auocarentur animi.
absanandis domesticis malis. Igitur cum
pars utraq; acrior aliquanto cohorta esset
in propinquum certamen aderat. et manlius.
ad uocata domum plebe. cum principibus
nouandarum rerum. interdiu noctuq; con
silia agitat. plenior aliquanto animorum
irarumq; quam antea fuerat. iram accenderat
ignominia recens in animo ad contumeliam
in experto ipse dabat. Quod nec ausus
esse idem in se dictator. quod in spurio
moelio cincinnatus. quinctius fecisset.
et uinculaq; suorum inuidia. non dictator
modo abdicando dictaturam fugisset.

Einsiedeln StiftsB. 348 (315) p. 87

Heliog. Dujardin

Chatelain, Pal. Pl. 111 T. LIVE, 1e décade — Einsidlensis 348 (s. X) p. 76

Einsiedeln, StiftsB. 348 (315), p. 76

Chatelain, Pal. Pl. 111

da · nonuniuersa etruriatantũterramarq; pollens. atq; interduo maria latitudine obtinens italiæ · bellouobis pareſt. Quodcũ ſit quæ · malũ ratio eſt experiri · bona alia exſpectari · Cum iam utrum tuis uirtutibus ſatis ſit ampliſſe · alio poſſit · fortuna certe locum non reliquerit · ferri non poſſit · hinc capitolium eſt · ubi quondam capite humano inuento · reſponſum eſt · eo loco caput rerum humanarum imperium fore · Hinc cum augurato liberaretur capitolium iuuentas terminusq; maximo gaudio patrum ueſtrorum mouere ſe non paſſi · Hic ueſtæ uirgines · hæc ancilia cælo demiſſa · hæc omnes propitii manentibus uobis dii · mouiſſe eos camillus cum alia ratione · tum ea quæ ad religiones pertinebat maxime dicitur · Sed rem dubiam decreuit uox opportuna emiſſa · Quod cum ſenatus poſt paulo de his rebus in curia haberetur · cohortes q; expræſidis reuertentes · forte agmine forum tranſirent · Centurio in comitio exclamauit · ſignifer ſtatue ſiſte ſignum · hic manebimus optime · Quam uocem audita a ſenatus accipere ſe omen ex curia egreſſus

INCIP LIB · VI ·

Quæ ab condita urbe roma ad capt[am] eam urbem eandem romam ſub regibus primum · conſulib · deinde ab dict[atoribus] bus · decemuirisq; actum · bunus conſularibus geſſere foris bella domi ſeditiones · quinq · libris expoſui · res cum uetuſtate nimia obſcuras · uelutique magno exinteruallo loci uix cernunt · Tum quod paruæ & raræ per eadem tempora litteræ fuere · una cuſtodia fidelis memoriæ rerum geſtarum · et penes quoſque in commentariis pontificum · aliiſq; publicis priuatiſq; erant monumentis · incenſa urbe pleræque interiere · Clariora deinceps certioraq; ab ſecunda origine uelut ab ſtirpibus lætius ſoliditas q; renatæ urbis geſta domi militiæq; exponentur · Ceterum primo quo adminiculo erecta erat eodem rurſus amarcoſurio principe ſtetit · neq; eum ab dicare ſe dictatura nihil anno circum acto paſſi ſunt · Comitia inſequentem annum tribunos habere quorum

Et alīr. quod effugiam ꝑdicu regi.

& sic effugi manus eius. Si gloriari oportet
non expedit. nō expedit quidē. Uenias
aut aduisiones & reuelationes dni. Scio
hominē in xpo ante annos quatuordecim
siue in corpore. siue extra corpus nescio.
dr. scit. raptū huiusmodi usque ad tertium
caelum. Et scio huiusmodi hominē. siue
in corpore siue extra corpus nescio. dr. scit.
quō raptus ē in paradysum. & audiuit ar
cana uerba. quę non licet homini loqui.
Pro huiusmodi gloriabor. ꝓ me aut nihil glo
riabor. nisi in infirmitatib; meis. Nā &
si uoluero gloriari. non ero insipiens. Ueri
tatē enī dicā. Parco autē ne quis me existi
met supra id quod uidet aut me. aut audit ali
quid ex me. Et ne magnitudo reuelatio
nū extollat me. datus ē mihi stimulus
carnis meę. angelus satanae. ut me colafi
zet. Propt̄ qd ter dnm rogaui. ut discede
ret ame. & dixit mihi. sufficit tibi grā mea.

Ideo aut hoc dē. ne quis eo bicorē & quidā his gloriaris. cum sint mīl ca flagella peccatoris.

Visiones quę in somnis uidet reue lationes. alisq; somno sibi infirmita tes reputat. dnō autē uisiones.

Vbi angelicę uirtutes ēminent. seruatur augustinus.

Siue quę nullis affectibus siue quę impossibile & humanā ap pere naturā.

Quanta putauit ee. quę eglau ue mercō mihi ee stimulus necessarius. qui me homine demonstrat. Siue diabolus q tribulationes. & plagas fusertabat. siue dolor capti tis. qui sanandas. ētrarius dr. ee sa nitati. & tē membris posse legimus sue ētrarie dor. alibi dē. Videoad hās legē in membris meis.

Ad me glorificandū. & adiu tandū multorū. ubiq; a stimulo ad pugnandū.

Honestius expedit q ne
essitate ē pellor. q nobis
gloriandū; inme. expe
dit nra hereticos.

Putabat enī qd in corpo
re erat. qui sensit mortē.
putabat q ē extra corp
fuisse. pre colestitudine. aq;
eudentia uisionis.

Qui sufficiunt mani
festa. q iam sieglerē
occulta.

Ut beatus augustinus
dic. stimulus carnis. i
sensus contra carnis.

Einsiedeln 16 (557) f. 95r

papp̃io · Flemmoꝛe · clem̃
tũ dr̃ materia uniũſima
us Nuncupauer̃t · namq;
auctoꝛes quemadmodũ
linguas ſic eaꝝ clemẽta
diuerſum ·
A latitudinẽ · altũ et ꝓfun
dum ·
Latitudinẽ · deorſa · et ſi
niſtra ·
Longitudinẽ · ante et
poſto · Equalitate ſima
ioꝛ aut minoꝛ alia
uideat̃ · unã aut duas
aut tꝛes uirgulas habeat ·
Jneadem · in una ·
Jnt̃ ſe ſonoſiudent̃ · idẽ
alt̃ alteriuſ ſonum ·
O primuſ · quaſi · i · hꝛ
eꝛa ſonum habet ·
u hic · Compactũ occul
tũ · breuem JNC̃ SON̄ FTIA
S̄ DEF PIRS

ſub quã in uocalib · ut
compaginauiſ ꝓpoſitiue
poſitus ẽ
Tranſeuntiũ in aliaſ · ut
augeo auctus ·
F et non ut lego legi ·
J c̃ · ut colloquiũ ꝓ con
t augeo auſi · et non tranſ
euntiũ ut inſula con
feſſio ·
A barbaꝛiſ inuenta dicuntuꝛ
phenices primi repperiꝛunt
lineaſ quiminime utunt̃
declinationib̃ ſiue aliꝑa
gani ·
Semideoſ · et · ſ · ũ · ut ꝓpiuſ
q eccliũ non meruit licere in
celebratione hoꝛtoꝛe habe
reuit · Sed q minimo h utiꝰ ·
meliuſ allatiuuſ · licere · i ·
adũbiũ poſſit intelli ·
Anceipites · que ecutraq; par
te poſſunt habere captaꝝ

feſſoſ · Thebet · ſub cog
nominanant̃ atheſeo
OCTAVIAN · abodauia
matre · q ꝓp̃ e odauuſ
SED ABEVRIP po · qdmulle
gir̃ piſcina ta — qduꝛ
ut ahuolumꝛ eu — ꝓpſ
uic̃ e ubi ꝓſeſ com ſeꝝ
bella · et ꝓaeq; puoſ · illa
die na — e ille mille nouco ·
Tucidideſ qd adhuc apoꝛ
et denominatiuũ · EIVSDI
FORME · id qd formaꝝ
apellatiua reperiunt̃
& ꝓpria · CORONI
DES · amatre q ſimilit̃
appellabatuꝛ · eoꝝ nideſ ·
undeoꝝ nidium templũ
aeſculapii · pid quod
conuenienter id
quod continet ·
Nãſimula eqñ ei de ipſo
teꝝ loqꝝ · AESCHYLAIV ·
filiũ apollonis · MAIE

filia adlatinis · MERCURIV
ipſe dr̃ locuciones eoqd
facundia loquendiha
buerit · ATLANTIS NATE
q̃ma dr̃ THESIDE · atheſe
q anno ccio ꝓpoena
ſtatuta minoꝛ tantũ
int̃ emit · atq; ideo regnũ
ꝓmeruit · CICROPIDE
ſimilit̃ a rege · &
MVLIDE a condittoꝛe
NUMANV · adiectiuũ
animancia · EXCIPI
VNTVRTAMEN
H · Q · C · R · P · V · P ·
qua & apud geoſ
diptonꝛongoñ con
ꝛa regula mutabiloꝝ
ſimiliũ · nec q a ea deberent
ultimaſ gonꝛuoꝝ inideſ
inicoꝛꝛeptam mutare ea
tm̃ducunt · DEMADES
qd licet diptonꝛongo apd
geoſ non habeat eꝛra

Einsiedeln 32 (1060) p. 3

Abb. 221a

Abb. 221b

neutro
denumero certum est
quia in qualitate uocis
cognoscit ut ostiū · etiā
et animal · similiter
& de cōmune intellegi
potest utrū illa uox sic ē
sacerdos aduterq; genꝰ
respicere possit ·

Nā nulla uoce nec mas
culinū nec fem̄ ostenditᵘ
sed intellegit̄ et uox ad
utrūq; genus posse
respicere ·

Et notandū qd ēstitutiq
uoces sunt nonsolū ad
masc̄m et fem̄ sed etiā
ad cōmune et neūm genꝰ
Illud aut̄ rerū qd natu
ra aliud ē et aliud femi
na quantum addiscere
ciorem socius ·

quibusdā tam̄ acciden
tiis cōmunia habere
possunt̄ noīa ut homo &
sacerdos quas accidentias
qualitate uocis potius
quā natura cognoscimus
quia illa uox sine dis
cretione sexus utrūq;
comprehendit

Virgō uero quando dico
tantū masculum de
monstro · similiter
quando feminam
mulierem ·

Bubo genus auis ·

Dāma genus animalis ·

patrueles similiter ·

patruus frat̄ patris

matertera soror matris

Amita soror patris

Auunculus frat̄ matris ·

Liber int̄ corticē et arborē ē

Libra · pondus ·

fiber · animal id̄ bever ·

Fibra fibre quedam

Einsiedeln 32 (1060) p.47

cum neutro genere proferunt
ut uir tua & reliq ·

De personis testiaū infinitae
Itaq; plerisq; eget pnomē
ut definiatur · Inaliquibus
uerbis testia persona finitae
sic tonat pluit fulminat
quę addm̄ tantū ptinent

Qd superior · senior · potenꝰ
p connumerationem
qua simul numeram nosillis

Praeterea innominat · sonę
Inrationalibus uerbis ubi deficiaus p
φλοιεβοc · uox arboris ·

Conformationis id̄ cōficiones

Per apostrophos id̄ quando
transfert̄ de pma ad ultimā

Qd solū iouem ptinent
sic sunt & noīa p̄pria

quę non ptinent nisi adunū
Et quasi sunt haec ppria uerbox ·
Explt lib̄ viii · Incip̄ viiii
In principio mouent̄ id̄

aliossonos reddunt
Meo id̄ transeo
Polibam id̄ planabam
Decerno · id̄ iudico quia qd̄
prospicitur recte diiudicat̄
Postio · id̄ finis uel status
femur dr̄ qd̄ sup genuculū ē
feminis sub et femoris facit
ferio · percutio
Vola media palmę
Grei summi dicunt gręci
loco aspirationis mutam ·
nos · s · & absidit̄ · i · finalis
& ei mutatur in · u · Ifit sum
Boyaamoi · b · mutata in · u ·
oy · in · o · Abstracta · m · re
mansit · oy · rursum
oy · mutauer̄ in o · fecer̄ q; uolo ·

Quo magis · uetustissimi
utuntur · sub ut cicero & alii
Tam̄ nedubitatio fiert · i ·
apma persona indicatiui
uolat · & uolo uis testia

Einsiedeln 32. (1060) p.85

Abb. 220a

Abb. 220b

Quomodo igit̄ se inuicē deberent susc̄ipere. manifestauit. subiciens. Sic̄ et xp̄c susc̄epit uos. Ac si patent̄ diceret. Ille decet ad tr̄as descendens. nr̄e carnis n̄ dedignat̄ ē fragilitatē susc̄ipere. Cū om̄s inquā et sin̄ęque peccatores reperisset. vn̄aq; eā scelera n̄ abhorreat. cur uos gentiles. aut uos iudęi de dignamini gentiles. Susc̄ipite ḡ uos inuicē. sic̄ et xp̄c susc̄epit uos. in honorē dī. Pulchre aut̄ in honorē dic̄. quō xp̄c n̄ sua gl̄am. sed patris quaesiuit. Quap̄pt̄. sicut ille egit. et uos agere oportet. Seq̄t̄. Dico enī xp̄m ih̄m. ministrū fuisse circūcisionis. Ac si patent̄ dicat. O tu gentilis. qui infirmus es in fide. cur iudęum in fide reph̄endis infirmū. sin̄ quē admodū tu a carnali obseruatione recessit. in qua diu p̄mansit. p̄ser̄ cū xp̄c minist̄ fuerit circūcisionis. Nanq; fides hoc manifestat euuangelica. quę octauo die. eum dē circūcisum narrat. Minister igit̄ non solū carnalis. sed etiā spiritalis extitit circūcisionis. ideoq; uos inuicē spernere n̄ debetis. Seq̄. Propt̄ ueritatē dī ad c̄firmandas p̄missiones patrū. Pulchre aut̄ ait. p̄pt̄ ueritatē dī. quia dū eaque patrib; p̄missa fuere implent̄. veritas dī et manifestat̄. et c̄firmat̄. Seq̄. Gentes aut̄ sup̄ misericordia honorare dm̄. Bene n̄ aq; dic̄ sup̄ misericordia. quia gentiles pene ab ipsa mundi creatione a sui creatoris recesserant cognitione. p̄pt̄ q̄d m̄ gis honorare debent. qm̄ cui plus dimittit̄. plus diligere cōp̄batur. P dicta denique tā gentium. quā iudęorum salutē fuisse. exemplis ostendere uolens. subiunx̄. dicens. Propt̄ ea c̄fitebor tibi in gentibus. C̄fitebor equidē dic̄. quia ipse gentes sibi c̄fiteri fecit. Similit̄ intellegi datur q̄d sequitur. Et in nomine tuo cantabo. Seq̄. Et iterū. Letamini gentes cum plebe ei. hoc et enim in cantico deuteronomii legit̄. Hic sane gentes. gentiles uocat. plebē uero. iudęos appellat. Seq̄. Et iterū. Laudate om̄s gentes dm̄ et collaudate eū om̄s populi. hoc scilicet in psalmo scriptū ē. Vbi ne quis gentes solummodo uocatas putaret. ilico psalmista subiunx̄ des. om̄s populi. Seq̄. Et rursū esaias ait. Erit radix iesse. et qui exurget regere gentes. Iesse aut̄ int̄pretatur. es mihi. Ille sed enī qui de dm̄ erat aduentur⁹ re es mihi dicere potest. Sed notandū q̄d iesse radix fuit. arbor aut̄ dauid. ramus aut̄ hui⁹ arboris. maria extitit. quę fructū dm̄ scilicet ih̄m xp̄m p̄tulit. Seq̄. In eo gentes sperabunt. Sane notandum quia hoc illi simile ē q̄d in iudę benedictione iacob dixisse legit̄. n̄ auferet sceptrū de iuda. neq; dux de femoribus eius. donec ueniat qui mittendus ē. et ipse erit expectatio gentium. Igit̄ notandū q̄m ex sui uerb̄ apl̄s orandi sūpserit occasionē. nā quia superius in eo gentes sperabunt p̄mserit. ideo subiunx̄. ds̄ aut̄ spei. scilicet si p̄misisset. credent. ds̄ fidei forte subiungeret. Haec igit̄ ut p̄dictū ē aplica oratio. n̄ inferior. sed immo maior ē patriarcharū orationibus. quippe hui⁹ ē spiritalis. illorū uero carnalis. Vnde quidā. In pinguedine inq̄ terrę. et in rore cęli desup. erit benedictio tua. Ꝑterea sciendum. qm̄ ut p̄dictū ē gaudium inter poralibus abusiue. in spiritalibus ponit̄ ppr̄ie. Ideoq; hic apl̄s ait. sine adiectione. Omni gaudio. Verumtam̄ si inter poralibus abusiue ponit̄. multo minus plenū inuenit̄. Ideoq; apte seq̄t̄. Et pace.

Einsiedeln. 38 (366), 41r

41

Abb. 216a

INCIP PAUCA NOMINUM ⁊ SENTENTIARUM
VETERIS AC NOVI TESTAMENTI SCDM
SPIRITALEM INTELLECTUM EDITA
AB ISIDORO AD OROSIUM.

Domino scō ac reuerentissimo frī orosio isidorus. Quę
dā nouissima nomina legis & euangeliǫ quę sub alle
goria imaginarie obscuantur & interpratione aliqua egent.
breuī deflorata contraxi celeriī. ut plana atq; aperta lec
toribꝫ; redderē. Quę quia inexplēta sunt adnotata breui
ī stilo scribenda decreui. Quę nec libelli modū ꝓmisit effi
cere ac plenissima figurarū mysteria explicare. Est qui
dem sensus ita ut ex eis quę posita sī & ꝓcedentia &
subsequentia intellegantī Hęc ita cognitioni tuę trac
tanda atq; ꝓbanda offerimus ut quicqd in ratione
uerbǫ ac sensuū inerudītione dependę emendatum
sollicite curesī. Ego enī mihi kīme in huius operis rep
ꝓhensione excusabilē me ipsū estimabo. quę ī meo
conseruans arbitrio. sed tuo cōmisi corrigenda iudicio.

INCIPIT DEFLORAT SCI ISIDORI.

Adā figurā xpi gestauit nā sic ille secta die format ē ad
imaginē di. ita secta mundi & ante filius dī carnis formā
induit ut reformaret hominē ad similitudinē dī. Eua de
signat ecclam factā ꝓ misteriū lauacri qđ delatere morien

Einsiedeln 131 (1063) p. 180

Abb. 219 b

chananea. accedãc ex gentibus. gerebat figurã. que tãquã ca
nis querebat micas. demensã dominorũ. deest sanan doctri
nis aplorũ et pphetarũ. Socrus petri febricitans. significat
synagogam aestu carnalium desideriorũ accensam.
cuius filia ẽ parsilla credentium. que data ẽ petro re
genda. Scriba repudiatus. quippẽ quae stũ dñm seque
bat. significat eos qui fidẽ xpi nõ ppt dñm. sed ppt lucrum
saeculi appetunt. Demoniaci quẽ dns in regione ge
rasenorũ a legione curauit. significat gentilẽ poplm
multorũ cultorũ. demoniorũ obnoxiũ. Pastores porcorũ
fugientes. q eaque gesta sunt nunciant ciuitati. significat
principes impios. qui dũ fidẽ xpi fugiunt. uirtutes
tuũ eius stupentes mirantur et pdicant. Paraliticus
iacens in lectulo. anima ẽ uitiis dissoluta in corpo
re suo. quae dum fuerit gra xpi p peccatorũ re
missionẽ sanata. cfestim pristino robore recepto. resi
gnat lecto carnis suę. mq debilitante iacebat. ad domũ
uirtutũ reportat. ut se in scientię suę secreta constringat.
et nequaquã in exteriorib⁹ ultra uoluptatibus dissoluta
discurrat. Archisinagogi filia ad quam curandam
pgerat dns. prius tamen quã ad eã ueniret. tenuit
eum a tergo mulier quae pfluuio sanguinis laborabat.
et curata ẽ. Filia quoq archisinagogi. iudeę typum

Einsiedeln 131 (1063) p. 195

Abb. 219a

ædabat ei æreos nūmos· dicebat· Dona mihi nocte istā & non
fornicari· & manebat iuxta eā nocte illa obseruans eā ne forte
caret· Stabat ergo aueſperi in uno angulo cellule ante
ubi dormiebat mulier· pſallens· et orans· pedes· et mit
tens· genuflexiones uſq· ad auroram· et exiens· Acci
piebat uerbū ab illa· qđ nulli diceret accionem eius·
Ita agebat ſemp· quouſq· una earum manifeſtauit
uitā eius· qđ non ut fornicaret intraret ad eas· ſed
ut ſaluaret· Orauit ſenex· et cepit mulier ademonio
uexari· utpote ea cetere timerent· & nō manifeſtarent eū omni
tempore uitę eius· Dicebant ergo quidā ei quę ademonio
vexabat· Quid eſt· reddidit tibi dns· qm mentita es· ut fur
nicetur enim ingredit peſſimus iſte· nō propter aliud aliquid· ſed
eum ſeſe uitaluus· hoc quippe erat nomen eius· uolens hominū glo
riā fugere· & uim maſ atenebris reuocare· dicebat audientib
cunctis cū laborare· & opere· et ſoluere· ueſperi· Eamus
domine modo· dominicalis expectat te· ubi erat ordo ipſi
us· Mutatis ergo crimnantibus illudentib ei· dicebant· Num
quid ego nō uestior corpus ut omnis· aut monachis ſolis erat

Einsiedeln 132 (803) p. 193

Abb. 216 b

HIERONIMVS AD IVRIA DEVIDVI TATI SERVANDA

B SICRAS LITTERIS ET SVPPLICITER

II
immore
scribā

II
dep carissime tibi rescribā quomodo uiuere debeas.
& uidui tui coronā inlesso pudicitiæ nomine obseruare. Gaudē animi exultant uiscera gestit affectus.
hoc te cupere ē post uirū. qđ scē memoriæ mē
tuæ tuiana multo fuit tempore sub marito. Exaudi
tē ī p̄ces & orationes eius. Impetrauit unicā filiā qđ
uiuens ipsa possederat. Habes p̄terea generis tui gra
de priuilegiū. qđ exinde camillo. & nulla tibi rara urbis
familiæ scribtē sedos nosse concubitus. ut non tā
laudanda sis. si uidua pseueres. quā execranda si pri
ana nūptiæ qđ p tanta secta gentilis femineæ custo
diērunt. Taceo de paula & eustochio. ne turpis uide
ar oris. ne occasionē exhortationis tuæ. illas laudare
uidear. Blesillamq; p̄terea. quæ marito suo. tuis secun-

Einsiedeln StiftsB. 186 (1129) p. 207

Abb. 218a

marito. Ista vii. mensibus. Illa expectabat xpi ad
uentu. ista tenet quē illa susceperat. Illa uagientem
canebat. Ista p̄dica & triūphante. Illa loquebatur
deco omnib. qui expectabant redemptionē hierusa
lē. haec cū redemptus gentibus clāmitat frater non
redimit redimet homo. Ctinalio psalmo. homo
natus ē in ea. & ipse fundauit eā altissimus. Scio
me ante hoc fere biennio edidisse libros contra io
uinianū. quibus uementes econtrario questiones. Ubi
apls concedit secunda matrimonia. scripturarū
auctoritate contriui. Et non necesse est eā integro
eā dē scribere. cū possis inde quę scripta sunt mutua
ri. Hoc tamū nemodo egrediar epistolę. admonitā
uolo. Cogitate cottidie esse morituram. & nū
quam desecundis nuptiis cogitabis.

INCIPIT AD EVSTOCHIVM DE VIRGINITATE.

Einsiedeln Stiftsbib. 186 (1129) p. 232

Abb. 218 b

1349

pxpī pegit nomine · Cumq· sentiret dnō dominorx placere · ut
sarana carnis abiecta agonū suorū prēmia caperet incaelis·
nil dubitauit acorpore solui &eē cum xpō · Conuocatis fratrib,
uale dicens cunctis· obdormiuit indnō · Cui uero siperocasi
onem gladii nonimputatur mastriū· dignitatē tām mastris
nonamisit · quia multa bona cestamina indnō usq· infinem
perpetrauit · inhornbachensi coenobio quarto die nonarx
nouembriū depositio est scī pirminii epī · Vbi pillius merita
scā experiuntur infirmi · multa beneficia xpī · Cęca uisum ·
surdi auditum · claudi gressum · uariisq· detenti infirmitatib,
misericordiā dī · quiuuit &regnat insęcula sęculorx · amen ·

EXPLICIT VITA SCI PIRMINII ·

INCIPIT VITA SCI DESIDERII EPI
ET PASSIO · quod est x· kt iuñ ·

auct. Adone V.
Canisii a. bell
VI · 345

DESIDERIVS VIENNENSIS ECCLESIAE CLARISsimus pontifex fuit · a puero quidē sanctissime imbutus·
tanta puritas scientia scripturarū eruditus· in gremio scē ma
tris ecclesię &erudite pfecit · Inde adculmen pontificale puectus·
quantę gratię fuerit · honor pace fecit ·

Fuit idē uir temporib, chlotharii regis· chlodouei maioris filii·
acfiliorū ipsius chlotharii · berebti qui sedit parisius· chilberici
qui sedit suessionis· gundrammi qui sedit aurelianis · Sigiberti qui
sedit remensium urbe · qui accepit brunnehildē anagildi regis
hispanorū filiā · quę primū arriana· post modū sacramento fidei ca
tholicis uincta· operib, flagiciosissimis disiuncta · De qua chil debtū ·
sigibertus genuit · Hunus sororē galsindā chilbericus primū habuit ·
quę post modū dolo fredegundis strangulata ē · Imperatores aū tunc
tēporis in rē puplica romana· uistinus fuit maior · Postquē iustini
anus minor · Cuius tēpore corpus beati artemii monachi reuelati
one diuina reptū · inecclesia beati lohannis baptistę apud alexandriā

Einsiedeln StiftsB. 257(449) p. 399

Abb. 222a

DE FIGVRIS NVMERORVM
PRISCIANVS GRAMATICVS

Omnitē symmache nobilitatis splendore celebratū. ac ominatur̄ munere praestantē. omni uirtutis luce fulgentē. studiis etiā optimarū artiū disciplinarumq; florentē. iustissimeq; ꝓsperā fortunę meritis uitę ꝓbantē. fama quidem antea nob absentē uenerabilē faciebat. nunc aū presentē ueritas supgressu laudes ꝑdicationis ostendit. Mediocritatis etiā alt̄issimę quasi pbię calcas tumores. et pietatis ponderib; grauissim. s. liberalissimā. Itaq; gloriosū in cęde aliqd atanta auctoritate interrogationis mereri. defigurissicut iustissti numero ūbreuiē collecta demonstrabo. et de numm̄is uel p[ondera]
deri[bus] p̄terea de tetrametris. nec [illegible]
de p̄ exercitamentis rhetoricis qu[ae]

Einsiedeln. 338, p. 272

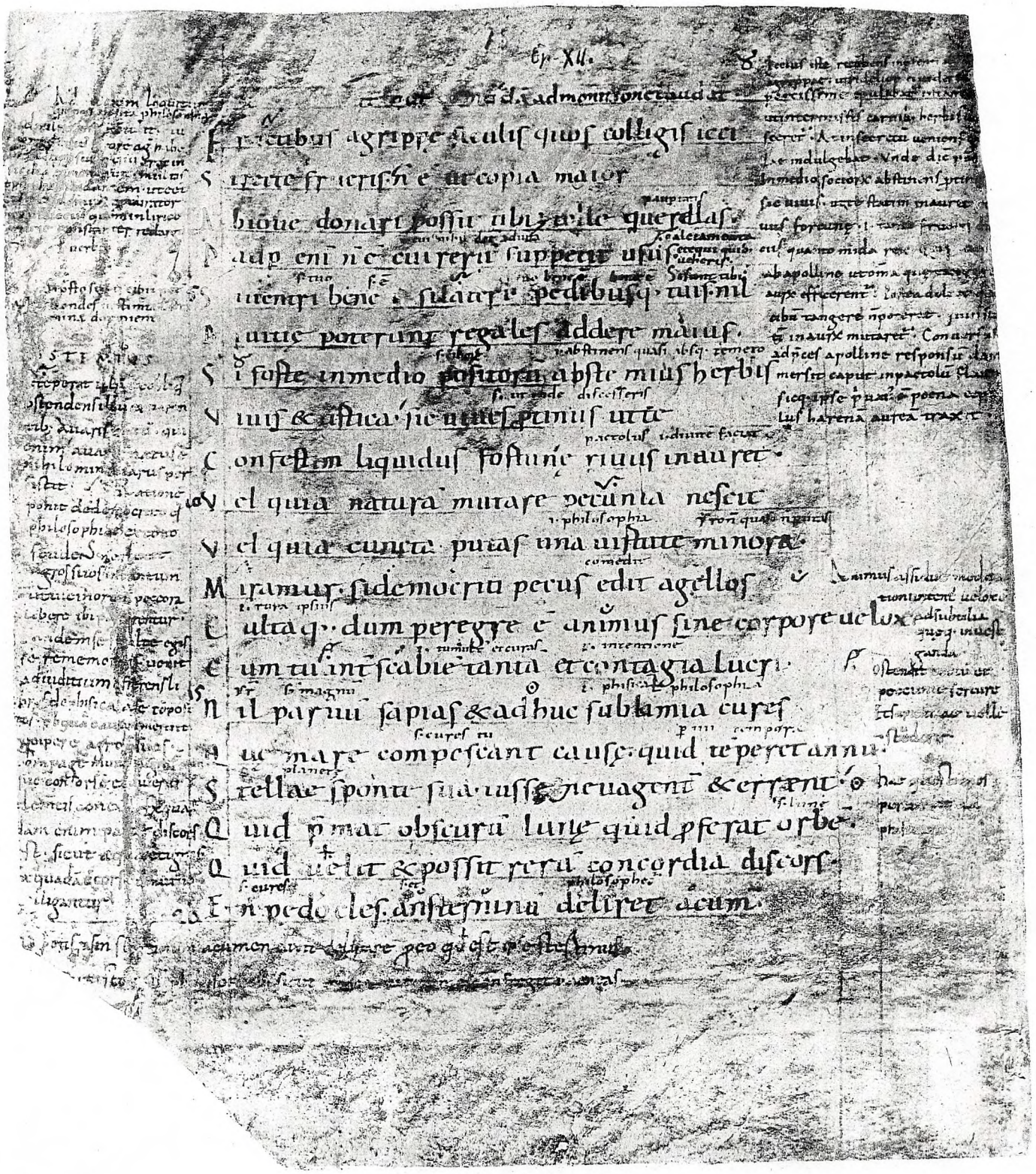
Aff 217a

Aliuſ poſt a dixit. laboribuſ uendum dei
nobiſ omnia bona. Poſt omnia inſere &
hortationē quod oportet & parere illi qui
dixit aut fecit. DE SENTENTIA.

Sententia ē oratio generalē pnuntiationē habens. hortans ad aliquā rē
ut dehortans. uel demonſtrans. q̄ leſa aliq̄o
Dehortans quidē. quomodo in illo homerico. Nonoportet & pernoctam noctē dormire conſulentem urbi. & in illo uigilando. hortans uero ut in illo. oportet pauperem. fugientem. & iam latiſſimum pontum penetrare. & ad ſcopulos applicare p̄cipites. demonſtrans uero qualitatem rei. ut proſperet enim agentes indigni occaſionem accipiunt in ſipienter male facientibus faciendi. P̄ter ea ſententiarū

Afb. 2176

Chatelain. Paléographie Pl. LXXXIX 1°

Hölzing. Dupondius

HORACE. — *Einsidlensis 365 (s. X)*

EX BIBLIOTHECA REG. ACADEMIAE GEORG. AUG.

Persius III 26 25 (19

odicum purum & sine fine [illegible]

culinea · foca secura patella

lecet pulmone rumpere uentus

od tusco ramu millesime ducas

e tium t quod habeare salinas

n phaleras · ego te intus & cinctute nouu

dmore discinctu iuuere natu

hic nucio · & fibra mercum opimu

re culpa · nescit quid perdat & alto

Einsiedeln 365 (220), fol. 19r

v. 103. Fronte derebus tibi recto uiuere talo
Arsdedit et ueri speciem dinoscere calles
Nequa subexacto sub mendo sit minuat minus; 105
Quaeq sequenda forem et quae uitanda magis
Illa prius creta mox haec carbone notasti;
Esmodie uoti presso lare dulcis amicis
Iam nunc astringas iam nec granaria laxes
Inq lutto fixu possis transcendere nummum 110
Nec glutto sorbere salua mercuria lem;
Haec mea sunt teneo cui uere dixeris esto.
Liber ac sapiens pretoribus acioue dextro;
Sintu cui fueris mihi paulo ante farine;
Pellicula ueteri retines et fronte politi 115
Astutam uapido seruas sub pectore uulpem;
Quae dedera supra repeto fineq reduco.
Nil tibi concessit ratio digne uere peccas.
Et quod tam paruum sed nullo iure lababis.
Haec ubi mos uitiis breuis ut sit summa recti 120

Persius V. Sat. v. 103

Einsiedeln 365 (220), f. 21a

OBLATIONE NOTORUM

Quo quequã dõ recte uouere uel ab ipso accipere qd

Summa uota dõ quoꝛ ẽ dator ipse uolens

Hoc fursũ dignum ẽ ire qd hinc uenit

I. DISSENTIA DIVINA

Quis substantia quę dꝰ non ẽ creatura ẽ etquę LV

creatura n est dꝰ est, Nulla igr differentia ẽ indi

uiue quantꝰ qm qd dõ min ẽ dꝰ non est

Natura omnipotentia ẽ quę cuncta creauit

Et pprie qd sumꝰ omnib ẽ dedit

hæc qcquid min ẽ non ẽ dꝰ aptq natum

Uerbũ etqui amboꝝ spꝰ ẽ dꝰ est

Una eademq trinitꝰ qm ẽ essentia quę se

Numquã maior ut minor ee possit

QUE IN OPUS DILIGATIO

Tales nos amat dꝰ quales futuri sumꝰ ei dono ñ qua 56

les sumꝰ ipso merito

Tales ad nõ quales formamur amamur

Non quales nris exstitimꝰ meritis

Efficit decorat planat rigat excolit ornat

Et ibi perpetuo qd placeat facit

Nil nihil ẽ hominis qd digne possit amari

Perficit pprie bonꝰ auctor opis

Einsiedeln 365 (220) f. 37

v.40

exigua uita . temporis hospes ago .
Nonhęc ergo sumꝰ nequa quā insęcula nati
Quę pereunt nobis ꝯ quib⁹ occidimꝰ
eduitam ęternam uita tamen ꝯamur imꝑfta
ꝑ subeat requies longa labor breuis
tamen iste labor sit rebellib⁹ asper
Nerigidas leges effera corda putant
Monaut grauis est mansueto sarcina dorso
Nec ledit blandum mitia colla iugum
Tota mente dꝰ tota ui cordis amari
Precipit ut geat aura secunda hominꝰ
Ꝙ sibi quisq; nolit fieri nonimferat ulli
Vindictam lesus nec scuti exigere
Contentus modicis sumet sublimis haberi
Sperni nontimeat spernere nonsoleat
Parcus uera loquens ꝯmente ꝯ corpore castus
Insonte uitam ꝓ uisa nator agat
Ꝺ proprio cunctis quos cepit egere benignus
Nonsua noncupiat quęsita suis tribuat
uicꝰ go mandatis durum censeat inistus
Aut quidem qđ non possit obire fidel
credunt sacrosuetum ꝯmune ꝓbetas
tqui nondubitant uerba manere di.

Einsiedeln 365 (220) f. 43r